

Lubuskie Aktualności Rolnicze

Mniej antybiotyków
w produkcji zwierzęcej

Robot w zagrodzie –
przyszłość czy rzeczywistość?

Uroczysko Gryżyna –
Dom gościnny w lesie

PATRONAT HONOROWY:

MINISTERSTWO
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
WICEDZIELA RĄBY MINISTROW
WISNIEJ ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
Ryszard Kowalczyk

WOJEWODA LUBUSKI
WŁADYSŁAW DĄCZAK

Patronat Honorowy Marszałek
Województwa Lubuskiego
Elżbieta Anny Polak

XII Lubuski Kiermasz Ogrodniczy

KALSK

18
września
2022 r.

godz.
900 - 1600

WYSTAWY
KIERMASZE
WYSTĘPY

ŻYWNOŚĆ
TRADYCYJNA
I REGIONALNA

PREZENTACJE
ZWIERZĄT

DORADZTWO
MECHANIZACJA
OGRODNICTWO

PATRONAT MEDIALNY:

radio zachód

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

Kalsk 91 • 66-100 Sulechów • tel./fax 68 385 20 91, 68 385 28 68

e-mail: sekretariat@lodr.pl • www.lodr.pl

Lubuskie Aktualności Rolnicze

WYDAWCA:

Lubuski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego w Kalsku

RADA REDAKCYJNA:

Redaktor Naczelna:

Iwona Michalewska

Redaktor Techniczny:

Dariusz Golczyk

Redaktorzy Merytoryczni:

Iwona Kupińska

Tomasz Sakowicz

Piotr Tyliszczak

ADRES REDAKCJI:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
woj. lubuskie
tel. 68 385 20 91
e-mail: redakcja@lodr.pl

NIP: 927-16-03-749

KONTO:

Bank Gospodarstwa Krajowego
Oddział w Zielonej Górze
24 1130 1222 0030 2053 4720 0004

PROJEKT OKŁADKI:

Dariusz Golczyk

FOTO NA OKŁADKĘ:

Iwona Michalewska

SKŁAD KOMPUTEROWY:

Dariusz Golczyk, Iwona Michalewska

PRZYJMOWANIE OGŁOSZEŃ I REKLAM

tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293

e-mail: redakcja@lodr.pl

Ogłoszenia drobne
zamieszczamy bezpłatnie.

Przedsiębiorstwa i firmy płacą zgodnie
z cennikiem dostępnym w Redakcji oraz
na stronie internetowej: www.lodr.pl

PRENUMERATA:

Prenumeratę można zamówić
bezpośrednio w Redakcji
tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293
e-mail: redakcja@lodr.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam. Wydawca ma prawo odmówić zamieszczenia ogłoszenia i reklamy, jeżeli ich treść lub forma są sprzeczne z linią programową bądź charakterem pisma oraz interesem wydawnictwa LODR. Serwis fotograficzny własny i wolne media.

Oddano do druku 26 lipca 2022 r.

DRUK:

Drukarnia TOP DRUK w Łomży
biuro@topdruk24.pl

NAKLAD: 1400 egz.

CENA: 5,00 zł

Drodzy Rolnicy

Pomimo czasu wypoczynkowego i okresu żniwnego, LODR w Kalsku w bieżącym miesięczniku prezentuje szeroką listę wydarzeń, które organizowali pracownicy Ośrodka.

Szczególnie cieszy fakt, że środki przeznaczone na dopłaty do nawozów są już wypłacane – już ponad 1 mld zł przekazano na konta rolników, o czym wspominał w wywiadzie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pan Henryk Kowalczyk.

W dniach 14-15 lipca uczestniczyłem w naradzie dyrektorów, która odbyła się w Sandomierzu.

Poruszone zostały tematy dotyczące Lokalnych Partnerstw Wodnych, promocji doradztwa, konstrukcji stron internetowych ODR oraz współpracy z mediami, a także szeroka gama szkoleń dla młodych doradców i tych już doświadczonych. Podsumowano doświadczenia zebrane podczas organizacji III Krajowych Dni Pola w Poświętnem.

Wdrożyliśmy jako współorganizator projekt pn. Zielone Gospodarstwa Opiekuńcze, które mają objąć opieką, aktywizowaniem i integracją naszych drogich seniorów mieszkających na wsi. Niezmiernie bowiem ważnym jest, aby osoby starsze po zakończeniu aktywności zawodowej i wychowaniu dzieci mogły nadal być aktywne, dzielić się bogatym doświadczeniem, mądrością życia z innymi, cieszyć się sobą nawzajem.

Wojciech Szadel

Dyrektor

Lubuskiego Ośrodka

Doradztwa Rolniczego

Drodzy Czytelnicy

Oddajemy w Wasze ręce kolejne wydanie Lubuskich Aktualności Rolniczych, pełne ważnych i ciekawych informacji, które mam nadzieję, wykorzystacie w swojej pracy w tym miesiącu. Z pierwszych stron sierpniowego numeru dowiecie się, gdzie byliśmy i czego dokonaliśmy z myślą o Was drodzy czytelnicy – rolnicy.

Zachęcam do przeczytania artykułu na str. 30, w którym prezentujemy innowacyjne rozwiązanie w gospodarstwie państwa Taberskich z Podmokli Wielkich. W tym miesiącu mówimy Wam również co może sprawdzić w gospodarstwie przedstawiciel PIORiN, na co choruje orzech włoski i jakie są korzyści z siewu międzyplonów.

Wasze pociechy uczymy oszczędzania wody i tym samym zapraszamy Je do udziału w konkursie ekologicznym, zaś Was dorosłych do stworzenia z nami filmu, który finalnie ukaże Gospodarstwa ekologiczne jakich nie znacie.

W aktualnym wydaniu jeszcze na chwilę wracamy do czerwcowych Targów rolniczych (str. 34) i już dziś serdecznie zapraszamy na XII Lubuski Kiermasz Ogrodniczy, który odbędzie się 18 września br. Tego dnia nie może Was zabraknąć w Kalsku, ponieważ to właśnie Wy tworzycie tę niepowtarzalną atmosferę naszych imprez targowych.

A co pięknego i pysznego proponują nam w Uroczysku Gryżyna? Zajrzyjcie do ostatniego artykułu, a przekonacie się jak wspaniałym miejscem jest Dom gościnny w lesie...

Iwona Michalewska

Redaktor Naczelna

AKTUALNOŚCI

Lokalne Partnerstwo Wodne	5
Plan wydarzeń SIR	5
Hodowla bydła szansą na rozwój lubuskich rolników	6
Bitwa Regionów w Gliśnie	8
Nasz najlepszy doradca ekologiczny	9
Dopłaty do paliwa rolniczego	9
Zielone Gospodarstwa Opiekuńcze	10
Szkolenie Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa rolnego i Rolniczy Handel Detaliczny	12
Dopłaty do nawozów	13

W POLU I GOSPODARSTWIE

Mniej antybiotyków w produkcji zwierzęcej	14
Produkcja materiału siewnego	16
Wartości roślin miododajnych	18
Rola zadrzewień śródpolnych	20
Choroby i szkodniki orzecha włoskiego	22
Co może sprawdzić w gospodarstwie przedstawiciel PIORiN?	24
Integrowana Ochrona Roślin w pigułce	25
Korzyści z siewu międzyplonów	26
Rzodkiew oleista	29

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Robot w zagrodzie – przyszłość czy rzeczywistość?	30
Krótkie łańcuchy dostaw żywności	32

SIR

Lubuskie Innowacje	34
--------------------	----

INFORMACJE

Meteo wiadomości	38
------------------	----

PRAWO W ROLNICTWIE

Podział majątku po rozwodzie	39
------------------------------	----

W moim ogrodzie

Uprawa jeżyny bezkolcowej	40
Kalendarz biodynamiczny na wrzesień	42
Kalafior Romanesco – zielona, jadalna róża	42

LUBUSKIE WARTY UWAGI

Winnica Państwa Pietrasików	44
Pszczewski Park Krajobrazowy turystycznie	46
Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Bytnica	48
Ryba miesiąca – sum	51
Uroczysko Gryżyna – Dom Gościnny w Lesie	52

ROZRYWKA

Krzyżówka	57
Rebus dla dzieci	57

INFORMACJE RYNKOWE

Informacje rynkowe i ogłoszenia drobne	61
--	----

Lokalne Partnerstwo Wodne

Dnia 28 i 29 czerwca 2022 r. odbyły się drugie spotkania Lokalnego Partnerstwa Wodnego w powiatach strzelecko-drezdeneckim i sulęcińskim. Tak jak w poprzednich czterech powiatach, omówione zostały najważniejsze problemy związane z wodą na danym terenie. Dyskusja została poprzedzona wykładem.

Obecnie jesteśmy po drugich spotkaniach we wszystkich sześciu powiatach, które w tym roku dołączą do LPW.

Dnia 13 lipca 2022 r. odwiedziliśmy władarzy powiatu słubickiego w celu rozwiania wszelkich wątpliwości oraz omówienia terminów poszczególnych przedsięwzięć.

Aktualnie planujemy ostatnie spotkania w ramach Partnerstwa wodnego w tym roku. Na spotkaniach będą podpisywane deklaracje współpracy, po czym zostaną sporządzone Plany Wieloletnie, tak jak miało to miejsce w przypadku powiatów objętych partnerstwem w ubiegłym roku.

Planowane spotkania:

- 2 sierpnia 2022 r. – powiat wschowski – Starostwo Powiatowe we Wschowie,
- 4 sierpnia 2022 r. – powiat żarski oraz nowosolski – Starostwo Powiatowe w Żarach oraz Starostwo Powiatowe w Nowej Soli,
- 9 sierpnia 2022 r. – powiat strzelecko-drezdenecki oraz sulęciński – Starostwo Powiatowe w Strzelcach Krajeńskich oraz Pałac w Gliśnie,
- 11 sierpnia 2022 r. – powiat słubicki – Starostwo Powiatowe w Słubicach.

Serdecznie zapraszamy władarzy powiatów.

■ Agata Pilecka

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.
Operacja została współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 –
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 –
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**SIEĆ NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH**

**Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza do udziału w planowanych wydarzeniach, realizowanych
przez Zespół ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich
w ramach
dwuletniego Planu Operacyjnego KSOW na lata 2022-2023**

1. Wyjazd studyjny pn. „*Rolnictwo regeneratywne - dobra praktyka szwedzkich rolników*” – sierpień/wrzesień 2022 r.
2. Spotkania dotyczące Lokalnego Partnerstwa ds. wody na terenie województwa lubuskiego (LPW) – sierpień - grudzień 2022 r.
3. Konferencja pt. „*Produkcja żywności wysokiej jakości*” – wrzesień 2022 r.
4. Wyjazd studyjny pn. „*Dobre praktyki w rolnictwie łotewskim: hodowla bydła i przetwórstwo*” – październik 2022 r.
5. Konferencja pt. „*Koła Gospodyń Wiejskich - rola w tworzeniu Krótkich Łańcuchów Dostaw Żywności*” – październik 2022 r.
6. Wyjazd studyjny pn. „*Innowacyjne rozwiązania wspierające rozwój gospodarki pasiecznej na przykładzie dobrych praktyk z województwa mazowieckiego i lubelskiego*” – październik/listopad 2022 r.
7. Spotkania Zespołów Tematycznych ds. innowacji – październik/grudzień 2022 r.
8. Konferencja pn. „*Innowacje w uprawie, ochronie i pielęgnacji winorośli z uwzględnieniem wpływu gleby na parametry jakościowe owoców i wysokość plonu*” – listopad 2022 r.

Z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowań przetargowych w celu wyłonienia organizatorów powyższych wydarzeń, o szczegółach dotyczących dokładnego terminu i programu będziemy Państwa informować za pośrednictwem strony internetowej www.lodr.pl w zakładkach: **SIR** oraz **Innowacje i Aktualności**.

■ Ewelina Mularczyk-Sienkowska

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Hodowla bydła szansą na rozwój dla lubuskich rolników

Pod takim tytułem odbyła się w dniach 28-29 czerwca br. V Konferencja lubuskich hodowców bydła mięsnego oraz po raz pierwszy, również mlecznego. Tradycyjnie do Kalska zjechali rolnicy, doradcy, przedsta-

w tym również kiszzonek, a także fizjologiczne aspekty żywienia bydła mające wpływ na rozród i użytkowość zwierząt. Zdaniem pana Krzysztofa, priorytetami są najwyższe standardy – bezpieczeństwo hodowcy, zwierząt i środowiska.

Drugim prelegentem był pan dr inż. Grzegorz Skrzyński z Zakładu Hodowli Bydła Instytutu Zootechniki PIB w Balicach. Ekspercki wykład

pn. „Wzmacnianie pozycji hodowców bydła – Grupa Operacyjna i grupy producenckie w aspekcie innowacyjnych rozwiązań w chowie i hodowli bydła”.

Kolejny temat konferencji to „Regeneratywny wypas metodą pozyskania najwyższej jakości wołowiny”. Prezentacji dokonał pan Tomasz Jakiel, właściciel gospodarstwa Lubuskie Angusowo, które od lat prowadzi z sukcesem wspólnie z żoną Kariną

wiele przedsiębiorstw rolniczych i instytucji samorządowych, by poznać innowacyjne rozwiązania wspierające chów i hodowlę bydła, służące poprawie zdrowotności i dobrostanu stada, pozwalające na uzyskanie lepszych efektów odchowu zwierząt, a co za tym idzie, zwiększenie dochodu gospodarstwa.

Konferencję otworzył pan Wojciech Szadel, dyrektor Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku, witając zgromadzonych gości.

Wystąpienie inauguracyjne poświęcone było bezpieczeństwu pasz objętościowych dla bydła mlecznego i mięsnego, a prelegentem był pan dr inż. Krzysztof Białoń, Prezes Zarządu firmy Feed Expert Sp. z o.o. Wykładowca przedstawił uczestnikom najbardziej aktualne i rzetelne informacje w zakresie poprawy jakości oraz konserwacji pasz objętościowych,

dotyczył zwiększenia efektywności produkcji żywca wołowego na drodze genetycznej i technologicznej. Podczas wystąpienia pan doktor dokonał analizy wielkości produkcji wołowiny w Polsce i Europie oraz przedstawił prognozę na najbliższe lata.

Bardzo ważną propozycją dla lubuskich hodowców było wystąpienie pana inż. Wojciecha Styburskiego, Prezesa Zarządu firmy AGRO Integracja Sp. z o.o. Jako wieloletni praktyk w zakresie działania „Współpraca” jest Liderem kilkunastu Grup Operacyjnych. Na podstawie ogromnego doświadczenia zdobytego ze współpracy z rolnikami z terenu całej Polski, przygotował dla Lubuszan wystąpienie

oraz trzema córkami. Farma funkcjonuje w oparciu o ideę, by produkować w polskich warunkach żywność jak najlepszej jakości, w połączeniu z dbałością o kondycję gleby oraz umiejętnym gospodarowaniem jej zasobami. Zwierzęta hodowane na farmie mają stworzone doskonałe warunki bytowe w myśl motto „Dać zwierzętom jak najlepsze życie, by tylko jeden dzień w całym ich życiu był nieszczęśliwy”. Podczas wystąpienia poruszony został temat uboju zwierząt, w tym stosowany już w Europie ubój pastwiskowy.

Jakże ważną dla lubuskich rolników kwestię uboju bydła w świetle obowiązujących przepisów prawa

przedstawiła pani Agata Bobrowska, zastępca Lubuskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Podczas prelekcji w szczegółowy sposób omówione zostały tematy dobrostanu zwierząt, warunków transportu, ochrony fizycznej i psychicznej zwierząt oraz wolności od bólu i cierpienia.

W celu przybliżenia uczestnikom konferencji kulinarnego aspektu wykorzystania wołowiny oraz wzmacniania pozycji hodowców bydła w skracaniu łańcucha dostaw żywności, zaproszono ich do udziału w pokazie przygotowania potraw z najwyższej jakości wołowiny. Pokaz przeprowadził znany doradca kulinarny, przedstawiciel firmy Private Chef

Maciej Ostrowski, który zaprezentował m.in. techniki odpowiedniego przygotowania wołowiny w zależności od partii mięsa i rasy bydła.

Drugi dzień konferencji w całości poświęcony był wizytacjom w gospodarstwach specjalizujących się w chowie bydła mięsnego i mlecznego, aby zaprezentować innowacyjne metody chowu oraz dobre praktyki stosowane przez lubuskich rolników.

Jako pierwsze odwiedziliśmy Gospodarstwo Rolne rodziny Świderskich w Rogozińcu (gmina Zbąszynek, powiat świebodziński). Pan Radosław Świderski omówił innowacyjne rozwiązania w zakresie organizacji i zarządzania, które stosuje w gospodarstwie łącząc je z wykorzystaniem naturalnych zasobów środowiskowych, co prowadzi do zwiększenia efektywności produkcji zwierzęcej. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i technolo-

gicznych, wspólnie z ojcem i bratem samodzielnie obsługują 370 ha upraw kukurydzy, pszenicy, rzepaku i buraków oraz stado 160 krów mlecznych. Pracownicy najemni zatrudniani są tylko w czasie żniw. Gospodarze bardzo dbają o dobrostan zwierząt, stosując się do obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Natomiast wizyta na farmie zarodowej bydła mięsnego rasy Angus Czerwony państwa Tomasza i Kariny Jakielów (gmina Otyń, powiat nowosolski), miała na celu przybliżyć uczestnikom dobre praktyki rolnicze wykorzystujące model rolnictwa regeneratywnego oraz zrównoważony chów bydła w kontekście Zielonego Ładu. Oprócz Angusów państwo Jakiel hodują kozy, owce, kury nioski, brojlery, gęsi, świnię rasy mangalica oraz króliki.

W gospodarstwie nie stosuje się żadnych nawozów sztucznych. Gospodarze prowadzą gospodarkę

regeneratywną, do której kluczem jest biologia gleby i ciągle wnoszenie materii organicznej. W proces poprawienia jakości gleby i roślinności na użytkach zielonych włączone są zwierzęta. Gospodarstwo powstało w roku 2014 na zdegradowanych łąkach, które przez wiele lat nie były wykorzystywane do wypasu zwierząt. Aby przywrócić produktywność ziemi bez ponoszenia dużych nakładów finansowych, właściciele postawili na współpracę z naturą i regenerację użytków zielonych poprzez zastosowanie metody „Bale Grazing”. Polega ona na udostępnianiu bydła całych bel siana i słomy, które rozkładają się równomiernie na powierzchni kwatery.

Konferencję zorganizował i czuwał nad jej przebiegiem Zespół ds. innowacji w rolnictwie SIR. Obszerłą fotorelację oraz film z wydarzenia znajdziecie Państwo na stronie internetowej www.lodr.pl w zakładkach SIR i Innowacje.

Zapraszamy.

■ Ewelina Mularczyk-Sienkowska

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich”
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

BITWA regionów

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego

Bitwa Regionów w Gliźnie

Po oficjalnym otwarciu panie z KGW zaprezentowały swoje potra-

długiej naradzie komisja wybrała trzy najlepsze potrawy oraz wyróżniła cztery Koła.

I miejsce – KGW Żelechów za racuchy z sosem jabłkowo-cynamonowym,
II miejsce – KGW Studzionka za Suma z Warty,

III miejsce – KGW Muszkowo za Dziczyznę na leśnej polanie.

Wyróżnienie otrzymało KGW w Kołczynie za Pierogi z ziemniakami i serem oraz kapustą i grzybami.

Podczas pikniku skosztowaliśmy przepysznych wypieków serwowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich, zostały zapewnione różnego rodzaju

W dniu 2 lipca 2022 r. w Pałacu w Gliźnie odbył się piknik pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pn. **Bitwa Regionów** dla powiatów: ślubickiego, sulęcińskiego i świebodzińskiego. Konkurs został zorganizowany przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przy współudziale Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

W konkursie kulinarnym uczestniczyły panie z Kół Gospodyń Wiejskich z Trześniowa, Czarnowa, Studzionki, Muszkowa, Kołczyna i Żelechowa.

Przybyłych gości przywitali Roman Jabłoński, dyrektor KOWR w Gorzowie Wlkp., Radosław Sosnowski, burmistrz Lubniewic oraz Roman Fraszczyk, dyrektor Oddziału LODR w Lubniewicach. Pan Grzegorz Maćkowiak, doradca Wojewody ds. samorządu terytorialnego, przedstawił obecne i planowane w przyszłości działania rządu dotyczące wsi i obszarów wiejskich.

Pan Poseł Jerzy Materna podkreślił, jak ważna jest promocja polskiej zdrowej żywności.

wy przed komisją konkursową, której przewodniczył Krzysztof Nowakowski, zastępca dyrektora ARiMR. Po

atrakcje, m.in. konkurs plastyczny z nagrodami dla młodszych uczestników. Na pikniku swoje stoiska mieli również rękodzielnicy oraz pozostałe instytucje współorganizujące wydarzenie.

Uczestnikom spotkania czas umilały zespoły ludowe „Muszkowianki” z Muszkowa, „Pod Kasztanami” z Templewa oraz wokalistka Zuzanna Piątek z Santoka.

Była to bardzo miła, kameralna i rodzinna uroczystość. Szczególne podziękowania składamy Burmistrzowi Lubniewic za pomoc przy organizacji pikniku.

■ Rafał Mićko

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Materiał opracowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Nasz najlepszy doradca ekologiczny

W dniu 12 lipca 2022 r. odbyła się III edycja konkursu na **Najlepszego Doradcę Ekologicznego**. Celem konkursu było popularyzowanie i promowanie osiągnięć doradców w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz we wdrażaniu nowych pomysłów i rozwiązań dotyczących przetwórstwa na poziomie gospodarstwa.

Dyrektor Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku, Pan Wojciech Szadel, w dniu 11 lipca

2022 r., powołał komisję konkursową w składzie:

- pani Iwona Świechowska – Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
- pani Agnieszka Flis – Jednostka Certyfikująca „Gwarantowana Jakość” w Poznaniu,
- pani Anna Słowik – Lubuska Izba Rolnicza.

Na podstawie ściśle określonych kryteriów komisja wyłoniła najlepszych doradców ekologicznych:

I miejsce – pani Małgorzata Turowska,

II miejsce – pan Piotr Szymczak,

II miejsce – pan Jarosław Buszewski.

Wyróżnienia zdobyli: pani Agata Pilecka oraz pan Grzegorz Iskra.

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom, doceniając ich dotychczasową pracę oraz wielki wkład, włożony w rozwój rolnictwa ekologicznego.

Laureaci konkursu otrzymali nagrody, dyplomy i wyróżnienia.

Kilka słów o najlepszej z najlepszych

Pani Małgorzata Turowska jako wieloletni pracownik Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Krośnie Odrzańskim zdobyła wiedzę i doświadczenie nie tylko jako doradca rolniczy, ale także jako doradca rolno-środowiskowy i ekspert przyrodniczy. Nieustannie podnosi swoje kwalifikacje i umiejętności, uczestnicząc w seminariach i szkoleniach w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Podjęcie współpracy z jednostkami certyfikującymi rolnictwo ekologiczne pozwoliło pani Małgorzacie na zdobywanie wiedzy i doświadczenia, które doskonale wykorzystuje w codziennej pracy na stanowisku doradcy, współpracując z gospodarstwami rozpoczynającymi bądź kontynuującymi produkcję metodami ekologicznymi.

■ Agata Pilecka

■ Tadeusz Olejark

Komisja konkursowa w towarzystwie zastępcy dyrektora LODR pana Jana Gembar

Dopłaty do paliwa rolniczego

Przypominamy, że wnioski o dopłaty do paliwa rolniczego przyjmowane są w okresie **od 1 do 31 sierpnia 2022 r.** Wnioski należy składać do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego. Do wniosku należy dołączyć faktury za paliwo wystawione w okresie od 1 lutego 2022 do 31 lipca 2022. Stawka zwrotu wynosi 1 zł za 1 litr zakupionego oleju napędowego. Limit zwrotu wynosi 110 zł za 1 ha użytków rolnych oraz dodatkowe 40 zł za 1 średnią roczną dużą jednostkę przeliczeniową będącą w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku. Po prawidłowym złożeniu wniosku, wypłata środków nastąpi w okresie od 3 do 31 października 2022.

■ Piotr Tyliczszak

Zielone
Gospodarstwa
Opiekuńcze

ROPS
Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej
w Zielonej Górze

Na początku lipca w trzech gminach województwa lubuskiego oficjalnie otwarto pierwsze Zielone Gospodarstwa Opiekuńcze. Projekt jest realizowany z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Zielonej Górze w partnerstwie z **Lubuskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Kalsku**. Na uroczystościach nie mogło zabraknąć dyrektorów zaprzyjżnionych instytucji. Zarówno Dyrektor ROPS pan Jakub Piosik oraz Dyrektor LODR pan Wojciech Szadel, jak i władze okolicznych gmin wspierali uczestników ciepłymi słowami. Koordynatorem projektu z ramienia LODR jest pani **Joanna Kasprzak-Dąbrowska**.

Przez osiem godzin, pięć dni w tygodniu podopieczni gospodarstw opiekuńczych mają zapewnione

wsparcie w codziennych czynnościach, aktywizację społeczną oraz dostęp do komfortowego wypoczynku.

wiejskich do podejmowania działań o charakterze terapeutycznym, opiekuńczym i integracyjnym.

Uczestnicy mają czuć się swobodnie, a oferowane zajęcia powinny być zgodne z ich preferencjami i możliwościami zdrowotnymi. Pobyt osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym w gospodarstwie opiekuńczym opiera się na wykorzystaniu potencjału obszarów

W dniu 11 lipca br. oficjalnie otwarto pierwsze Zielone Gospodarstwo w **Gościńcu Pod Dębem – Jasieniec** (gm. Trzciel). Właściciele pan Grzegorz i pan Janusz przekazali najstarszej uczestniczce projektu symboliczny klucz do bram swojego gospodarstwa. Z relacji seniorów wynika, że są

bardzo zadowoleni, integrują się i dużo czasu spędzają na świeżym powietrzu.

Otwarcie drugiego gospodarstwa nastąpiło 12 lipca w **Agroturystyce Tańczący Żuraw** w Jordanowie (gm. Świebodzin), prowadzonego przez

podopiecznych. Inicjatywa w Jordanowie uzupełnia system opieki senioralnej w gminie Świebodzin.

13 lipca br. odbyło się uroczyste otwarcie trzeciego gospodarstwa **Fundacja Ma Dar** w Nowym Żab-

nie (gm. Nowa Sól), którego właścicielami są Państwo Maria i Dariusz Miśkiewicz wraz z synem Pawłem. Miła i rodzinna atmosfera panująca w domu gospodarzy sprawiła, że już od pierwszego dnia pobytu seniorzy po-

dwie wspaniałe kobiety – panią Elżbietę i panią Dorotę. Gospodynie z pełnym zaangażowaniem podjęły się tego wyzwania, otwierając swoje serca dla

czuli się jak u siebie w domu.

Gospodarzom Zielonych Gospodarstw Opiekuńczych życzymy

sukcesów i wytrwałości, a uczestnikom chwil spędzonych w miłej i domowej atmosferze.

■ Joanna Kasprzak-Dąbrowska

Projekt realizuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej z Zielonej Góry w partnerstwie z Lubuskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Szkolenie współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Poddziałania „Wsparcie dla szkolenia doradców” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

ZAPRASZAMY NA SZKOLENIE

PRZETWÓRSTWO NA POZIOMIE GOSPODARSTWA ROLNEGO I ROLNIGZY HANDEL DETALICZNY

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu rozpoczyna realizację projektu szkoleniowego dla **doradców z województwa lubuskiego**, „Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa rolnego i rolniczy handel detaliczny” finansowanego w ramach poddziałania „Wsparcie dla szkolenia doradców” w ramach działania „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi w zakresie zastępstw objętego PROW na lata 2014 – 2020”.

W ramach projektu planowane jest zorganizowanie trzydniowego szkolenia w dniach 13-15 września 2022 roku dla 14 doradców z województwa lubuskiego. Program szkolenia obejmuje 22 godziny dydaktyczne (w tym: 14 godzin wykładów i 8 godzin warsztatów w małych zakładach przetwórczych).

Uczestnikami szkoleń mogą być wyłącznie osoby zajmujące się zawodowo doradztwem dla rolników lub właścicieli lasów zatrudnione w podmiotach publicznych, prywatnych, organizacjach pozarządowych lub samodzielnie świadczące usługi doradcze w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Koszty uczestnictwa w szkoleniu, koszty dojazdu na szkolenie, koszty organizacyjne, materiały szkoleniowe finansowane są z budżetu projektu.

Nabór na szkolenie prowadzi Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku. Zgłoszenia przyjmujemy od 1 do 15 sierpnia 2022 r. Ogłoszenie o prowadzonym naborze uczestników wraz z wymaganymi dokumentami znajduje się na stronie www.lodr.pl. Z racji ograniczonej ilości miejsc, o uczestnictwie w szkoleniu decydować będzie kolejność dokonanych zgłoszeń.

Szczegółowych informacji dotyczących naboru uczestników, warunków uczestnictwa oraz terminów realizacji szkoleń udzielają:

1. Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku:
 - ❖ Maciej Woźniak, tel. 502 531 476, e-mail: m.wozniak@lodr.pl
2. Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Radomiu:
 - ❖ Bolesław Pieczyński tel. 48 365 69 42, e-mail: b.pieczynski@cdr.gov.pl oraz
 - ❖ Barbara Sałata tel. 48 365 69 35, e-mail: b.salata@cdr.gov.pl

Szanowni Rolnicy!

Miło nam poinformować, że rozpoczął się czas wydawania decyzji dotyczącej pomocy finansowej do zakupu nawozów mineralnych - mówi Andrzej Rochmiński, Dyrektor Lubuskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Dopłaty do nawozów

Od 1 lipca br. ARiMR rozpoczęła okres naliczania pomocy i wydawania decyzji o przyznaniu dofinansowania do zakupu nawozów. Nabór wniosków zakończył się 31 maja br., po tym okresie zaczęła się weryfikacja wniosków oraz przygotowanie do wydania decyzji.

Tego typu pomoc ma zrekompenzować wyższe koszty zakupu nawozów mineralnych innych niż wapno nawozowe i wapno nawozowe zawierające magnez, nabytych między **1 września 2021 a 15 maja 2022** od podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu lub sprzedaży nawozów. Warto zaznaczyć, że o pomoc mógł ubiegać się rolnik, który złożył wniosek o przyznanie dopłat bezpośrednich za 2022 rok.

W województwie lubuskim złożono ponad 4 tysiące wniosków na kwotę ponad 7 mln złotych. W całym kraju zarejestrowano ponad 425 tysięcy wniosków.

Przypomnijmy, że wysokość pomocy to:

- **500 zł** do hektara upraw rolnych (z wyłączeniem traw na gruntach ornych oraz łąk i pastwisk),
- **250 zł** do hektara łąk i pastwisk oraz traw na gruntach ornych (z wyłączeniem powierzchni wspieranych w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego).

Maksymalna powierzchnia objęta tą pomocą wynosi 50 ha.

Warto zaznaczyć, że obliczana jest różnica pomiędzy cenami nawozów w okresie od 1 września 2021 do 15 maja 2022 r. a tymi, które obowiązywały od 1 września 2020 r. do 15 maja 2021. W tym celu starający się o dofinansowanie musieli potwierdzić poniesione przez siebie koszty (m.in. kopie faktur, imienne dokumenty księgowe potwierdzające takie zakupy). W przypadku braku faktur lub innych dokumentów księgowych potwierdzających ich nabycie w okresie

■ **Andrzej Rochmiński**
Dyrektor Lubuskiego
Oddziału Regionalnego ARiMR
w Zielonej Górze

od 1 września 2021 do 15 maja 2022, ARiMR do wyliczenia pomocy zastosuje średnią cenę zakupu danego typu nawozu opublikowaną na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Przypominamy, że wszystkie informacje na temat aktualnych oraz planowanych naborów znajdują Państwo na stronie internetowej Agencji, pod adresem www.gov.pl/arimr. Zachęcamy do jej śledzenia, jak również do odwiedzenia naszego profilu na Facebooku, gdzie zamieszczamy ważne informacje dotyczące działania naszego Oddziału.

Dodatkowe informacje można również uzyskać pod numerem bezpłatnej infolinii **800 38 00 84**.

Mniej antybiotyków w produkcji zwierzęcej

Unia Europejska planuje zmniejszyć o 50% zużycie antybiotyków w produkcji zwierzęcej do 2030 roku. Konieczność ograniczenia stosowania tych substancji wynika z narastającego zjawiska lekooporności bakterii chorobotwórczych. Aby sprostać nowym wyzwaniom, hodowcy powinni przede wszystkim zadbać o ochronę zdrowia zwierząt.

*Tadeusz Matyka
LODR Lubniewice
t.matyka@lodr.pl*

Problem narastania oporności na antybiotyki (środki przeciwdrobnoustrojowe) stanowi obecnie poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt. Główną przyczyną powstawania lekoopornych szczepów bakterii jest nadmierne i niewłaściwe stosowanie antybiotyków zarówno w medycynie, jak i w weterynarii. Do najczęstszych błędów można zaliczyć m.in. nieracjonalne stosowanie antybiotyków (np. w leczeniu zakażeń wirusowych lub nieuzasadnione podawanie w celu zabezpieczenia przed powstawaniem infekcji), niewłaściwy dobór antybiotyku, stosowanie środków leczniczych niezgodnie z zaleceniami np. nieprzestrzeganie okresu karencji. Zachowanie okresu karencji przez hodowców jest bardzo ważne, ponieważ pozwala uniknąć obecności antybiotyków w produktach zwierzęcych. Wśród niewłaściwych praktyk należy wymienić także zbyt wczesne przerywanie antybiotykoterapii. Uniemożliwia to całkowite wyleczenie i może prowadzić do po-

nownego namnożenia się patogenów oraz wytworzenia odporności na leki przeciwdrobnoustrojowe.

Bardzo dużą rolę w powstaniu lekoopornych bakterii odegrało wieloletnie stosowanie tzw. antybiotykowych stymulatorów wzrostu (ASW). W przeszłości ASW były wykorzystywane w produkcji zwierzęcej jako dodatki paszowe, które wpływały na wzrost przyrostów masy ciała, zmniejszenie zużycia paszy oraz poprawę wykorzystania składników pokarmowych. Dodatek ASW zapewniał jednocześnie profilaktykę chorób. Niestety powszechne i długotrwałe stosowanie ASW umożliwiło wykształcenie przez bakterie oporności na stosowane antybiotyki. W opinii ekspertów ASW były często stosowane w celu rozwiązywania problemów zdrowotnych wynikających z błędów w żywieniu i utrzymaniu zwierząt. Dlatego w 2006 r. wprowadzono w Unii Europejskiej zakaz obrotu i profilaktycznego stosowania antybiotykowych stymulatorów wzrostu w paszach.

Aby ograniczyć stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej i spowolnić powstawanie oraz rozprze-

strzanie się lekooporności bakterii, Komisja Europejska wprowadziła nowe uregulowania weterynaryjne. W 2011 r. rozpoczęto monitoring zużycia antybiotyków w UE, a większość państw członkowskich wdrożyła wewnętrzne plany redukcji wykorzystania w weterynarii leków przeciwdrobnoustrojowych. W Polsce od 2014 r. Inspekcja Weterynaryjna prowadzi monitoring polegający na badaniu wody przeznaczonej do pojenia zwierząt oraz pasz i produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego pod kątem obecności antybiotyków. Innym działaniem podjętym przez Unię Europejską w celu ograniczenia stosowania antybiotyków było wydanie w 2015 r. wytycznych dotyczących rozsądnego stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych u zwierząt. Zgodnie z tymi zaleceniami, antybiotyki stosuje się tylko do leczenia chorych zwierząt. W przypadku konieczności stosowania antybiotyków mogą być one podawane zwierzętom tylko i wyłącznie za zgodą i pod ścisłą kontrolą lekarza weterynarii opiekującego się stadem.

W styczniu br. weszła w życie unijna dyrektywa, która zakłada, że zużycie

antybiotyków w produkcji zwierzęcej w UE ma się zmniejszyć o 50% do 2030 roku. Niektóre antybiotyki lub całe ich grupy będą zarezerwowane wyłącznie do leczenia ludzi. Profilaktyczne stosowanie antybiotyków u zwierząt będzie możliwe tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Ponadto **wszyscy hodowcy będą mieli obowiązek prowadzenia elektronicznej książki leczenia zwierząt, która ma ułatwić kontrolę stosowania i zużycia antybiotyków.**

Aby sprostać nowym wyzwaniom hodowcy powinni przede wszystkim zadbać o ochronę zdrowia zwierząt. Zapobieganie infekcjom sprawia, że zwierzęta są zdrowsze i rzadziej wymagają terapii antybiotykami. Bardzo ważne w tym zakresie są takie działania profilaktyczne jak: podwyższenie poziomu bezpieczeństwa biologicznego (bioasekuracja), poprawa dobrostanu zwierząt, przestrzeganie zasad higieny, stosowanie alternatywnych dodatków paszowych oraz szczepienia ochronne.

Bioasekuracja ma obecnie kluczowe znaczenie w minimalizowaniu ryzyka przedostawania się do gospodarstw patogenów (bakterii, wirusów czy pasożytów) powodujących choroby zwierząt. Główne elementy bioasekuracji to: kontrola wejść i wjazdów, przestrzeganie higieny i stosowanie odzieży ochronnej, zabezpieczenie przed dostępem dzikich zwierząt, dezynfekcja pomieszczeń, kwarantanna i unikanie zakupu zwierząt o nieznanym statusie zdrowotnym, deratyzacja. Wszystkie wymienione powyżej działania powinny być zawsze stosowane w gospodarstwie. Skuteczność bioasekuracji zależy przede wszystkim od solidności i rzetelności wykonywania zadań przez hodowcę oraz osoby obsługujące zwierzęta. **Najlepszym wskaźnikiem właściwego wdrażania zasad bioasekuracji jest wysoki status zdrowotny utrzymywanych zwierząt.** Hodowcy powinni codziennie obserwować swoje zwierzęta i w przypadku jakichkolwiek niepokojących objawów poinformować o tym lekarza weterynarii.

Na zmniejszenie występowania infekcji bakteryjnych i ograniczenie stosowania antybiotyków wpływ ma **poprawa dobrostanu zwierząt.** W tym zakresie konieczne jest zapewnienie zwierzętom m.in. odpowiedniego mikroklimatu w budynkach inwentarskich, zachowanie minimalnych norm powierzchni i zagęszczenia w kojcach, optymalne żywienie (dopasowane do gatunku i potrzeb fizjologicznych), swobodny dostęp do paszy i wody oraz przestrzeganie zasad higieny. Hodowcy powinni pamiętać, że wszelkie niedociągnięcia i zaniedbania w zakresie warunków utrzymania oraz brak dobrostanu prowadzi do zwiększenia poziomu stresu u zwierząt i osłabienia ich systemu odpornościowego, co sprzyja rozwojowi infekcji.

Kolejnym sposobem zwiększenia odporności zwierząt na choroby jest **stosowanie w żywieniu specjalistycznych dodatków paszowych** jak np. probiotyki, zakwaszacze, enzymy, suszona plazma krwi, drożdże oraz produkty ziołowe. Dodatki te są naturalnymi stymulatorami wzrostu i odporności zwierząt. Stosowane w żywieniu zwierząt zwiększają strawność składników pokarmowych i wykorzystanie paszy. Polepszają skład mikroflory bakteryjnej i wpływają stabilizująco na działanie układu pokarmowego. Niektóre substancje mogą poprawiać smak i zapach paszy. W zależności od rodzaju preparatów mają działanie przeciwpalnicze, przeciwbakteryjne i przeciwbiegunkowe. Jest to szczególnie ważne w krytycznych okresach produkcyjnych, kiedy zwierzęta są bardziej podatne na zakażenia drobnoustrojami.

Chcąc zmniejszyć zużycie antybiotyków w chowie zwierząt należy także zadbać o zachowanie wysokiego poziomu higieny w pomieszczeniach inwentarskich. Czyszczenie, mycie i dezynfekcja po zakończeniu każdego cyklu produkcyjnego, pozwala znacznie zredukować liczebność patogenów w budynkach, w których przebywają zwierzęta. Niezbędne jest także systematyczne czyszczenie oraz dezynfekcja wyposażenia i sprzę-

tu. Przy wysokiej presji patogenów w środowisku, oprócz okresowej dezynfekcji, dużą pomocą dla hodowców w tym zakresie mogą być preparaty do suchej dezynfekcji. Środki te są skuteczne w walce z bakteriami oraz z niektórymi wirusami. Dodatkowo niszczą cysty pasożytów i larwy much oraz mogą być bezpiecznie stosowane w obecności zwierząt.

W działaniach mających na celu ograniczenie zużycia antybiotyków w chowie zwierząt istotne jest także **prowadzenie profilaktyki chorób poprzez szczepienia przeciwko patogenom występującym w utrzymywanym stadzie.**

Na zakończenie należy podkreślić, że stosowanie powyższych zasad i zaleceń umożliwia skuteczne eliminowanie patogenów oraz wpływa na wzmocnienie zdrowotności i odporności zwierząt. Ochrona stada przed chorobami i wysoki status zdrowotny pozwalają na osiąganie wysokich wyników produkcyjnych oraz wpływają na ograniczenie stosowania antybiotyków w hodowli zwierząt.

Produkcja materiału siewnego

Agnieszka Woźniak
PZDR Żary
agnieszka.wozniak@lodr.pl

Produkcja nasienna to ostatni, ale bardzo ważny etap hodowli roślin. Odmiana o najwyższej potencjalnej wartości gospodarczej nie ujawni jej, jeśli materiał siewny będzie złej jakości. Ponadto realizacja potencjału produkcyjnego jest w dużym stopniu uzależniona od agrotechniki, ochrony i innych czynników produkcyjnych.

Główne rodzaje materiału siewnego:

- **Nasiona bazowe – B** (sprzedawane podmiotom zajmującym się obrotem materiałem nasiennym posiadającym stosowne zezwolenie).

- **Nasiona kwalifikowane – C1** (indywidualni producenci rolni, firmy nasienne czy zaopatrzenia rolnictwa).

ETAPY POWSTAWANIA KWA-
LIFIKOWANEGO MATERIAŁU
SIEWNEGO – proces nadzoro-
wany i kontrolowany jest przez
Państwową Inspekcję Ochrony
Roślin i Nasiennictwa.

1. Wybór odpowiedniego stanowiska przeznaczonego pod założenie plantacji nasiennej z zachowaniem odpowiedniego płodozmianu oraz izolacji przestrzennej od innych upraw określonych w wytycznych PIORiN. Na przykład plantacje nasienne roślin zbożowych powinny być praktycznie wolne od gatunków roślin uprawnych innych niż

uprawiany, a szczególnie od gatunków mogących stanowić źródło obcego pyłku lub chorób i szkodników. Dodatkowo plantacja taka musi być oznakowana tablicą, zawierającą przede wszystkim informacje o gatunku, odmianie i stopniu kwalifikacji.

2. Reprodukacja polowa oraz dobór odmiany. Wybór właściwej odmiany następuje już rok wcześniej. Proces reprodukcji podlega całkowitej kontroli. Wymagana jest właściwa technologia, tj. nawożenie i ochrona chemiczna dostosowana do potrzeb konkretnej odmiany oraz agrotechnika na najwyższym poziomie.
3. W trakcie sezonu wegetacyjnego przeprowadzana jest kilkukrotna ocena polowa plantacji pod względem wyrównania łanu, czystości odmianowej i zdrowotności. Oceny polowe (lustracje) są prowadzone przez urzędowych bądź akredytowanych kwalifikatorów z minimalnym trzydniowym wyprzedzeniem o planowanym terminie przeprowadzenia inspekcji. Do zadań kontrolującego specjalisty należy sprawdzenie:
 - powierzchni plantacji i ilości materiału siewnego jakim została obsiana,
 - wymagań izolacji przestrzennej,

- przedplonu,
 - ogólnego stanu plantacji (rozwój roślin, zachwaszczenie, porażenie chorobami lub szkodnikami),
 - na końcu wypełnienie arkusza oceny polowej i wystawienie świadectwa oceny polowej.
4. Po uzyskaniu pozytywnych wyników kontroli przeprowadza się zbiór. Kombajn oraz urządzenia i środki transportowe nie mogą być zanieczyszczone resztkami innych odmian lub gatunków zbóż. Zbiór ziarna przeprowadza się w możliwie jak najkrótszym czasie, z jak najmniejszymi uszkodzeniami.
 5. Po zbiorze materiał siewny poddaje się dokładnemu czyszczeniu. Proces ten można przeprowadzić na sitach, separatorach, stołach grawitacyjnych, wialni lub na specjalnych maszynach czyszczących. Wszystkie te urządzenia mają za zadanie pozbycie się pośladu, zanieczyszczeń organicznych (plewy, słoma, nasiona chwastów, sporysz) oraz biologicznych (szkodniki).
 6. Następnie tworzy się określone partie surowca i pobiera próby do oceny wartości użytkowej w laboratorium. Uprawniony pracownik PIORiN pobiera próby nasion z przygotowanych

i oznaczonych partii, które są przekazywane do oceny laboratoryjnej.

RODZAJE OCEN MATERIAŁU SIEWNEGO DOKONYWANE W AKREDYTOWANYM LABORATORIUM

- ❖ czystość nasion,
- ❖ obecność nasion obcych gatunków roślin uprawnych,
- ❖ obecność nasion chwastów,
- ❖ zdolność kiełkowania nasion,

się w zamkniętych opakowaniach zaopatrzonych w urzędowe etykiety. Dla roślin zbożowych, pastewnych, oleistych materiał siewny zaopatruje się w etykiety drukowane przez właściwy WIORiN:

- białe z fioletowym paskiem lub białe, materiał siewny kategorii elitarny (PBIII, PBII, B);
- niebieskie lub czerwone, materiał siewny kategorii kwalifikowany (C1, C2, C3).

- ❖ żywotność nasion,
- ❖ zdrowotność nasion,
- ❖ wigor nasion,
- ❖ MTN – masa tysiąca nasion,
- ❖ wilgotność nasion.

Jeżeli próba uzyska wynik zgodny z wymaganiami, wystawiane jest świadectwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego.

7. Jeżeli plantacja spełnia wymagania, kwalifikator wystawia świadectwo oceny polowej (laboratoryjnej) materiału siewnego.
8. Kolejny krok to zaprawianie nasion, które zabezpiecza wschodzące siewki przed możliwością porażenia przez patogeny grzybowe. Jest to również najtańszy sposób ochrony.
9. Przed wprowadzeniem do obrotu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, materiał siewny musi znajdować

Na etykiecie znajdują się informacje, m.in. nazwa gatunku, odmiany, stopień kwalifikacji (stopień odsiewu), numer partii, data zamknięcia opakowania, nazwa przedsiębiorcy, jego numer z ewidencji przedsiębiorców, masa materiału siewnego w opakowaniu. Etykiety urzędowe posiadają unikalne numery i są podstawowym dokumentem w obrocie nasiennym.

Pamiętajmy, aby po wysianiu materiału siewnego zachować etykiety, gdyż w przypadku reklamacji stanowią one dowód potwierdzający wysiew nasion z określonej partii.

Źródła:
pin.org.pl
hr-strzelce.pl
www.coboru.gov.pl

Wartości roślin miododajnych

Rośliny miododajne, zwane także roślinami nektarodajnymi lub pszczelarskimi, posiadają wspaniałe kwiaty o przepięknym zapachu. Kwiaty tych roślin są skarbnicą nektaru, z którego pszczoły wytwarzają cenny produkt jakim jest miód.

Grzegorz Iskra
PZDR Krosno Odrz.
g.iskra@lodr.pl

Jeśli posiadasz ogród, to dobrym pomysłem będzie wzbogacenie go roślinami miododajnymi, które dadzą mu walorów dekoracyjnych. Można wśród nich znaleźć drzewa (np. akacja), krzewy (np. malina), byliny (np. lawenda). Uprawiając miododajne rośliny na działce lub też w przydomowym ogrodzie, możesz stworzyć wspaniałe, klimatyczne miejsce do relaksowania się i odpoczynku.

Dlaczego rośliny miododajne są tak ważne?

Przede wszystkim mają one piękne kwiaty, które kwitną przez długi czas oraz są łatwe w pielęgnacji. W przypadku roślin uprawianych na polu dodatkową zaletą jest to, że pszczoły pozyskują bardzo duże ilości miodu oraz pyłku. Ponadto rośliny miododajne wysiewane na polach, gdy się je zaorze, wzbogacają glebę w niezbędne składniki pokarmowe.

Najważniejsze rośliny miododajne

AKACJA (Robinia akacjowa)

Akacja rozpoczyna kwitnienie na przełomie maja i czerwca. Pszczoły, żeby pobrać nektar z kwiatów, potrzebują odpowiednich warunków, takich jak wysoka temperatura i odpowiednia wilgotność powietrza. Miód akacjowy charakteryzuje się delikatnym zapachem oraz jasną barwą. Przez długi czas zachowuje płynną konsystencję, dzięki dużej zawartości fruktozy.

FACELIA BŁĘKITNA

Facelia należy do roślin jedno- lub dwuletnich o krótkim okresie wegetacji. W rolnictwie wykorzystywana jest jako poplon. Jest także **czołową rośliną pszczelarską**, która dostarcza bardzo duże ilości nektaru oraz pyłku. Wysiewana jest często przez pszczelarzy dla wzbogacenia pszczelego pożytku. Warto zaznaczyć, że facelię można wysiewać nawet 2 razy w roku. Jej wydajność miodowa sięga 300 kg/ha, a czasem i więcej, natomiast wydajność pyłkowa 180 kg/ha. Sam miód facelio-

wy charakteryzuje się jasną barwą oraz delikatnym, przyjemnym smakiem.

GORCZYCA

Gorczyca oprócz tego, że należy do roślin miododajnych, jest rośliną leczniczą, przyprawową, oleistą, a także pastewną. Wyróżnia się 3 gatunki gorczycy uprawnej. Należą do nich: gorczyca biała, czarna oraz sarepska. **W gospodarstwie rolnym największe znaczenie ma gorczyca biała.** Rośliny zakwitają po 40 dniach, od kiedy wszedł pierwsze siewki i kwitną przez ok. 4 tygodnie. Wydajność miodowa gorczycy białej waha się od 40 do nawet 90 kg/ha.

GRYKA ZWYCZAJNA

Jest to roślina jednoroczna z rodziny rdestowatych, którą uprawia się na nasiona. Osiąga wysokość ok. 80 cm. Kwitnie na biało i różowo od pierwszej dekady lipca do siedmiu tygodni. Z 1 ha uprawy można uzyskać 300 kg miodu. Sam miód ma barwę brązową oraz gorzkawy smak przez specyficzne składniki, takie jak np. rutyna.

MNISZEK POSPOLITY

Mniszek kwitnie masowo na łąkach, pastwiskach, jak również sadach, dobrze nawożonych azotem. Kwitnie on na początku maja. Miód mniszkowy o jasnożółtym zabarwieniu oraz delikatnym smaku zaczął być ceniony przez pszczelarzy od niedawna, jednak znalazł już wielu klientów. Sam

zbiór miodu przez pszczoły może sięgać ok. 30 kg/ha, za to pyłku aż 300 kg/ha. Pod tym względem mni-

szek jest niekwestionowanym liderem roślin miododajnych.

LIPA

W Polsce rośnie bardzo dużo gatunków i form lipy. Do najpopularniejszych należy lipa szerokolistna, kwitnąca w drugiej dekadzie czerwca, a także lipa drobnolistna zakwitająca dwa tygodnie później. W przypadku innych gatunków lip, okres kwitnienia przypada na początek sierpnia. Samo kwitnienie lipy trwa ok. dwa tygodnie. Zbiór miodu sięga nawet 200 kg/ha. Miód lipowy charakteryzuje się specyficznym zapachem oraz bursztynową barwą. Zdarza się, że podczas kwitnienia lipy ukazuje się spadź lipowa, którą pszczoły zbierają jednocześnie z nektarem.

NAWŁOĆ

Nawłóć należy do roślin ozdobnych, wykazujących właściwości lecznicze. Kwitnie w sierpniu i w wrześniu. Wydajność miodowa nawłoci waha się od 400 do 800 kg/ha. Miód nawłociowy jest bardzo smaczny i posiada właściwości prozdrowotne.

NOSTRZYK BIAŁY

Zalicza się do roślin jednorocznych lub dwuletnich, które osiągają wysokość do 2 m. Cechą charakterystyczną nostrzyka jest to, że należy do roślin wysokobiałkowych. Uprawiany jest na zielony nawóz, jak również wykorzystywany na pasze dla zwierząt gospodarskich. Dla pszczelarzy jest rośliną wartościową, ponieważ z 1 ha uprawy można uzyskać od 300 do 600 kg miodu, a pyłku od 50 do 150 kg/ha. Nostrzyk kwitnie

w ostatniej dekadzie czerwca przez okres pięciu tygodni.

OGÓRECZNIK LEKARSKI

Ogórecznik jest rośliną jednoroczną o błękitnych kwiatach. Uprawiany jest w Polsce ze względu na właściwości lecznicze. Okres kwitnienia przypada na koniec czerwca i trwa przez trzy tygodnie. Wydajność miodowa ogórecznika sięga ok. 200 kg miodu z 1 ha. Kolor miodu jest zróżnicowany, może być barwy piaskowej, bladej żółtej, czy nawet krystalicznie złoty.

RZEPAK

Duże areale rzepaku stanowią bardzo cenny, wczesny pożytek nektarowy oraz pyłkowy. Miód powstały z rzepaku jest poszukiwany przez klientów. Należy jednak zwracać szczególną uwagę na jego szybką krystalizację. Sam zbiór miodu może sięgać nawet 140 kg/ha, a pyłku 150 kg/ha. Niestety zdarza się, że pszczoły zostają wytrute środkami owadobójczymi, które zostały zastosowane w ochronie rzepaku.

Reasumując, warto w swoim ogrodzie bądź też na swoim polu wprowadzać rośliny miododajne. Używanie z nich miodu oraz pyłku dzięki pszczołom to nie jedyna zaleta tych roślin. Uprawiając rośliny miododajne przyczyniamy się do zwiększenia bioróżnorodności.

Źródła:

www.technologia.kpodr.pl
www.portalpszczelarski.pl
www.toraf.pl
www.hortorus.pl
www.rolmarket.pl

Rola zadrzewień śródpolnych

Radosław Turek
PZDR Sulęcín
r.turek@lodr.pl

Mówiąc o roli zadrzewień śródpolnych musimy wyjaśnić, czym one są. Zadrzewienia śródpolne są to obszary między polami lub w wolnych przestrzeniach, które są porośnięte przez krzaki i drzewa. Są one niewielkie, ale pełnią bardzo dużo ważnych funkcji. Zapobiegają erozji wodnej i wietrznej gleby, chronią uprawy przed wiatrem i utrzymują

bioróżnorodność na polu. I na tym, czyli na bioróżnorodności, chciałbym się skoncentrować w poniższym artykule.

Czym więc jest bioróżnorodność? W prostych słowach, jest to bogactwo i zróżnicowanie form życia na wszystkich jego poziomach – zarówno na poziomie gatunków, jak i ekosystemów.

Ale po co wśród pól obszary porośnięte krzewami i drzewami? Jeżeli mamy gładkie pole, łatwiej się po nim

poruszać, przyspieszając tym samym prace polowe, zmniejszając koszty oraz ułatwiając uprawę przy pomocy maszyn. Jest to myślenie skierowane na zysk, które może być i słuszne, ale bardzo krótkofalowe. W obliczu zmian klimatu oraz zwiększonej ilości ekstremalnych zjawisk pogodowych, zadrzewienia śródpolne przyczyniające się do zwiększenia bioróżnorodności mogą być dla nas ratunkiem. Tylko dlaczego dbać o jakieś krzewy i drzewa? Zastanówmy się jakie korzyści dla środowiska naturalnego i człowieka płyną z obszarów utworzonych w celu utrzymania bioróżnorodności.

Po pierwsze, korzyści dla ptaków. Są one ważną częścią każdego ekosystemu na ziemi, przyczyniają się między innymi do redukcji szkodników. Na przykład myszołów odławiając gryzonie redukuje straty, które mogłyby być przez nie spowodowane. Nie wspomnę o całej masie mniejszych ptaków decydujących o bioróżnorodności ekosystemu. Po co ptakom takie obszary jak zadrzewienia śródpolne? Ponieważ są to miejsca, w których mogą budować gniazda i usiąść, aby odpocząć lub schować się przed zagrożeniem. Natomiast

O korzyściach zadrzewień śródpolnych można jeszcze bardzo dużo mówić, są one między innymi bankami pożywienia dla różnorodnych organizmów. Nie możemy oczywiście pominąć walorów estetycznych zadrzewień śródpolnych związanych głównie z bioróżnorodnością, do której się przyczyniają. Zastanówmy się, co wolimy – pole w monokulturze całkowicie pozbawione życia, ciche i puste, czy też śpiewające wokół nas ptaki i bzyczące owady oraz piękne drzewa dające im schronienie.

Zadrzewienia śródpolne są ostoją bioróżnorodności. Wspomagając przyrodę wspomagamy sami siebie zachowując równowagę w otaczającym nas świecie. Sami jesteśmy częścią natury, choć wydaje się, że w ostatnim czasie o tym zapomnieliśmy. Zakładanie zadrzewień śródpolnych naprawdę nie jest trudne i warto rozważyć korzyści, które mają większą wartość niż oszczędzenie godziny pracy w polu.

większe ptaki, takie jak wspomniany myszołów, siedząc na drzewie mają doskonały punkt obserwacyjny do monitorowania pola. Ponadto, ptaki są po prostu ładne, przyjemnie jest popatrzeć na ich piękne upierzenie, ruchy pełne gracji oraz posłuchać ich śpiewu.

Inne zwierzęta, które zamieszkują zadrzewienia to pożyteczne owady, których pożywienie stanowią szkodniki. W zadrzewieniach śródpolnych często można spotkać zagrożone

gatunki owadów, nie wspominając o zapylaczach.

Kolejna grupa zwierząt, która czerpie korzyści z takich miejsc, to zwierzęta łowne szukające wśród drzew schronienia w czasie deszczu lub upalnych dni.

Nie zapominajmy też o roślinach, często chronionych, które porastają siedliska położone pod drzewami. Wiele z nich to rośliny ceniolubne, które nie byłyby w stanie zasiedlić miejsc nasłonecznionych, pozbawionych cienia rzucanego przez drzewa.

Choroby i szkodniki orzecha włoskiego

Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl

Choroby grzybowe i bakteryjne

Orzech włoski jest rośliną często porażaną przez choroby grzybowe i bakteryjne. Jedną z najgroźniejszych jest **antraknoza**. Patogen wywołujący tę chorobę zimuje w opadłych liściach, skąd wiosną jego zarodniki infekują nowe liście. Na porażonych liściach początkowo obserwujemy okrągłe, żółte plamy, które stopniowo zmieniają kolor na brunatny. Z czasem plamy powiększają się i obejmują prawie całą powierzchnię blaszki liściowej, co prowadzi do jej zasychania. Po spodniej stronie liści pojawiają się drobne, ciemne punkciki – owocniki grzyba. Grzyb atakuje także zawiązki owoców i zielone części pędów. Pojawiają się na nich objawy w postaci ciemnych plam, pod którymi tkanka się zapada. Porażone zawiązki gniją, natomiast zaatakowane w późniejszych fazach

Jeśli zastanawiasz się nad rozpoczęciem uprawy orzecha włoskiego lub masz już drzewko w ogrodzie, to warto zapoznać się z jakimi zagrożeniami możesz się zmierzyć. W tym artykule przedstawię najgroźniejsze choroby i szkodniki, które mogą zagrozić waszym roślinom.

rozwojowych owoce wcześniej zamierają i opadają. Drzewa są szczególnie wrażliwe na porażenie w deszczowe lata, co powoduje duże straty.

Do zwalczania choroby można wykorzystać preparaty miedziowe lub mieszaninę **boskalidu** i **piraklostrobiny** dostępne w postaci preparatów: Cobalt, Sarantos 33 WG, Signum 33 WG, Singapur 33 WG, Spector 33 WG. Zabieg należy wykonać przed i po kwitnieniu. Opryski można zacząć już na początku maja, gdy pojawią się pierwsze wykształcone liście. Do pierwszego zabiegu poleca się wykorzystać preparaty miedziowe, które zwalczają też bakteryjną zgorzel orzecha. Następnie można zastosować opryski z użyciem wymienionych preparatów co 14 dni. Dobre efekty w ograniczeniu choroby daje także usuwanie opadłych liści lub

opryskiwanie mocznikiem w celu ich szybkiego rozkładu, co pozwala na zminimalizowanie ryzyka rozprzestrzeniania się choroby.

Inną chorobą jest **bakteryjna zgorzel orzecha włoskiego**, której przetrwalniki zimują na pędach. Objawy pojawiają się na młodych pędach, liściach, kwiatostanach męskich i owocach, w formie drobnych, kanciastych lub okrągłych plam o barwie ciemnobrunatnej. Wraz z powiększaniem zlewają się tworząc rozległe nekrozy. Na owocach we wczesnych stadiach rozwojowych można zaobserwować ciemne, zapadające się plamy, które powodują ich gnicie i opadanie. Objawy choroby są bardzo podobne do antraknozy. Na pędach można zaobserwować podłużne czarne smugi. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zale-

ca się usuwanie porażonych pędów. Chorobę zwalcza się przy okazji walki z antraknozą, dlatego dodatkowe zabiegi nie są konieczne.

Ostatnią chorobą wartą uwagi jest **mączniak prawdziwy**, który występuje jednak znacznie rzadziej. Porażone rośliny łatwo zdiagnozować po charakterystycznym białym, mączystym nalocie, który pojawia się na młodych pędach i liściach. Natomiast po dolnej stronie liścia można zaobserwować drobne, ciemne punkty, które z czasem powiększają się obejmując całą powierzchnię liścia. W celu ograniczenia porażenia należy usuwać porażone pędy.

Roztocza i mszyce

Szkodniki w uprawie orzecha włoskiego nie są tak dużym problemem jak choroby grzybowe, jednak ich występowanie należy monitorować i w razie potrzeby zwalczać. Do najgroźniejszych szkodników orzecha zalicza się **pilśniowiec orzechowiec** (szpeciel orzechowiec). Jest to roztocz, który żeruje po spodniej stronie blaszki liściowej, wysysając sok komórkowy. Charakterystycznymi objawami jego żerowania są widoczne w miejscu żerowania srebrzyste, gęsto ułożone włoski – pilśń. Lustrację pod kątem obecności tego szkodnika należy wykonać w czerwcu i na początku lipca. Zaatakowane liście usuwamy. Ponieważ szkodnik ten nie powoduje dużych strat, nie stosuje się zabiegów ochronnych w celu jego zwalczania.

Szkodnikiem o jeszcze mniejszym znaczeniu jest **mszyca orzechowa ciemnożyła**. Podobnie do szpecieli żeruje po dolnej stronie liścia. Porusza się wzdłuż nerwu głównego, tworząc ułożone szeregowo kolonie. Pokryte warstwą spadzi produkowaną przez mszyce liście żółkną. Innym gatunkiem mszycy występującej na orzechu jest **mszyca orzechowa jasna**. W odróżnieniu od wcześniej wspomnianego gatunku nie tworzy ona kolonii, ale podobnie do mszycy orzechowej ciemnożyłej, można ją spotkać po spodniej stronie blaszki liściowej w pobliżu nerwu głównego. Pojawia się także na owocach, które w wyniku jej żerowania pokrywają się lepka spadznią. Mszyce również nie powodują wielkich szkód, dlatego też ich zwalczanie nie jest wymagane. Jeśli jednak wspomniane szkodniki pojawią się w większej ilości, można zastosować oprysk insektycydem – np. Mospilan 20 SP (*acetamipiryd*) lub środkami biologicznymi na bazie bakterii *Bacillus thuringiensis*.

Nowy szkodnik orzecha – nasionnica orzechówka (*Rhagoletis completa*)

Nasionnica orzechówka jest niewielką muchówką pochodzącą z Ameryki Północnej, która do Europy trafiła pod koniec ubiegłego wieku. W Polsce po raz pierwszy została zaobserwowana w 2019 roku w powiecie sulęcińskim. Szkodnik uszkadza zielone, mięsiste okrywy nasienne orzechów. Na obszarze swojego naturalnego występowania powoduje znaczne straty w uprawie orzechów sięgające nawet 80%. Główną rośliną żywicielską na terenie naszego kraju jest orzech włoski, głównie w uprawach amatorskich. Biorąc pod uwagę aktualny zasięg występowania oraz wymagania klimatyczne, nasionnica orzechówka może w ciągu kilku dekad stać się głównym zagrożeniem dla upraw orzecha w naszym kraju. W przypadku zaobserwowania tego gatunku na naszych roślinach należy podjąć działania w celu jego zwalczania, aby opóźnić ekspansję tego gatunku. Niestety obecnie brakuje zarejestrowanych do jego zwalczania insektycydów. W celu ograniczenia występowania i ekspansji szkodnika stosuje się usuwanie i niszczenie porażonych owoców, a w skrajnych przypadkach całych drzew. Można również stosować pułapki w celu odłowu muchówek.

Co może sprawdzić w gospodarstwie przedstawiciel PIORiN?

Małgorzata Turowska
PZDR Krosno Odrz.
m.turowska@lodr.pl

Obecnie stosowane rozwiązania techniczne umożliwiają wyposażenie opryskiwaczy w funkcję ograniczenia znoszenia rozpylanej cieczy oraz umożliwiają precyzyjną aplikację środków ochrony roślin. Biorąc pod uwagę jak wielki jest rynek środków ochrony roślin, ważnym elementem produkcji staje się racjonalna technika nawożenia i ochrony roślin. Faktem jest, że środki ochrony roślin są szkodliwe dla zdrowia człowieka i mogą stanowić realne zagrożenie dla środowiska, ale tylko wówczas, gdy nie są poprawnie stosowane.

Według artykułu opublikowanego w DW.COM w 2022 roku autorstwa Gero Reuter, na świecie ponad 385 milionów ludzi zatrudnionych w rolnictwie choruje co roku na ostre zatrucia pestycydami. A w samej Europie notuje się 1,6 miliona przypadków. Najczęściej zgłaszane objawy to: osłabienie, bóle głowy, wymioty, biegunki, wysypki. Dochodzi także do niewydolności serca, płuc, wątroby czy nerek, a także zgonów z powodu zatrucia pestycydami. „Atlas Pestycydów” to raport, który mówi o skali zatruć i o zagrożeniach, które niosą za sobą pestycydy nieprawidłowo stosowane.

Dlatego producent rolny podlega okresowym kontrolom przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Kontrole mają za zadanie chronić nas konsumentów, jak i samego rolnika. Co podlega kontroli:

- Aktualne świadectwo ukończenia kursu dające uprawnienia do wykonywania zabiegów, przy czym należy pamiętać, że przy aktualnym stanie prawnym, po przejściu kur-

su podstawowego, który trwa ok. dwóch dni – 14 godzin lekcyjnych, co pięć lat mamy obowiązek przejść jednodniowe szkolenie uzupełniające – 7 godzin lekcyjnych.

- Ewidencja stosowania środków ochrony roślin.
- Kontrola stanu opryskiwacza i dokumenty potwierdzające dopuszczenia go do użycia: każdy opryskiwacz powinien raz na trzy lata przejść obowiązkowe badanie stanu technicznego. Wyjątek stanowią maszyny nowe, w przypadku których przepisy prawa nakazują przeprowadzenie badania nie później niż po upływie pięciu lat od dnia jego nabycia, potwierdzonego fakturą.

Parę słów jeszcze o samej ewidencji, bo o ile konieczność dbania o opryskiwacz nie budzi raczej wątpliwości u rolników, to prowadzenie ewidencji nie zawsze jest zgodne z wymogami. Bo przecież sprawny opryskiwacz, to skuteczny zabieg, oszczędność cieczy roboczej itp., to prowadzenie ewidencji jest na ogół przez rolników ignorowane. A przepisy jasno określają, jakie zapisy powinni prowadzić rolnicy, zarówno wykonujący zabiegi samodzielnie jak i korzystający z usług. Dokumentacja powinna być przechowywana przez minimum trzy lata. Zawarte w niej informacje mówią, czy rolnik stosuje się do zasad integrowanej ochrony roślin. Bardzo ważne są zapisy mówiące o podejmowaniu decyzji o wykonywaniu zabiegów ochrony roślin, czy podjęto je w oparciu o monitoring występowania organizmów szkodliwych, z uwzględnieniem progów ekonomicznej szkodliwości. Musimy również pamiętać o tym, że mając do wyboru kilka, kilkanaście środków ochrony roślin, nie dojdzie do kumulacji dawki, ponadto należy zwrócić uwagę na

okres karencji i wszelkie ważne dla zdrowia człowieka, zwierząt i środowiska uwagi zawarte w etykietach.

Dlatego, przekroczenie dozowanych dawek stosowania środka ochrony roślin czy stosowanie go w uprawie nie zalecanej do ochrony skutkuje nałożeniem mandatu.

Ostatnią rzeczą, która może podlegać kontroli na miejscu, to magazyn przechowywania środków ochrony roślin. Jego oznakowanie, wyposażenie i stan techniczny. Warunki przechowywania i bezpiecznego usuwania opakowań są podane w etykietach stosowania środków ochrony roślin. Rolnicy są również zobowiązani prawem do zwrotu opakowań po wykorzystanych środkach ochrony roślin do sklepów i hurtowni, a sprzedawca do ich przyjęcia. Dokument zdania opakowań przechowujemy wraz z rejestrem.

Kontrole mogą być przeprowadzone bezpośrednio na uprawie. Inspektorzy mogą pobrać próbki roślin do laboratorium, ponieważ pola podlegają monitoringowi ze względu na obecność mikroagów, jak i na podejrzenie zastosowania niedozwolonej substancji. Obecność inspektora może również oznaczać, że wpłynęła na nas skarga lub donos, że stosujemy zabieg pomimo nieodpowiedniej pogody lub środki ochrony roślin na kwitnące rośliny uprawne i chwasty w trakcie oblotu pszczoł.

Obecnie Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa może nałożyć **mandat** karny w **wysokości od 50 do 500 zł**. W przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia przepisów, może zostać nawet wydana decyzja o zakazie stosowania przez nas środków ochrony roślin, aż do momentu ponownego ukończenia szkolenia podstawowego dającego nam uprawnienia.

Integrowana Ochrona Roślin w pigułce

Od 1 stycznia 2014 r. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. stosowanie zasad integrowanej ochrony roślin stało się obowiązkiem wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin.

Co to znaczy? To nic innego, jak wykorzystanie wszystkich dostępnych w pierwszej kolejności niechemicznych działań i metod ochrony roślin w celu ograniczenia stosowania pestycydów. Zaliczamy do nich m.in.:

- ❖ przestrzeganie właściwego terminu siewu, sadzenia lub obsady roślin,
- ❖ stosowanie płodozmianu,
- ❖ dobór odpowiedniej agrotechniki,
- ❖ używanie wysokiej jakości materiału siewnego lub szkółkarskiego,
- ❖ wykorzystanie odmian odpornych lub tolerancyjnych na organizmy szkodliwe,
- ❖ zrównoważone nawożenie,
- ❖ czyszczenie i dezynfekcję maszyn, opakowań oraz innych przedmiotów.

Wszystkie te czynniki mają na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się organizmów szkodliwych.

Ponadto stosując środki ochrony roślin zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin, należy pamiętać o ograniczeniu do niezbędnego minimum ilości zabiegów i odpowiednio dobranej dawce środka ochrony roślin, tzn. zawsze zgodnej z etykietą. Należy również pamiętać o przemiennym stosowaniu środków ochrony roślin w celu przeciwdziałania powstawaniu odporności organizmów szkodliwych na daną substancję aktywną, a także o właściwym doborze preparatów. Szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę organizmów pożytecznych, tak aby zabiegi z użyciem środków ochrony roślin wykonywane były z jak najmniejszym negatywnym wpływem na ich funkcjonowanie w środowisku.

Jednakże przed podjęciem jakichkolwiek działań w zakresie chemicznej ochrony roślin powinniśmy przeprowadzić monitoring występowania

Marcin Cyganiak
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Gorzów Wlkp.

organizmów szkodliwych i określić próg ekonomicznej szkodliwości dla danego organizmu. To właśnie próg ekonomicznej szkodliwości jednoznacznie wskaże nam, czy zastosowanie środka ochrony roślin jest niezbędne i ekonomicznie uzasadnione. Warto także skorzystać z aktualnych opracowań naukowych, fachowej prasy rolniczej, czy z usług doradcy rolniczego.

Co ważne, profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin zgodnie z przepisami art. 67 rozporządzenia nr 1107/2009 są zobowiązani do prowadzenia i przechowywania przez co najmniej trzy lata dokumentacji dotyczącej stosowanych przez nich środków ochrony roślin. Prowadzona dokumentacja powinna zawierać takie informacje jak: nazwa środka ochrony roślin, czas zastosowania, dawkę, obszar i rodzaj uprawy, na których zastosowano środek ochrony roślin. Należy również wskazać sposób realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin, podając przyczynę wykonania zabiegu z użyciem środka ochrony roślin.

Stosując zasady integrowanej ochrony roślin będziemy mieli pewność, że nasze działania są bezpieczne dla chronionej uprawy i środowiska naturalnego, a otrzymane płody rolne najwyższej jakości.

Tekst: Joanna Kula Oddział WIORiN w Zielonej Górze

Korzyści z siewu międzyplonów

Międzyplonami nazywa się rośliny uprawiane między dwoma plonami głównymi, w celu uzyskania masy zielonej na przyoranie, ewentualnie na paszę. Uprawa międzyplonów zapobiega niekontrolowanemu przemieszczaniu się azotanów, działa fitosanitarnie na glebę i w pewnym stopniu rekompensuje negatywne skutki wysokiego udziału zbóż w strukturze zasiewów. Jest też odpowiedzią na unijny wymóg wydłużenia płodozmianu.

Anna Wołk
LODR Kalsk
a.wolk@lodr.pl

Rośliny uprawiane jako międzyplony spełniają różne funkcje w gospodarstwach rolnych. Wykorzystywane są do poprawienia bilansu paszowego, jako zielony nawóz, służą odbudowie próchnicy i żyzności gleby. W ramach unijnego wymogu zazielenienia mogą stanowić element proekologiczny (EFA), ponieważ mają zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania skutecznego związania pozostałości azotanów i okrycia gleby w okresie, gdy jest ona wolna od uprawy głównej.

Międzyplon może być jedno- lub wielogatunkowy. Dlatego przed siewem należy określić cel uprawy, czy będzie stanowić komponent paszowy, ma być możliwie tania, czy realizować jedynie EFA i czy rośliny będą przeznaczone na zielony nawóz. Ponadto decydujący wpływ na dobór roślin do

siewu w międzyplonie ma termin zbioru uprawy schodzącej z pola. Szansę powodzenia międzyplonu zwiększa wysiew od razu kilku gatunków. Gdy warunki agrometeorologiczne w trakcie wegetacji okażą się niekorzystne dla jednego z komponentów, inne wysiane sobie poradzą, stąd m.in. popularność mieszanek. Ustalając skład mieszanki, należy tak dobrać komponenty, by cechowały się zbliżonymi wymaganiami glebowymi i długością wegetacji.

Rośliny na międzyplon i ich optymalny termin siewu

- do końca lipca: łubin żółty, słonecznik, bobik;
- do 5 sierpnia: kapusta pastewna, rzepak ozimy, rzepak jary, groch siewny, łubin wąskolistny, seradela, wyka jara;
- do 15 sierpnia: rzodkiew pastewna, rzodkiew oleista, facelia, gorczyca.

Skład gatunkowy mieszanek dobierać można dowolnie, kombinacje są niemalże nieograniczone. Przy ich komponowaniu uwzględnić trzeba roślinę, która zostanie wysiana w plonie głównym. W przypadku, gdy jest to gatunek zboża ozimego, w międzyplonie nie sieje się zbóż jarych, ponieważ prowadzi to do rozszerzenia chorób grzybowych, zwłaszcza podstawy źdźbła.

Trzeba brać pod uwagę rodzaj gleb. Pod tym względem większych wymagań nie ma gorczyca biała i facelia. Na glebach lekkich sprawdza się: łubin żółty, facelia, seradela. Na cięższych: groch siewny i pastewny, rzodkiew oleista, słonecznik, gorczyca biała, łubin wąskolistny i mieszanki z trawami: życica trwała, kupkówka pospolita. Na glebach żyznych: rzepak, rzepik ozimy, bobik, wyka jadalna. Nie bez znaczenia są warunki pogodowe w danym roku uprawy i w przypadku, gdy na obszarze przeznaczonym pod zasiew występuje susza, lepiej zrezy-

gnować z gatunków strączkowych (także jako komponentu mieszanki), chyba że przewidywane są opady deszczu. W bardziej suchych warunkach lepiej radzą sobie facelia, seradela czy słonecznik.

Trzy rodzaje międzyplonów

W praktyce agrotechnicznej wyróżnia się trzy rodzaje międzyplonów:

1. **Międzyplony ozime**, wysiewane jesienią, po zbiorze plonu głównego i zbierane wiosną następnego roku, np. żyto, rzepak ozimy, czy mieszanka roślin ozimych.
2. **Międzyplony ścierniskowe**, wysiewane wkrótce po zbiorze wczesnego plonu głównego, a użytkowane jesienią tego samego roku na paszę (np. rzepa ścierniskowa), albo jako zielony nawóz przyorany wiosną. W tak zwanej uprawie konserwującej glebę zostawia się je do wiosny, dzięki temu doskonale spełniają funkcje osłaniające i wzbogacające glebę.
3. **Wsiewki międzyplonowe**, zwane śródplonami — wysiew wiosną jednocześnie z plonem głównym, np. z jęczmieniem jarym lub wysiew wiosenny w zboże ozime, albo po wschodach zboża jarego. Po zbiorze plonu głównego, wsiewka pozostaje do późnej jesieni (np. seradela wsiana w żyto), a nawet pozostawiona może być na drugi rok, np. motylkowe drobnonasienne wsiane w jęczmień jary.

Międzyplon ozimy

W przypadku siewu międzyplonu ozimego jako elementu proekologicznego (EFA) komponuje się także mieszankę z przynajmniej dwóch gatunków roślin należących do grupy zbóż (nie mogą być tylko zbożowe), oleistych, pastewnych, bobowatych drobnonasiennych, bobowatych grubonasiennych, miododajnych. Taki międzyplon trzeba wysiać we właściwym terminie i zachować na polu przez określony czas.

- termin siewu: od 1 lipca do 1 października,
- utrzymanie na polu co najmniej do 15 lutego.

Wysiew międzyplonu jesienią (roślin ozimych) do zbioru lub wypasu nie zalicza się do obszarów EFA. W okresie wiosennym międzyplony/poplony podlegają likwidacji, w tym także gatunki zbóż, jeśli są składnikami mieszanek międzyplonowych w ramach EFA. Pozostawienie ich na polu jako plonu głównego dyskwalifikuje zgłoszony międzyplon jako EFA. Podobnie, gdy mieszanka pozostanie na polu jako plon główny. Nie dotyczy to poszczególnych gatunków, z których utworzono mieszankę, tzn. ten sam gatunek rośliny, który wchodził w jej skład, może być wysiany ponownie po zaoraniu międzyplonu.

Międzyplon ścierniskowy

W przypadku siewu międzyplonu ścierniskowego jako elementu proekologicznego (EFA) do mieszanki trzeba dobrać przynajmniej dwa komponenty i nie mogą to być wyłącznie gatunki zbożowe. Należy wybrać z grupy zbóż, oleistych, pastewnych, bobowatych drobnonasiennych, bobowatych grubonasiennych, miododajnych. Taki międzyplon trzeba wysiać we właściwym terminie i musi on pozostać na polu przez określony czas. Istnieją dwie możliwości realizacji tego wymogu.

Rolnik może wybrać stały termin wysiewu i utrzymania mieszanki:

- termin siewu od 1 lipca do 20 sierpnia danego roku. W praktyce jest on najczęściej przeprowadzany właśnie w tym terminie lub nieco wcześniej, zwłaszcza gdy jest dość sucho; gdy warunki agrometeorologiczne (np. opady) uniemożliwiły wysiew w terminie do 20 sierpnia, istnieje możliwość zmiany elementu proekologicznego zadeklarowanego we wniosku o płatność na inny obszar proekologiczny (międzyplon ozimy);
- utrzymanie na polu co najmniej do 15 października.

Indywidualne podejście:

- termin siewu w okresie od 1 lipca do 20 sierpnia;

- utrzymanie przez co najmniej 8 tygodni od dnia wysiewu mieszanki.

Decydując się na indywidualne podejście, fakt ten należy zgłosić w terminie 7 dni od siewu w stosownym oświadczeniu w BP Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Po upływie tego terminu obowiązuje wariant pierwszy, czyli stałe utrzymanie międzyplonu na polu do 15 października. Dla praktyki oznacza to ograniczenie możliwości siewu zbóż ozimych w terminach optymalnych. Warunkiem jest też, aby mieszanka w kolejnym sezonie nie stanowiła uprawy głównej.

Wsiewki międzyplonowe

Wsiewki poplonowe wsiewa się w łan rośliny ochronnej i zbiera jesienią w roku siewu. Wsiewka pełni funkcje okrywowe dla gleby aż do jej zaorania jesienią, bo plon z reguły jest mały, a jego zbiór nieopłacalny. Jeżeli zbożowa roślina ochronna użytkowana jest na zielonkę lub kiszonkę, jej zbiór następuje wcześniej, co stwarza lepsze warunki dla rozwoju wsiewki. Można ją wtedy zebrać na paszę. Ten rodzaj wsiewki poplonowej sieje się wiosną razem ze zbożami jarymi lub jesienią wraz ze

zbożami ozimymi albo wiosną po ruszeniu wegetacji w zboża ozime, na przykład żyto. Najczęściej uprawianą wsiewką śródplonową jest seradela przydatna zwłaszcza na gleby lżejsze. Tradycyjnie wsiewa się ją w żyto ozime w ilości około 50kg/ha. Seradela cechuje duża odporność na przymrozki i małe wymagania glebowe, a plon zielonki, jaki można uzyskać, jest znaczący (8-15 t/ha). Dlatego jest ona szczególnie ceniona przez rolników. Koniczynę czerwoną albo lucernę chmielową o większych wymaganiach wilgotnościowych i termicznych niż seradela rzadziej uprawia się jako wsiewki, gdyż wczesnojesienne przymrozki szybko kończą ich wegetację. Niekiedy jako wsiewki poplonowe wykorzystuje się szybko rosnące trawy, na przykład życię wielokwiatową i trwałą, kupkówkę pospolitą lub kostrzewę łąkową. Rośliny te dają zwykle dwa pokosy: jeden po zbiorze rośliny ochronnej, drugi – wiosną w następnym roku. Mieszanki roślin motylkowatych z trawami, jak np. lucerna chmielowa (15 kg/ha) + życica westerwoldzka (15 kg/ha), również nadają się do uprawy jako wsiewki śródplonowe. Zazwyczaj wsiewki te użytkowane są pastwiskowo lub kośnie na paszę. Przeoruje się je jako zielony nawóz i właśnie nawozowe znaczenie tych poplonów powoduje,

iż są one często uprawiane w integrowanym i ekologicznym sposobie gospodarowania, głównie w gospodarstwach nastawionych na produkcję roślinną. Najlepszą rośliną ochronną dla wsiewki jest jęczmień jary, dobrymi – żyto ozime i pszenżyto ozime, owies na zielonkę, a mniej odpowiednia pszenica ozima ze względu na zacienianie i większe potrzeby wodne. Spośród gatunków wsiewanych w rośliny ochronne szczególnie znaczenie mają: koniczyna czerwona, lucerna chmielowa, życica wielokwiatowa, koniczyna perska, nostryk biały, seradela, koniczyna biała, życica westerwoldzka oraz mieszanki motylkowato-trawiaste, jak np. koniczyna czerwona i życica wielokwiatowa czy lucerna chmielowa z życią wielokwiatową. Rolnicy najczęściej uprawiają we wsiewce koniczynę czerwoną i życię wielokwiatową, gdyż wytwarza dużą biomasa, wiernie plonuje, zwłaszcza w lata o niekorzystnym przebiegu pogody i pozostawia dużą masę resztek poźniwnych. Najwięcej resztek poźniwnych zasobnych w składniki pokarmowe pozostaje po mieszankach roślin motylkowatych z życią wielokwiatową, a masa korzeniowa dostarcza więcej makroelementów niż część nadziemna. Wsiewka lucerna chmielowej lub jej mieszanki z życią wielokwiatową ma większe wymaga-

nia wodne i dlatego nie zawsze udaje się w warunkach niedoboru opadów. Lucerna chmielowa wytwarza niewielki plon biomasy w roku siewu, podobnie jak nostryk biały. Seradela pastewna nadaje się na wsiewkę na glebach słabszych, a żyto i pszenżyto są dla niej lepszymi roślinami ochronnymi niż owies i jęczmień jary.

Korzyści z uprawy

Międzyplony przełamują niekorzystną monokulturę upraw. Oddziałują fitosanitarnie i fitomelioracyjnie, tym samym wpływają korzystnie na właściwości fizyczne gleby, poprawiają jej produktywność. Roślinami fitosanitarnymi są np. gorczyca biała czy rzodkiew oleista oraz gatunki strączkowe. Ich uprawa ogranicza występowanie chorób w uprawie głównej. Dodatkowo rośliny strączkowe głęboko penetrują glebę, przez co działają także fitomelioracyjnie, uwalniając z głębszych warstw gleby składniki mineralne (np. fosfor, wapń, potas) niedostępne dla większości roślin uprawnych, np. zbóż. Między innymi z tych powodów gatunki roślin strączkowych są powszechnie wykorzystywane w międzyplonach. Międzyplony pełnią ważną funkcję ochronną dla gleby. Zabezpieczają ją w naturalny sposób w okresie letnim, jesiennym oraz zimowym przed niekorzystnym wpływem czynników atmosferycznych, tj. wiatrem i deszczem. Zapobiegają w ten sposób odparowywaniu wody, przesuszeniu gleby, spływom, erozji wietrznej i wodnej. Są bogatym źródłem materii organicznej. Wysiane po roślinie wcześnie schodzącej z pola, np. rzepaku ozimym, mogą dać 15-30 t/ha biomasy bogatej w cenne składniki pokarmowe. Dzięki temu możliwe jest poczynienie pewnych oszczędności w nawożeniu pod rośliny następcze. Międzyplony pozwalają na realizację wymogów zazielenienia oraz niektórych wariantów działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Źródła:
e-pole
profitechnika.pl
arimr.gov.pl

Rządkiw oleista

Danuta Misztóft
PZDR Zielona Góra
d.misztóft@lodr.pl

Rządkiw oleista uprawiana jest na zielony nawóz, paszę oraz na nasiona lub międzyplon. Jest bardzo dobrym i nieskomplikowanym przedplonem w zmianowaniu w uprawach, odporna na wiosenne przymrozki nawet do -4°C . Należy

jednak pamiętać, aby w zmianowaniu nie uprawiać jej z rzepakiem lub innymi kapustnymi, ponieważ mogą przenosić się te same patogeny.

Rządkiw oleista jest bardzo dobrym przedplonem głównie dla buraków i ziemniaków. Bardzo dobrze spełnia rolę rośliny fitosanitarnej, ograniczającej liczebność populacji mątwika burakowego w glebie. Idealnie wpisuje się w integrowaną ochronę roślin, gdyż jest bronią w walce z nicieniami.

Jest to roślina o wielu zaletach, staje się coraz popularniejsza przez możliwość uprawy na glebach słabszych, co związane jest z równomiernością dojrzewania roślin.

Rządkiw oleista nie ma wysokich wymagań wodnych ze względu na dobrze rozwinięty system korzeniowy, największe ilości wody potrzebuje podczas tworzenia pąków i dojrzewania łuszczyń.

Nie lubi intensywnego nawożenia, bo wtedy nierówno dojrzewa. **Najlepszym rozwiązaniem jest nawożenie oszczędne w azot, dlatego w szczególności polecana jest do uprawy ekologicznej.** Szybkie tempo

wzrostu rządkiwi nie pozwala rozwijać się chwastom, ale atakują ją szkodniki takie jak larwy śmietki kapuścianej żerujące na korzeniach, które znacząco uszkadzają plantację. Z tego powodu nie powinno się siał rządkiwi po rzepaku i gorczycy. Części nadziemne atakuje chowacz i słodyszek rzepakowy uszkadzając kwiatostany.

Rządkiw oleista to roślina jednoroczna, miododajna, doskonale wzbogacająca glebę w próchnicę poprzez produkcję dużej biomasy w uprawie poplonu. Posiada długi korzeń palowy, który spulchnia i napowietrza glebę. Jest to doskonała roślina na nawóz zielony, międzyplon i paszę. Tłuszcz z rządkiwi oleistej jest podobny do oleju rzepakowego, jednak nie nadaje się on do spożycia. Rządkiw zbiera się na nasiona w fazie tzw. brunatnej łuszczyzny, czyli dojrzałości pełnej.

Źródła:

www.kalendarzrolnikow.pl

„Metodyka Integrowanej Ochrony Rządkiwi oleistej”.

Robot w zagrodzie – przyszłość czy rzeczywistość?

Wykorzystanie środków PROW na przykładzie gospodarstwa prowadzącego chów bydła mlecznego

Wiesław Misztoft
PZDR Zielona Góra
w.misztoft@lodr.pl

Środki PROW są dostępne dla rolników od początku naszego uczestnictwa w Unii Europejskiej. Przyczyniły się one do modernizacji polskiego rolnictwa i unowocześnienia wielu naszych gospodarstw. Takim przykładem jest gospodarstwo państwa Heleny i Mirosława Taberskich z Podmokli Wielkich w gminie Babimost.

Gospodarstwo zostało przejęte w 1994 roku i od zawsze prowadzony był w nim chów bydła mlecznego. Jednak ze względu na ograniczenia w budynkach inwentarskich, stado podstawowe mogło liczyć maksymalnie 20 krów, dój odbywał się za pomocą dojarki bańkowej. Taki system pracy był uciążliwy, gdyż udojowi krów podporządkowana była organizacja pracy w gospodarstwie. Postanowiono to zmienić zwiększając przy okazji stado podstawowe. Adaptowano stodołę na dużą oborę wolnostanowiskową, gdzie swobodnie mieści się 60 krów. W doju krów nastąpiła prawdziwa

rewolucja – wprowadzono robotyzację. Przy udziale środków PROW zakupiono robota do doju. Jest to urządzenie praktycznie bezobsługowe, wymaga tylko nadzoru, który odbywa się poprzez specjalną aplikację w telefonie. Robot oprócz dojenia zadaje każdej krowie odpowiednią ilość paszy, wykrywa ruję, odczytuje temperaturę mleka (zdrowotność krów) i bada przewodność mleka (zależy od ilości komórek somatycznych w mleku). Każda krowa nosi na szyi tzw. responder, w którym zapisane są wszystkie informacje – kiedy została zacielona, jak dużo mleka daje dziennie i ile z każdej ćwiartki, czy nie dostała antybiotyku. Gdy krowa jest po porodzie i daje siarę, mleko jest kierowane do specjalnych pojemników, a po każdym doju robot automatycznie się myje. Ponadto urządzenie samoczynnie myje się 3 razy na dobę, udojone mleko jest kierowane do chłodni nie mając kontaktu z powietrzem. Krowy same podchodzą do robota, przed dojem wymiona są myte automatycznie szczotkami, a po zakończonym udoju kubki udojowe wyparzane są parą.

Bydło karmione jest paszami własnymi, kupuje się tylko dodatki paszowe. Każda partia paszy jest badana laboratoryjnie i na tej podstawie oraz uwzględniając wydajność i fazę laktacji, żywieniowiec ustala dawkę pokarmową. Średnio każda krowa dojona jest 3 razy na dobę, pobierając w tym czasie paszę treściwą. Całe stado objęte jest kontrolą użyteczności mlecznej, średnia wydajność mleka od jednej krowy wynosi ok. 8500 kg. Robot cały czas podłączony jest do internetu, poprzez który odbywa się aktualizacja oprogramowania, a cała baza danych o stadzie znajduje się w „chmurze”.

Państwo Taberscy są bardzo zadowoleni z serwisu zakupionego robota, przymierzają się do nowszej wersji. Głównym obsługującym to urządzenie jest syn gospodarzy Klaudiusz Taberski, który również od 2016 roku prowadzi gospodarstwo rolne.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

**Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza dzieci do udziału w konkursie**

OSZCZĘDZAJMY WODĘ I DBAJMY RAZEM O PRZYZRODĘ

Celem konkursu jest promowanie oraz uświadamianie dzieciom jak ważne jest dbanie o naszą planetę poprzez racjonalne korzystanie oraz oszczędzanie wody.
Konkurs skierowany jest do dzieci - uczniów szkół podstawowych województwa lubuskiego (klasy IV-VIII).
Termin i miejsce składania prac:

do 9 września 2022 r., Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Kalsk 91, 66-100 Sulechów

Prace należy dostarczać osobiście lub pocztą na powyższy adres wraz z uzupełnionym formularzem zgłoszeniowym oraz RODO.

Formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie internetowej: www.lodr.pl w zakładce konkursy

Zadaniem dziecka jest stworzenie obrazu w formacie A3, dowolną techniką (farby, kredki, pastele, wycinanki, bibuły itp.) można również użyć innych materiałów np. metalu, plastiku, szkła itp. do wykonania elementów 3D, co oznacza, że na płaskim formacie mogą znajdować się przymocowane „odstające” elementy.
Obraz powinien zachęcać do oszczędzania wody.

Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody! Czekamy na Wasze wspaniałe prace.
Kontakt: Agata Pilecka, tel. 516 177 411, e-mail: a.pilecka@lodr.pl

Krótkie łańcuchy dostaw żywności

Urszula Sawala
PZDR Międzyrzecz
u.sawala@lodr.pl

W styczniu 2022 roku Prezydent RP podpisał ustawę o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia prowadzenia przez rolników rolniczego handlu detalicznego. Celem wprowadzanych zmian jest zapewnienie źródła stabilnego dochodu dla małych rodzinnych gospodarstw i zwiększenie możliwości rozwoju działalności RHD poprzez rozszerzenie zakresu odbiorców żywności na cały kraj.

Wymieniona ustawa zmienia przepisy o RHD poprzez zmiany w ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. 2006 poz. 1225 z dnia 25 sierpnia 2006 r.) oraz ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. 1991 poz. 350 z dnia 26 lipca 1991 r.). Jednakże dotychczasowe przepisy wykonawcze obowiązujące na podstawie ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie nowej

ww. ustawy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Zmianie ulegnie definicja „rolniczego handlu detalicznego” w zależności od pochodzenia składników wykorzystywanych do produkcji żywności. Zostają wprowadzone modyfikacje w zakresie rozszerzenia obszarów dostaw żywności w ramach RHD do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego na terenie kraju. A w szczególności:

- doprecyzowano przepisy dotyczące pochodzenia składników wykorzystywanych przy produkcji żywności w ramach RHD, tj. w przypadku żywności jednoskładnikowej powinna ona w całości pochodzić z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu, a w przypadku żywności wieloskładnikowej powinna zawierać co najmniej jeden składnik pochodzący w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu,
- zniesiono maksymalne limity żywności zbywanej w ramach RHD w odniesieniu do sprzedaży konsumentom finalnym,

- objęto limitami ilościowymi wyłącznie zbywaną żywność w odniesieniu do dostaw do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, tj. do sklepów, stołówek, czy restauracji,
- rozszerzono obszar, na którym mogą być prowadzone dostawy żywności wyprodukowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, na terytorium całego kraju z tym, że produkty pochodzenia zwierzęcego oraz żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego, będą mogły być sprzedawane wyłącznie w województwie, w którym są produkowane oraz w powiatach ościennych, sąsiadujących z tym województwem,
- zmieniono przepis karny, zgodnie z którym za brak umieszczenia informacji o RHD w punkcie zbytu lub podanie niepełnych lub nieprawdziwych danych grozi grzywna,
- podniesiono kwotę przychodów zwolnionych z podatku dochodo-

wego z 40 tys. zł do 100 tys. zł - ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych (z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym na podstawie odrębnych przepisów).

Przepis zwiększający kwotę przychodów zwolnioną z podatku dochodowego ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych będzie mieć zastosowanie z mocą wsteczną, tj. od dnia 1 stycznia 2022 r. Zmiany przepisów wynikają z założeń przyjętych w dokumencie rządowym Polski Ład, w którym zawarto m.in. inicjatywę „Uwolnienie rolniczego handlu detalicznego (RHD)”.

Podsumowując, RHD daje nam możliwość dodatkowego dochodu dla gospodarstwa rolniczego oraz jego zróżnicowania. Przetwarzając produkty wytwarzane w gospodarstwie i sprzedając je bezpośrednio odbiorcy zwiększamy rentowność naszego gospodarstwa. Jest to na pewno bardzo zachęcająca forma alternatywnego zarobienia dodatkowych pieniędzy do naszego budżetu. Obecnie funkcjonują różne rodzaje krótkich łańcuchów dostaw żywności: w miejscu produkcji, na targowisku, placach handlowych, sprzedaż wysyłkowa, internetowa. Rolnicy gwarantują Polakom dostęp do regionalnej żywności wysokiej jakości w przystępnej cenie.

Źródło:

Ustawa z dnia 15.12.2021 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia prowadzenia przez rolników rolniczego handlu detalicznego (Dz. U. 2022 poz. 138).

*cudze
chwalicie,
swoje
poznajcie*

Z myślą o lubuskich rolnikach i konsumentach został uruchomiony lubuski **e-bazarek** umożliwiający zakup produktów rolnych i regionalnych przez internet.

Zapraszamy Państwa do zamieszczenia swoich ogłoszeń na portalu Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku

Zapewniamy:

- Bezpłatne zamieszczenie ogłoszeń
- Darmową promocję
- Ogólnopolski dostęp do towarów
- Łatwą i wygodną sprzedaż Państwa produktów
- Sprzedaż w cenach i na warunkach przez Państwa wskazanych

www.lubuskiebazarek.pl

Infolinia: 68 385 20 91

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Ewelina Mularczyk-Sienkowska
LODR Kalsk
e.mularczyk-sienkowska@lodr.pl

XXVIII Targi Rolnicze AGRO-TARG 2022 zorganizowane przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego kolejny raz ściągnęły do Kalska tłumy odwiedzających. To znane i lubiane wydarzenie jest stałym punktem w kalendarzu zarówno Lubuszan, jak i mieszkańców sąsiednich regionów. Podczas Targów można nie tylko podziwiać występy zespołów ludowych, nabyć dobra wytwarzane przez rękodzielników czy Koła Gospodyń Wiejskich, ale też można uzyskać informacje i porady w zakresie rolnictwa.

Podczas tegorocznej imprezy targowej Zespół ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) przygotował dla uczestników bardzo ciekawą ofertę. Pod szyldem „**Lubuskie Innowacje**” odbyły się cztery pokazy, w ramach których zaprezentowane zostały zwierzęta gospodarskie, produkty regionalne, maszyny rolnicze i sprzęt ogrodniczy.

W centralnym miejscu Targów powstało miasteczko namiotowe regionalnych producentów żywności, którzy wzięli udział w V naborze wniosków w ramach działania „Współpraca”, dotyczącego Krótkich Łańcuchów Dostaw Żywności. Wystawcy udzielali informacji nt. gospodarskiego przetwórstwa owoców, warzyw,

nabiału, mięsa i zbóż w ramach RHD, przygotowania oferty produktów dla klienta oraz różnych form sprzedaży bezpośredniej. Dzieliли się także doświadczeniem związanym ze Współpracą w ramach konsorcjum. Pokaz obejmował m.in. pieczywo, wyroby mięsne, sery twarogowe i dojrzewające, miody, wina, herbaty ziołowe, przetwory owocowe w tym soki, syropy i octy oraz... ceramikę i lawendowe cudzeńka. Osoby odwiedzające miasteczko mogły skosztować tych lubuskich specjałów w myśl hasła „U lokalnych spróbujesz co kupujesz”.

Drugi pokaz przygotowany przez Zespół SIR dotyczył zwierząt gospodarskich. Po raz pierwszy uczestnicy Targów w Kalsku mogli podziwiać

i uzyskać szczegółowe informacje z zakresu chowu i hodowli trzech ras bydła: Angus Czerwony, Polska Czerwona i Jersey. Zwierzęta przy-

jechały z farmy zarodowej „Lubuskie Angusowo”, której właścicielami są państwo Karina i Tomasz Jakielowie. Oprócz krów, zaprezentowane zostały owce wrzosówki, również wychowanek „Lubuskiego Angusowa”. Pokaz znalazł uznanie nie tylko zwiedzających, ale również członków komisji konkursowej, która wręczyła panu Tomaszowi wyróżnienie w kategorii „Najładniejsze stoisko”. Natomiast „Małe Ranczo Młynkowo”, państwa Katarzyny i Roberta Krzemińskich, zaprezentowało koźlęta (krzyżówkę ras mlecznych i mleczno-mięsnych: anglonubijskiej, alpejskiej i burskiej), króliki rasy wiedeński czarny, gęsi kubańskie, kury zielononóżki kuro-patwiane. To jednak koza Olga

bezapelacyjnie zyskała największe uznanie wśród uczestników i zwyciężyła konkurs na tegoroczny HIT Targów.

Kolejne dwa pokazy dotyczyły nowoczesnych maszyn i urządzeń rolniczych oraz sprzętu ogrodniczego, podczas których rolnicy zapoznali się ze specyfiką pracy różnych traktorów i maszyn rolniczych oraz z nowinkami technicznymi. Zaprezentowane zostały m.in.: kombajn zbożowy, przetrząsarko-zgrabiarka do siana, prasa zbierająca do słomy i siana, wielofunkcyjny agregat uprawowy, belarka do sianokiszonki oraz czołowy podnośnik hydrauliczny. W zakresie ogrodnictwa pokaz obejmował samojazdne kosiarki do trawy, podkaszarki, glebogryzarki, szeroki wachlarz opryskiwaczy i wielofunkcyjne narzędzia do upraw ogrodowych. Udział w pokazach umożliwił uczestnikom dokonanie wyboru odpowiedniego sprzętu zgodnie z indywidualnymi potrzebami danego gospodarstwa.

Wszystkie pokazy cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Uczestnicy wyrażali nadzieję, że staną się one stałym punktem wszystkich imprez targowych organizowanych przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku. Jest to bowiem doskonała okazja do przekazania wiedzy i upowszechniania informacji na temat wdrażania nowych rozwiązań oraz dobrych praktyk dla szerokiego grona zainteresowanych.

Tradycyjnie już Zespół ds. innowacji udzielał informacji nt. realizowanych szkoleń, konferencji i wyjazdów

studyjnych, oferty współpracy oraz pomocy w tworzeniu grup operacyjnych i składaniu wniosków o dofinansowanie projektów w zakresie innowacyjnych rozwiązań ze środków Unii Europejskiej. Po raz kolejny stoisko SIR stało się miejscem wielu ciekawych spotkań i rozmów, których głównym tematem były oczywiście innowacyjne rozwiązania zarówno w produkcji rolniczej, jak i działalności prowadzonej na terenach wiejskich.

Dziękujemy za miłe spotkania i owocne rozmowy.

Zespół SIR

Operacja pt. „Innowacje podczas Targów Rolniczych” realizowana w ramach planu operacyjnego KSOW 2020-2021, w ramach schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

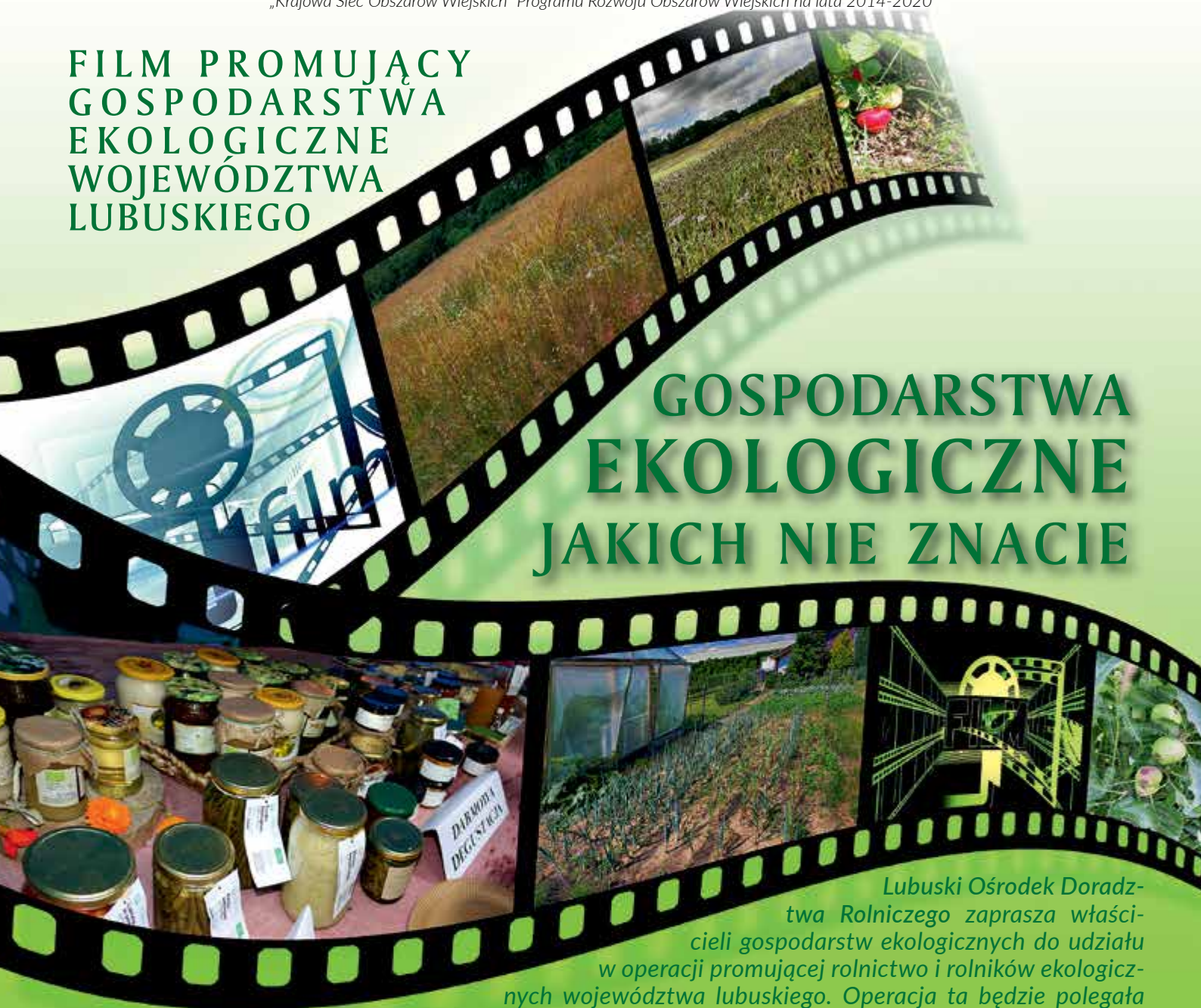

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

FILM PROMUJĄCY GOSPODARSTWA EKOLOGICZNE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

GOSPODARSTWA EKOLOGICZNE JAKICH NIE ZNACIE

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego zaprasza właścicieli gospodarstw ekologicznych do udziału w operacji promującej rolnictwo i rolników ekologicznych województwa lubuskiego. Operacja ta będzie polegała na stworzeniu przez nas 5 filmów promujących 5 najlepszych gospodarstw

ekologicznych naszego województwa.

Jest to pierwsza tego typu operacja w województwie lubuskim. Z biegiem lat kładziony jest coraz większy nacisk na gospodarowanie ekologiczne, tworzonych jest coraz więcej działań wspierających rolników ekologicznych. Jest to praca szczególnie trudna, ponieważ gospodarstwa ekologiczne mają ograniczone możliwości gospodarowania np. poprzez zakaz stosowania nawozów chemicznych. Chcielibyśmy, aby te filmy stały się promocją rolnictwa ekologicznego w Lubuskiem. Pragniemy w ten sposób pokazać, że warto prowadzić gospodarstwo ekologiczne.

Gospodarstwa zostaną wybrane po wcześniejszym zgłoszeniu się poprzez wypełnienie formularza zgłoszeniowego, który jest dostępny na stronie obok oraz na naszej stronie internetowej www.lodr.pl

Zgłoszenia prosimy przysyłać wyłącznie w wersji papierowej na adres:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Kalsk 91, 66-100 Sulechów

Termin przyjmowania zgłoszeń: do 26 sierpnia 2022 r.

Ze wszystkich zgłoszeń wybierzemy 5 gospodarstw, które odwiedzimy z kamerą.

Zrealizowane filmy zostaną zamieszczone na stronie www.lodr.pl oraz na platformie YouTube.

Serdecznie zapraszamy!

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

DO FILMU PROMUJĄCEGO
GOSPODARSTWO
EKOLOGICZNE
WOJEWÓDZTWA
LUBUSKIEGO
W 2022 ROKU
pod nazwą

GOSPODARSTWA EKOLOGICZNE JAKICH NIE ZNACIE

I. Podstawowe informacje

1. Dane personalne

Imię
Nazwisko
PESEL

2. Adres gospodarstwa:

kod pocztowy, poczta
miejscowość, ul nr domu

2a. Adres zamieszkania (jeśli jest inny niż gospodarstwa):

kod pocztowy, poczta
miejscowość, ul nr domu

3. Kontakt:

tel./fax
tel. kom.
e-mail.

II. Główny kierunek produkcji gospodarstwa – krótki opis

.....
.....
.....

III. Numer ewidencyjny gospodarstwa (zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)

IV. Numer aktualnego certyfikatu (wydanego podmiotowi gospodarczemu określonego w art.29 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 834/2007)

.....
czytelny podpis

ADRESY

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96, 68 385 28 68
e-mail: sekretariat@lodr.pl

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Oddział w Lubniewicach, Glisno 123
tel./fax 95 755 76 14 do 15, 95 755 71 79
e-mail: lubniewice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Gorzowie Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski
ul. Pankiewicza 5-7
tel./fax 95 722 60 50
e-mail: gorzow@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Krośnie Odrzańskim
66-600 Krosno Odrzańskie, ul. Zamkowa 1
tel./fax 68 383 52 33
e-mail: krosno@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Międzyrzecz
66-300 Międzyrzecz, ul. Reymonta 5
tel./fax 95 742 21 27
e-mail: miedzyrzecz@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Nowej Soli
67-100 Nowa Sól, ul. Piłsudskiego 30
tel./fax 68 387 36 92
e-mail: nowasol@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Słubicach
69-100 Słubice, ul. Mickiewicza 6
tel./fax . 95 758-02-12
e-mail: slubice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Strzelcach Krajeńskich
66-500 Strzelce Krajeńskie, ul. Wodociągowa 1
tel./fax 95 763 21 58
e-mail: strzelce@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Sulcinie
69-210 Lubniewice, Glisno 123
tel./fax 95 755 27 88
e-mail: sulcin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Świebodzinie
66-200 Świebodzin, ul. Poznańska 27 B
tel./fax 68 475 47 50
e-mail: swiebodzin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Zielonej Górze
z siedzibą w Kalsku
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96
tel. 68 385 28 68
e-mail: zielonagora@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Żaganiu
68-100 Żagań, ul. Bema 15
tel./fax 68 377 31 96
e-mail: zagan@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Żarach
68-200 Żary, ul. Górnośląska 26
tel. 68 416 11 04
e-mail: zary@lodr.pl

METEO WIADOMOŚCI

Dane meteorologiczne według pomiarów prowadzonych w stacji METEO LODR Kalsk

Miesiąc	Temperatura powietrza °C			Opady w mm/m ²		
	Średnia 1977-2021	Średnia 2021	Średnia 2022	Średnia 1977-2021	Suma 2021	Suma 2022
Maj 2022	13,9	12,6	14,61	49,8	82,8	24,2
Czerwiec 2022	17,2	20,5	19,1	53,5	45,6	72,5
Lipiec 2022	18,9	20,4	18,6*	79,6	63,1	41,4*

* dane za dwie dekady

Piotr Tyliczszak
LODR Kalsk
p.tyliczszak@lodr.pl

Czerwiec okazał się miesiącem bardzo ciepłym. Średnia dobową temperaturę wyniosła 19,1°C, podczas gdy średnia wieloletnia wynosi 17,2°C. Najcieplejsza była trzecia dekada miesiąca, w której maksymalne dobowe temperatury przekraczały 30°C. W przypadku opadów deszczu odnotowano 72,5 mm opadu i choć wartość ta jest wysoka to rozkład tych opadów w ciągu miesiąca był dość niekorzystny. W drugiej dekadzie miesiąca praktycznie nie odnotowano żadnego opadu, natomiast 21 czerwca spadło aż 26 mm opadu w ciągu jednego dnia. Temperatura gleby na głębokości 5 cm wynosiła w pierwszej dekadzie 15°C, w drugiej

dekadzie 17,5°C, w trzeciej dekadzie 19,5°C.

Lipiec rozpoczął się z temperaturami typowymi dla tego miesiąca w latach poprzednich. Średnia temperatura za dwie pierwsze dekady wyniosła 18,6°C, a więc na poziomie podobnym do średniej z wielolecia. W ciągu pierwszych 20 dni miesiąca spadło 41,4 mm opadu, z czego aż 38 mm jednego dnia – 2 lipca 2022. Tak nierówny rozkład opadów oraz wysokie temperatury spowodowały widoczne na polach niedobory wody. Z obszaru całego województwa napływają informacje o bardzo trudnej sytuacji spowodowanej wystąpieniem suszy. Średnia temperatura gleby na głębokości 5 cm wyniosła w pierwszej dekadzie miesiąca 18,5°C, w drugiej dekadzie miesiąca 17,3°C.

Podział majątku po rozwodzie a ograniczenia w nabywaniu nieruchomości rolnych

Rolnik jest jednym z dwóch współwłaścicieli nieruchomości rolnej o powierzchni 2,5 ha. Drugim współwłaścicielem jest jego była żona. Byli małżonkowie chcą dokonać podziału majątku wspólnego w taki sposób, aby to była żona została jedynym właścicielem tej nieruchomości. Nie jest ona rolnikiem. Powstaje pytanie, czy w podziale obowiązują przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego?

Zgodnie z art.210 § 2 kodeksu cywilnego, zniesienie współwłasności nieruchomości rolnej oraz gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w art. 166 § 3, następuje z uwzględnieniem przepisów tej ustawy, czyli ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Istnieją trzy sposoby zniesienia współwłasności:

- przyznanie nieruchomości jednemu z małżonków na wyłączną własność z obowiązkiem spłaty drugiego,
- podział fizyczny nieruchomości,
- sprzedaż i podział uzyskanych środków pomiędzy małżonkami.

Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego wymaga co do zasady, aby nabywca nieruchomości rolnej był rolnikiem indywidualnym (art.2a ust.1 ustawy). Za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną będącą właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha, posiadającą kwalifikacje rolnicze

oraz co najmniej od 5 lat zamieszkałą w gminie na obszarze, w którym jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadzącą przez ten okres osobiście to gospodarstwo (art.6 ust.1 ustawy).

Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy nabycie nieruchomości rolnej następuje w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu małżeństwa. Oznacza to, że do nabycia ww. nieruchomości rolnej, w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu małżeństwa, nie jest wymagane posiadanie statusu rolnika indywidualnego, czy ewentualnej zgody Dyrektora Generalnego KOWR na nabycie nieruchomości. Trzeba jednak pamiętać, że w takim przypadku KOWR ma prawo nabyć przedmiotową nieruchomość. Wiąże się to z obowiązkiem zawiadomienia KOWR o nabyciu przedmiotowej nieruchomości, który ciąży na nabywcy. Do zawiadomienia należy załączyć wypis z ewidencji gruntów i budynków dotyczący nabywanej nieruchomości. KOWR ma miesiąc na skorzystanie z prawa, liczony od dnia otrzymania zawiadomienia.

Inne ograniczenie w podziale nieruchomości rolnych wynika z kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 213 § 1 kc, jeżeli zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego przez podział między współwłaścicieli byłoby sprzeczne z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd przyzna to gospodarstwo temu współwłaścicielowi,

■ **Aleksandra Kowalewska**
Radca prawny
tel. 724 419 576

wi, na którego wyrażą zgodę wszyscy współwłaściciele. W każdej sprawie sąd indywidualnie określa co oznacza pojęcie „sprzeczności podziału z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej”. Są to generalnie takie przypadki, gdy zasady prowadzenia racjonalnej gospodarki przemawiają przeciwko podziałowi, np. gdyby podział uniemożliwiał faktyczne prowadzenie działalności rolniczej (np. z powodu zbyt małej powierzchni gruntu) lub gdyby doprowadził do całkowitej likwidacji gospodarstwa.

Podział gruntu rolnego w trybie podziału majątku może zakończyć się sprzedażą gospodarstwa, gdy żaden z małżonków nie będzie chciał przejąć gospodarstwa. Najczęściej zachodzi to, gdy żadna z osób nie chce przejąć gospodarstwa. Celem jest wówczas podział uzyskanych środków między byłych małżonków. Sprzedaż następuje wtedy zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego w drodze licytacji. Stosuje się ograniczenia wynikające z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Uprawa jeżyny bezkolcowej

Wiesław Nowakowski
LODR Kalsk
w.nowakowski@lodr.pl

Jeżyna bezkolcowa, zwana ostrężyną (po krakowsku tak nazywa się owoc maliny) lub ożyną (*Rubus fruticosus*). Jest to krzew, którego pędy mogą być wyprostowane, sztywne – gatunki amerykańskie lub wygięte łukowato dorastające do ok. 2 m. Występują też gatunki o pędach ścielących się po ziemi.

W stanie naturalnym jeżyna rośnie w Europie, Ameryce Północnej i Azji. W Polsce spotykana jest na terenie całego kraju, a jej ulubione miejsca to głównie mocno nasłonecznione obrzeża lasów, zwłaszcza grądowych, buczynowych i dębowych. Krzewy jeżyny tworzą podziemne kłącza i rozłogi, dzięki którym dość szybko się rozprzestrzeniają. Jest rośliną bardzo ekspansywną, intensywnie rosnącą, przez co **często jest traktowana jako chwast**. Pochodzi z rodziny różowatych i jest odmianą jeżyny dzikiej. Dzikie odmiany posiadają kolce, których zadaniem jest ochrona przed szkodnikami. Pojawienie się odmian jeżyny bezkolcowej spowodowało znaczny rozwój upraw towarowych.

Jeżyna to roślina, której owoce charakteryzują się niesamowitym smakiem i aromatem, ale też ogromnym potencjałem leczniczym. Warto pamiętać, że wszystkie rośliny o ciemnej barwie owoców zwykle charakteryzują się dużą aktywnością przeciwutleniającą i należy je uwzględniać w diecie jak najczęściej.

Owoce jeżyny bezkolcowej zawierają: witaminę C, E i antocyjany pomagające łagodzić skutki chorób oczu, przeciwutleniacze zwalczające wolne rodniki, mnóstwo antyoksydantów działających przeciw-

nowotworowo. Witamina K, wapń oraz magnez wpływają dodatnio na zdrowie kości, duża ilość witaminy C (obecny w owocach kwas askorbinowy) zwalczają drobne infekcje. Zawarte w owocach składniki spowalniają procesy starzenia, łagodzą objawy menopauzy. Owoce jeżyny mają niski indeks glikemiczny, dlatego nadają się dla osób chorych na cukrzycę lub będących na diecie, są bogate w błonnik ograniczający wchłanianie niezdrowych tłuszczów. Nie tylko owoce jeżyny mają walory zdrowotne, ale także jej liście. Napary i herbaty z liści jeżyny działają przeciwbiegunkowo i przeciwgorączkowo, łagodzą objawy zespołu napięcia przedmiesiączkowego.

Można z nich robić przetwory na zimę: soki, dżemy, kompoty itp. Świetnie nadają się do mrożenia.

Najczęściej uprawiane odmiany jeżyny bezkolcowej

- **Jumbo** – odmiana średnio wczesna, wytrzymała. Owoce duże i miękkie, bardzo słodkie, bez goryczy i kwa-

śności. Krzewy rosną gęsto, gałęzie są wyprostowane, bez kolców.

- **Loch Ness** – wczesna odmiana jeżyny bezkolcowej, wysokoplenna. Wykazuje dużą odporność na mróz. Rośnie szybko. Owoce są bardzo duże i bardzo smaczne.

- **Navacho** – odmiana wczesna lub średnio wczesna, wysokoplenna, odporna na mróz. Wydaje duże i smaczne owoce.

- **Thornfree** – późna odmiana jeżyny bezkolcowej. Wysokoplenna, owoce są duże, ale średnio smaczne, najlepsze na przetwory. Krzewy dorastają do 5 m wysokości, wymaga podpór.

- **Orkan** – odmiana polska o niemal sztywnych pędach i silnym wzroście, niewytwarzająca odrostów korzeniowych. Wydaje owoce dość duże, cylindryczne, błyszczące, w smaku kwaskowate, przydatne głównie na przetwory.

- **Ruczaj** – krzew o silnym wzroście, nie tworzy odrostów korzeniowych. Owoce niezbyt duże, ale smaczne, zwarte i twarde, doskonałe na przetwory.

Przygotowanie stanowiska

Jeżyna jest krzewem silnie rozrastającym się. Gleba pod uprawę jeżyn powinna być przepuszczalna i lekko gliniasta, a więc należy im zapewnić podłoże żyzne, zasobne w składniki pokarmowe, przepuszczalne i stale lekko wilgotne. Roślin nie należy sadzić na glebach ciężkich i podmokłych. **Właściwe pH to 6,5.** Przed sadzeniem warto dodać do podłoża materię organiczną np. kompost, obornik. **Jeżynę najlepiej sadzić jesienią.** Należy pamiętać o zachowaniu odpowiedniej odległości pomiędzy roślinami – optymalna rozstawa w rzędzie to 1,5 m – 3 m, a między rzędami 2,5 m – 3 m. Dla każdej sadzonki należy przygotować dół o głębokości około 45 cm i takiej samej średnicy. Jest to roślina, której pędy dorastają do 3 m długości, dlatego wymaga stosowania podpór. Solidne, mocne podpory zapewnią utrzymanie roślin w odpowiedniej formie. Po sadzeniu rośliny powinno się wyściółkować trocinami, słomą lub drobną korą, aby zapobiec zbyt szybkiemu parowaniu wody z podłoża i ograniczyć rozwój chwastów.

Odpowiednie nawożenie

Po ukorzenieniu się i przyjęciu w nowym miejscu, po rozpoczęciu wegetacji wiosną, krzewy można za-

siłać co miesiąc, aż do owocowania nawozami wieloskładnikowymi do krzewów owocowych, zawierających zbilansowane ilości NPK, **w ilości do 100 g na jeden krzew, lub zastosować pod roślinę 50 g saletry amonowej i 30-50 g siarczanu potasu.** Jeżyna bezkolcowa powinna być zasilana nawozem organicznym z dużą zawartością potasu i azotu. Co dwa lata należy nawozić ją obornikiem w ilości od 3-5 kg na m².

W pierwszym roku po posadzeniu wymaga intensywnego nawadniania. W kolejnych latach należy podlewać w czasie upałów (w zależności od zapotrzebowania roślin). Jeżyna owocuje raz w roku na pędach zeszłorocznych.

Pielęgnacja

Ważnym zabiegiem pielęgnacyjnym w uprawie jeżyn jest ich **regularne przycinanie.**

Jeżyny zaliczamy do krzewów wieloletnich, które owocują na pędach dwuletnich. Pędy w pierwszym roku nie kwitną. **Najlepszym terminem do przeprowadzenia pierwszego cięcia jeżyn po posadzeniu jest wiosna (marzec).** Wówczas należy przyciąć rośliny na wysokość 30 cm nad ziemią. Wzmocni to ich system korzeniowy.

Kolejne cięcie jeżyn plonujących na dwuletnich pędach należy wykonać latem (jest to już drugi rok uprawy). Po osiągnięciu przez pędy długości ok. 2,5 m ścina się ich wierzchołki. Cięcie to pobudza jeżyny do wytworzenia pędów bocznych, które w następnym roku będą owocowały.

Na początku następnego sezonu wegetacyjnego (wiosną) przeprowadza się cięcie pędu głównego do wysokości ok. 1,5 m, a pędy boczne skracza do 40 cm nad ziemią. Spowoduje to, że cały wzrost rośliny zostanie skierowany na wytworzenie pędów owoconośnych oraz pąków. Zabieg ten pozwoli cieszyć się obfitymi plonami. W następnych latach, po zbiorach, jesienią, należy wyciąć pędy, które owocowały, aby roślina mogła wytworzyć nowe. Wiosną wycina się stare, zniszczone pędy, także te krzyżujące się i redukuje ich ilość. Na jednej ro-

ślinie należy zostawić 4-6 zdrowych, silnych pędów. Jeżyna owocuje na pędach zeszłorocznych, dlatego cięcie nie powinno być zbyt intensywne. Należy również usuwać odrosty, które mogą pojawiać się blisko korzenia krzewu, a młode pędy regularnie przywiązywać do podpór.

Na zimę należy rośliny okryć, np. kopczykiem ziemi (usypać wokół pnia na wysokość ok. 30 cm). Odmiany bardziej wrażliwe na przemarzanie, należy okryć słomą lub agrowłókniną, ponieważ mróz silniejszy niż -15°C może je przemrozić.

Zwalczanie chorób i szkodników

Jeżyna bezkolcowa jest podatna na choroby takie jak: szara pleśń, zamieranie pędów jeżyny, rdza jeżyny, antraknoza malin na jeżynie. Atakują ją także szkodniki: kistnik malinowiec, kwieciek malinowiec, szpeciel jeżynowiec, przędziorek chmielowiec, mszyce. Nowym pojawiającym się szkodnikiem jeżyn jest muszka płamoskrzydła.

Z tego względu należy systematycznie chronić krzewy stosując preparaty naturalne lub chemiczne. **Do chemicznych środków ochrony roślin stosowanych w ochronie jeżyn zaliczamy:** Switch 62,5 WG, Luna Sensatin 500SC, Decis Mega 50 EW, Spin Tor 240 SC.

Stosując wyżej wymienione środki należy zawsze przestrzegać zalecanych dawek i terminów umieszczonych na etykiecie opakowania środka.

Do naturalnych preparatów stosowanych do zwalczania szkodników należą m.in.: wywar z czosnku, wywar z korzeni mniszka lekarskiego, preparat z łusek cebuli.

Pamiętajmy, że prawidłowo prowadzone zabiegi pielęgnacyjne, szczególnie cięcie po owocowaniu, zapobiegają zbyt dużemu zagęszczeniu roślin, co wpływa na zmniejszenie ryzyka porażenia szarą pleśnią i dodatkowo chroni roślinę przed szkodnikami, takimi jak przędziorki, szpeciele czy kwiecieki.

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

WRZESIEŃ *i nie tylko*

Kalafior Romanesco – zielona, jadalna róża

Anna Wołk
LODR Kalsk
a.wolk@lodr.pl

Potrafi urzec samym wyglądem – podobny do kaktusa, o pięknym, zielonym kolorze kalafior romanesco jest wciąż w Polsce mało znany, mimo że wiele osób uważa go za smaczniejszego od zwykłego kalafiora. To bardzo zdrowe warzywo, można je przyrządzić na wiele sposobów, a do tego wyjątkowo prezentuje się na stole.

Oryginalna odmiana *Brassica oleracea* powstała z naturalnego skrzyżowania kalafiora o białych różyczkach oraz brokołu, warzywa o ciemnozielonym kwiatostanie. Kalafior romanesco wyróżnia się intensywnym zielonym kolorem. Podobnie jak włoski brokuł i biały kalafior, zielona odmiana wywodzi się z Włoch. Warzywo uprawiane było początkowo w okolicach Rzymu, stąd jego nazwa Romanesco.

Kalafior romanesco to źródło witamin C i K. Ta pierwsza uszczelnia naczynia krwionośne, korzystnie wpływa na zęby, bierze udział w przemianach komórkowych, zapewnia dobrą kondycję skóry, wpływa na przyswajanie żelaza. Uznaje się ją za jeden z najsilniej działających antyoksydantów, które zabezpieczają nasz

organizm przed atakiem szkodliwych wolnych rodników. Z kolei witamina K odpowiada za procesy krzepnięcia krwi i chroni przed rozwojem nowotworów. Działa przeciwzapalnie, antybakteryjnie i przeciwbólowo.

Warzywo posiada również sporą ilość cennego błonnika regulującego przemianę materii i pobudzającego ruchy robaczkowe jelit. Romanesco zawiera cynk (korzystnie wpływający na skórę, włosy i paznokcie), żelazo (jego niedobór grozi anemią), a także dużo karotenoidów, kwas foliowy (bezcenny dla kobiet w ciąży, ponieważ zapobiega wadom cewy nerwowej u dziecka) oraz związki o działaniu przeciwnowotworowym. Kalafior romanesco jest też źródłem glutationu – bardzo silnego przeciwutleniacza, który skutecznie wzmacnia odporność organizmu.

Opracowała: Agata Pilecka

1 Czw.		
2 Pt.		
3 Sb.		
4 Nd.		
5 Pn.		
6 Wt.		
7 Śr.		
8 Czw.		
9 Pt.		
10 Sb.		
11 Nd.		
12 Pn.		
13 Wt.		
14 Śr.		
15 Czw.		
16 Pt.		
17 Sb.		
18 Nd.		
19 Pn.		
20 Wt.		
21 Śr.		
22 Czw.		
23 Pt.		
24 Sb.		
25 Nd.		
26 Pn.		
27 Wt.		
28 Śr.		
29 Czw.		
30 Pt.		

FAZY KSIĘŻYCA

NÓW PEŁNIA MALEJĄCY ROSNĄCY

DOBRY CZAS NA SIEW I SADZENIE

Kwiatów Warzyw Roślin owocowych Warzyw korzeniowych

CZAS SPRZYJAJĄCY ROZWOJOWI ROŚLIN, KTÓRYCH PŁONEM MA BYĆ:

Kwiat Liść, Łodyga Owoc, Nasiona Korzeń

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

STOISKO WYSTAWIENNICZE NOWOCZESNA PROMOCJA PRODUKTÓW EKOLOGICZNYCH

Zapraszamy do stoiska wystawienniczego z produktami ekologicznymi, które będzie dostępne podczas **XII Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego** w Kalsku **18 września 2022 r.** w godz. od **900 do 1600**.

Zapraszamy bardzo serdecznie do degustacji i zakupu pysznych produktów wytworzonych przez lubuskich rolników ekologicznych. To wspaniała okazja do nawiązania kontaktów z lokalnymi rolnikami.

Kontakt: Agata Pilecka, tel. 516 177 411, e-mail: a.pilecka@lodr.pl

Bóg honor ojczyzna – rodzinna Winnica Państwa Pietrasików

Sylvia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

Wszystko zaczęło się od wielkiej pasji do podróży, wina i miłości do ziemi. Winnica „Łukasz” należy do rodziny Pietrasików i znajduje się w miejscowości Wityń (gm. Świebodzin). Jest to kompleks folwarczno-parkowy, otoczony pięknymi lasami i polami, znajdujący się w pobliżu Jeziora Lubinieckiego.

Nasza Rodzina zajmuje się rolnictwem od lat, dlatego uprawa nie jest nam obca, jednak prowadzenie winnicy okazało się nie lada wyzwaniem i ogromną życiową przygodą – mówi pani Zuzanna Pietrasik-Snowball, która wraz z mężem Ronaldem (Australijczykiem) prowadzi rodzinną Winnicę.

Winnica to pomysł pani Elżbiety Pietrasik – mamy pani Zuzanny. To rodzice (Leszek i Elżbieta) założyli winnicę, jednak dziś pałeczkę i stery przejęła pani Zuzanna, która z pomocą rodzeństwa buduje rodzinną markę. Każdy z nich dokłada swoją cegiełkę do rozwoju Winnicy.

Po latach dotarła do nich informacja o tym, że w 1845 roku winnica istnia-

ła dokładnie w tym samym miejscu, gdzie oni dokonali swoich nasadzeń. Założona przez ówczesnego młynarza wsi Adolfa Alberachta, jednak na przestrzeni lat została zniszczona i zapomniana. Właściciele cieszą się, że kultywują tradycję regionu i odbudowują ją. Pani Zuzanna często nawiązuje do historii miejsca, przyjmują u siebie liczne grupy turystów i miłośników wina.

Rok 2009 to pierwsze nasadzenia o powierzchni 3 hektarów. Pan Roman Grad (Winnica Julia) pomagał w pierwszych pracach – dziś wspo-

minają, że część sadzonek została rozkradziona. Pierwsza parcela nasadzeń to odmiany: Solaris, Johaniter, Chardonnay, Hibernat, Riesling, Regent, Pinot Nori, Reberger (odmiana będąca krzyżówką Regenta i Lembergera). Wino z odmiany Reberger było winem Winobrania w roku 2019 i 2020.

Obecnie trwają przygotowania do nasadzeń drugiej parceli winnicy o powierzchni 5 hektarów. Gleba pod uprawę przeszła proces biologizacji, który poprawił jej kondycję i zdrowie, by zwiększyć jej żyzność poprzez przyrost materii organicznej i by pojawiła się naturalna skamielina. Winorośl wymaga zrównoważonych zabiegów i nawożenia, czego efektem ma być wydanie odpowiedniego plonu. Pani

Zuzanna szuka z bratem Michałem (agronomem) nowych rozwiązań, tak by ograniczyć do minimum stosowanie substancji chemicznych.

Pani Zuzanna to wulkan pomysłów, energii, zapału i wiedzy – jak mówi – ciągle w drodze i ciągle się uczy. Ukończyła kierunek enologia, doświadczenie zdobywała w winnicach w Europie, USA i Australii. Jednak podkreśla, że tu na miejscu nauczyła się najwięcej. Jest od samego początku – od sadzenia, pielęgnacji, zbiorów, procesu przetwarzania – obecna i odpowiedzialna. To uczy pokory, ale i daje największą satysfakcję. Pan Leszek – senior rodu, jest największym jej mentorem i wsparciem.

Winnica rocznie produkuje 15 tysięcy butelek wina. Pani Zuzanna uwielbia ten proces kreowania smaku wina. Jej wytrwałym pomocnikiem jest mama, która ma dar „czucia smaku”. To ona zawsze podpowiada, w którą stronę ma podążać wybrany smak i aromat. Córka liczy się ze zdaniem mamy.

Intrygujące są nazwy win: DAMA – łac. nazwa *Daniel*, CERUS – łac. nazwa *Jeleń*, FALCO – łac. nazwa *Sokół*, DRYLING – *Łamana broń myśliwska o trzech łufach*, MUSTELA – łac. nazwa *Łasica*, to nawiązanie do tradycji rodzinnych, które oparte są na myślistwie i łowiectwie. Bardzo dobrze wpisują się marketingowo w rozpoznawanie marki.

Otwarcie na potrzeby klientów, stawiają na różnorodność i idą z duchem nowych gustów i upodobań. Nowością to wino *Frizzante* gazowane tzw. metodą *prosecco* oraz *Pét – nat*, czyli wino gazowane w procesie naturalnej

fermentacji w butelce. Idealne na upały i letnie spotkania.

Prowadzą sprzedaż internetową, jest mały sklepik w winnicy, organizowane są degustacje i zwiedzanie winnicy. Właściciele ubierają się w tradycyjne stroje w stylu „Bachusa” i godzinami mogą opowiadać o swoim winie. Pani Zuzanna śmieje się, że wino ma być sprzedane – wtedy wie, że odniosła sukces.

Rodzina planuje już rozbudowę Winiarni. Nowe nasadzenia będą owocować za 3 lata, już teraz myślą jak usprawnić proces produkcji, linię do butelkowania, etykieciarkę, powiększyć kadzie do fermentacji. Dużo prac odbywa się ręcznie, przy pomocy rodziny. Marzenia to rewitalizacja Dworku, który będzie wizytówką Folwarku i miejscem Hotelowym dla gości.

Obecnie przygotowane jest pole dla kamperów, usypana jest plaża i staw, jest sauna, dla dzieci mini ZOO: alpaki, daniela, kozy, osiołki, kuce.

Odrestaurowana stara obora służy jako miejsce degustacji i spotkań, jest przepiękna. Będąc w Folwarku i otoczeniu zabudowań można poczuć poszanowanie i przywiązanie do tradycji, wiary, rodziny i ciężkiej pracy.

Obie panie zgodnie mówią, że pracy im nie brakuje, są ciągle w biegu. Nie oglądają się na innych, nie porównują, robią swoje. Jak widać wychodzi im to bardzo dobrze, mówi o tym ilość sprzedanego wina, nagród i wyróżnień jakie otrzymują. W majowym Festiwalu Otwartych Piwnic i Winnic zdobyli aż 6 certyfikatów „Wino warte zachodu”.

Pytam panią Zuzannę, co sprawia jej największą przyjemność w tej wymagającej pracy. Ona uśmiecha się i mówi: *jak już siadam z kieliszkiem swojego wina, to nachodzi mnie myśl i dostrzegam w tym kieliszku naszą pracę od nasadzeń, przez pielęgnację, po zbiory i proces produkcji – mam wtedy ogromną pokorę i radość. I tą radością chce się dzielić z innymi.*

Pszczewski Park Krajobrazowy turystycznie

Barbara Semkło

Główny Specjalista

w Pszczewskim Parku Krajobrazowym

Nastał czas letnich urlopów, a co za tym idzie wyjazdów. Lubimy poznawać najbliższą okolicę, ale ciekawym jest też zwiedzanie miejsc nowych, jeszcze dla nas nieodkrytych. Zapraszamy więc do Pszczewskiego Parku Krajobrazowego, który oferuje różne aktywne formy spędzania wolnego czasu, takie jak turystyka piesza, rowerowa, kajakarstwo czy wędkarstwo.

Pszczewski Park Krajobrazowy swoim zasięgiem obejmuje rynną jezior Zbąszyńskich, które razem z rzeką Obrą zajmują ponad 13% powierzchni Parku.

Najbardziej rozpoznawalnym z jezior PPK jest jezioro Lubikowskie, które zlokalizowane jest w jego północnej części. To przepiękny akwen o powierzchni ponad 314 ha, głębokości maksymalnej

do nawet 35 m oraz przezroczystości wody sięgającej 6 m.

Na jeziorze znajdują się wyspy o łącznej pow. 5,9 ha. Na jednej z nich utworzono rezerwat przyrody „Dąbrowa na wyspie”. Spora głębokość i duża przejrzystość wody sprawiły, że jezioro jest chętnie odwiedzane przez płetwonurków. Duża powierzchnia i podłużny kształt zachęcają do żeglowania oraz uprawiania windsurfingu. Linia brzegowa jest urozmaicona. Częściowo jezioro graniczy z obszarami rolnymi, częściowo z lasami. Wschodni brzeg zagospodarowany jest turystycznie, znajdują się tutaj piaszczyste plaże z łagodnie opadającym dnem oraz pomosty. Jezioro jest chętnie odwiedzane przez ptaki. Spotkamy tu m.in. gągoły, perkozy, bąka i wiele innych gatunków. Jezioro jest atrakcją również dla wędkarzy. W wodach jeziora występują m.in. takie gatunki ryb jak okoń, szczupak czy

Panorama jeziora Chłop
fot. Tomasz Schubert

Plaża nad jeziorem Lubikowskim, fot. Krzysztof Gajda

węgorz. Z rybackiego punktu widzenia jest to typ jeziora sielawowego.

Kolejnym ciekawym i wartym poznania zbiornikiem jest jezioro Chłop. Chociaż mniejsze od jeziora Lubikowskiego, również jest bardzo lubiane przez turystów. Skąd taka nazwa? Z lotu ptaka jezioro przypomina leżącego mężczyznę. Jego powierzchnia to 227 ha. Jezioro posiada bardzo ciekawą linię brzegową z wieloma zatoczkami i półwyspami. Przy średniej głębokości 9 m aż do maksymalnej 23 m oraz dużej przejrzystości wody, zbiornik jest również ciekawy dla płetwonurków. Północny i południowy brzeg jeziora ma wyrównane dno, najgłębsze jest w centralnej części. W zlewni jeziora

przeważają lasy (ponad 70%), reszta to pola i inne użytki rolne. Wschodni brzeg jeziora jest wyższy, zlokalizowany jest tam **oz** (wydłużone wzniesienie o wysokości kilkunastu metrów i długości kilku kilometrów, utworzone przez lądolód) z najwyższym punktem Górą

wędkarzy. W wodach jeziora spotkamy okonie, liny oraz płocie, łowić je można z łódki, pomostów i kładek.

Ostatnim z opisywanych jezior jest jezioro **Szarcz Duży**. To właśnie nad nim zlokalizowane są duże ośrodki wczasowe oraz kąpieliska. Rozwinięta

jest infrastruktura turystyczna oraz gastronomiczna. Jest ono chętnie wybierane przez rodziny z dziećmi ze względu na łagodne i piaszczyste plaże oraz wygodny dojazd. Jezioro ma powierzchnię ok. 170 ha oraz regularny kształt. Średnia głębokość to

8 m, maksymalna 14,5 m.

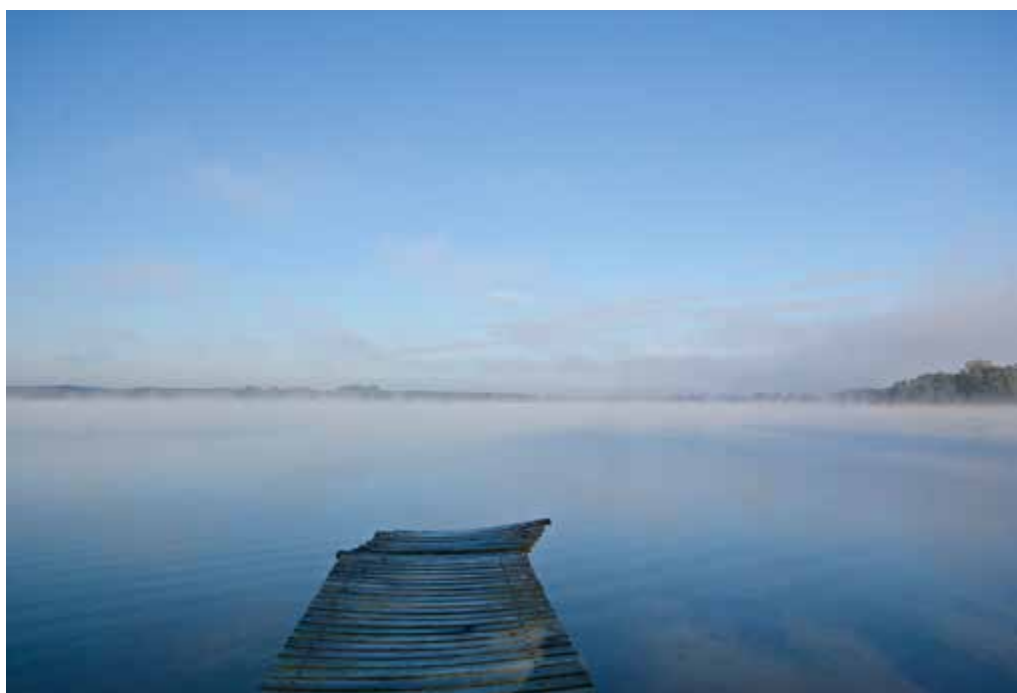
Można tu uprawiać kajakarstwo, popływać łódką, rowerem wodnym czy popробować swoich sił w windsurfingu. Nad jeziorem zlokalizowane są wypożyczalnie sprzętu wodnego. Ze względu na dużą przejrzystość wody oraz ciekawy kształt dna, jezioro polecane jest do nauki nurkowania. Dla wędkarzy przygotowano tutaj wypożyczalnie łódek. W wodach jeziora spotkamy m.in. takie gatunki ryb jak szczupak, leszcz i płoć.

Serdecznie zapraszamy do odwiedzenia Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.

*Poranek nad jeziorem Szarcz
fot. Barbara Semkło*

Wysoką – 101 m n.p.m. Nad samym jeziorem nie ma żadnej osady czy miejscowości, są za to ośrodki wczasowe, pola namiotowe oraz domki letniskowe. Najbliższa miejscowość to Pszczew, znajduje się ok. 1 km od północnego brzegu. Taki rodzaj sąsiedztwa zapewnia ciszę i spokój podczas odpoczynku.

Ze względu na wydłużony kształt oraz urozmaiconą linię brzegową akwen ten jest chętnie odwiedzany przez kajakarzy. Kajakarstwo pozwala na poznawanie nie tylko jeziora, ale też bogatej ornitofauny. Jezioro połączone jest kanałem z pobliskim jeziorem Wędromierz. Piękna przyroda, bogate w grzyby i jagody lasy zachęcają również do pieszych wycieczek wzdłuż linii brzegowej. Jezioro lubiane jest też przez

Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Bytnica

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Położenie

Gmina Bytnica zajmuje północną część powiatu krośnieńskiego. Graniczy z gminami: Czerwieńsk, Krosno Odrzańskie, Łagów, Maszewo, Skąpe oraz Torzym. W skład gminy wchodzi 7 sołectw, największe to Bytnica – 1200 mieszkańców, Budachów, Dobrosułów, Drzewica, Grabin, Gryżyna, Struga oraz miejscowości: Budachów-Kolonia, Garbowo, Głęboczek, Głębokie, Kępiny, Łasiczyn, Pliszka, Smolary Bytnickie, Szklarka. Powierzchnia gminy to 209 km². Liczba mieszkańców 2700. **Zaludnienie jedno z najmniejszych w Polsce – niespełna 13 osób na km².**

Charakterystyka gminy

Bytnica jest gminą leśno-rolniczą o wysokich walorach turystycznych i klimatycznych. Jest to efekt największego w Polsce zalesienia – ok.

80%. Lasy na terenie gminy wchodziły w skład dużego kompleksu leśnego zwanego Puszcza Rzepińską i pokrywają ok. 77% powierzchni gminy. Pod względem siedliskowym są mało zróżnicowane. Przeciętny wiek drzewostanów w gminie wynosi 47 lat. Najstarsze drzewostany występują w obrębie miejscowości Grabin,

najmłodsze w obrębie miejscowości Gryżyna. Lasy ochronne na terenie gminy zajmują łącznie 1766 ha powierzchni.

Gleby na terenie gminy należą do słabych i bardzo słabych. Najlepsze gleby klasy III, występują na północny wschód od Bytnicy i na południe od Dobrosułowa. Obserwuje

się stopniową degradację gleb. Część pól uprawnych leży odłogiem, porasta chwastami, spada ich wydajność. Nie wszystkie łąki są koszone, stosunki wodne ulegają pogorszeniu.

Gmina położona jest w zlewni rzeki Odry i odwadniana jest przez rzeki:

łą okrywają śnieżną, lato zaś wczesne i ciepłe. Sezon z temperaturami zimowymi wyższymi niż 10°C trwa tu około 150 dni. Na terenie gminy brak jest istotnych źródeł zanieczyszczenia atmosfery.

wdrażanie wspólnej polityki rolnej po przystąpieniu przez Polskę do Unii Europejskiej i możliwość korzystania z funduszy strukturalnych.

Uprawa roli na terenie gminy Bytnica nigdy nie była jedynym i głównym źródłem utrzymania ludności. Warunkowała to słaba jakość gleb, duże rozdrobnienie obszarowe gospodarstw oraz bardzo wysoka lesistość. Powyższe czynniki spowodowały ujęcie całości powierzchni gminy jako obszaru o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Przestrzeń rolnicza to 3 103 ha użytków rolnych, co stanowi 15% powierzchni gminy wobec 16 578 ha gruntów zalesionych i zadrzewionych, co daje prawie 80% w stosunku do ogólnej powierzchni gminy.

Zdecydowana większość użytkowanych rolniczo gleb to gleby słabe, klas V i VI, mało korzystne pod względem ich przydatności w uprawie polowej. Brak ziem żyznych decyduje o strukturze zasiewów i nasadzeń, którą tworzą głównie zboża. W ostatnich latach można jednak zaobserwować,

Pliszka, Gryżyński Potok, Lińska Struga, Biela, Dobrosułka, Młyński Rów. Sieć rzeczna jest uboga, mimo że system hydrograficzny jest dość rozległy. Istotnym elementem hydrografii są jeziora:

- Głębokie o pow. 74,3 ha, z wyspą o pow. 1,7 ha, maksymalnej głębokości 2,6 m,
- Bytnickie (Środkowe) o pow. 53,4 ha, maksymalnej głębokości 2,6 m,
- Dobrosułowskie o pow. 51,5 ha, maksymalnej głębokości 2,5 m,
- Kolno (Kuchenne) o pow. 33,4 ha, o maksymalnej głębokości 2,1 m.

Na terenie gminy znajduje się 98 ha stawów rybnych zlokalizowanych w dolinie rzek Biela, Pliszka i Gryżyński Potok.

Klimat gminy jest stosunkowo łagodny. Średnie roczne amplitudy temperatury wahają się od 20 do 20,5°C, średnia temperatura roku oscyluje pomiędzy 7,8 a 8,1°C, roczne sumy opadów atmosferycznych wahają się pomiędzy 525 a 650 mm, okres wegetacyjny trwa 220÷225 dni. Zima jest łagodna i krótka z nietrwa-

Rolnictwo

Obecnie ogólnie pojęte rolnictwo na terenie gminy Bytnica, zgodnie z ogólnopolskimi tendencjami, ulega intensywnym przekształceniom i zmianom. Duży wpływ na te procesy miała likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych, a obecnie

że rolnicy coraz częściej decydują się na zasiewy roślin przemysłowych – głównie rzepaku i kukurydzy.

Te obiektywne mierniki wskazują, że warunki glebowe do produkcji polowej należą do najgorszych w regionie. Naturalnym utrudnieniem w gospodarowaniu są też nieuniknione ze

względem na dużą lesistość szkody powodowane przez zwierzęta łowne.

Podstawową formą własności są gospodarstwa indywidualne, wśród których 80% stanowią gospodarstwa o powierzchni nieprzekraczającej 10 ha. Struktura wielkości gospodarstw rolnych na terenie gminy, wynosząca 10,7 ha, jest znacznie mniejsza niż średnia wojewódzka, która wynosi 21 ha użytków rolnych (Powszechny Spis Rolny 2020).

Atrakcje turystyczne

Odwiedzając te tereny możemy odpocząć w wielu miejscach w bliskim kontakcie z przyrodą, szczególnie w Gryżyńskim Parku Krajobrazowym i w uroczysku jeziora Głębokie, polecanym na piesze wycieczki dookoła niego, gdzie na jednej z wysp gniazduje dość liczna kolonia kormoranów. Drugim miejscem, na które rokrocznie przybywa wielu fascynatów świata zwierząt, jest rykowisko jeleni. Co roku, we wrześniu na rozległych przestrzeniach łąk Dobrosułowskich odbywa się przedstawienie. Ta nie

lada gratka przyrodnicza znana jest wśród turystów z zacięciem przyrodniczym w kraju, jak również za granicą.

Rozległe bory sosnowe i niezniszczona przyroda to miejsca, gdzie co roku spotykają się amatorzy grzybobrania, wędrówek po lesie za okazami dorodnych borowików, kurek, kań czy też licznie występujących tu podgrzybków.

Dla turystów odwiedzających gminę Bytnica i chcących poznać świat przyrody, pracownicy Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego wytyczyli na jego najbardziej atrakcyjnej przyrodniczo części, ścieżkę przyrodniczo-edukacyjną prowadzącą do ruin młyna. Wędrówka rozpoczyna się przy ośrodku wypoczynkowym w Gryżynie nad jeziorem Kałek, spacerując zataczamy koło i wracamy

na miejsce startu. Na trasie tablice informacyjne przekażą nam wiele ciekawych informacji o świecie roślin i zwierząt, jakie można tu spotkać. Trasa jest niezbyt męcząca, ale ciekawa dydaktycznie i przyrodniczo.

Innym sposobem na zwiedzanie terenów gminy są rajdy konne, wierzchem lub wozem konnym stylizowanym na wóz traperów. Wycieczki

i rajdy zaprowadzą nas do najbardziej ciekawych miejsc.

Letnią bazą szczególnie znaną i odwiedzaną przez mieszkańców Dolnego Śląska oraz Zielonej Góry jest ośrodek wypoczynkowy położony nad brzegiem jeziora Kałek (nieco za wsią Gryżyna). Oferuje pobyt weekendowy jak również dla wycieczek i grup kolonijnych. Natomiast w Pałacu Gryżyna możemy poczuć ducha historii. Jest to rodzinna posiadłość byłych mieszkańców tych ziem, rodziny Hohenzollernów. Dwór niejednokrotnie gościł znane postaci w trakcie licznie organizowanych tu polowań. Osobą najbardziej znaną był włoski dyktator Mussolini, przebywający tu przez jakiś czas po uwolnieniu przez niemieckich spadochroniarzy.

Miejscem letniego wypoczynku, kąpieli, plażowania i biwakowania na polu namiotowym jest jezioro Ciche położone w lesie, w niedalekiej odległości od miejscowości Struga. Jezioro choć nieduże, posiada swój urok, który doceniają osoby tu przybywające.

Ważne informacje

Obsługą rolników z terenu gminy Bytnica zajmuje się nasz doradca pan Tadeusz Olejarz – tel. 516 177 404, e-mail: t.olejarz@lodr.pl

Źródło: materiały Gminy Bytnica.

Ryba miesiąca – SUM

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

1 Pn.	
2 Wt.	
3 Śr.	
4 Czw.	
5 Pt.	
6 Sb.	
7 Nd.	
8 Pn.	
9 Wt.	
10 Śr.	
11 Czw.	
12 Pt.	
13 Sb.	
14 Nd.	
15 Pn.	
16 Wt.	
17 Śr.	
18 Czw.	
19 Pt.	
20 Sb.	
21 Nd.	
22 Pn.	
23 Wt.	
24 Śr.	
25 Czw.	
26 Pt.	
27 Sb.	
28 Nd.	
29 Pn.	
30 Wt.	
31 Śr.	

SKALA BRAŃ

słabe	
średnie	
dobre	
bardzo dobre	

Ciało suma jest wydłużone, w tylnej części nieco spłaszczone, niepokryte łuskami. Głowa – duża, silnie spłaszczona o wielkiej uzębionej paszczy. Szczeka dolna – dłuższa niż górna. Nad tą ostatnią, po obu stronach paszczy sum ma po jednym długim, miękkim i mięsistym wąsiku, który sięga aż do końca płetw piersiowych. Pod żuchwą znajdują się jeszcze cztery krótkie, miękkie wąsiki ustawione w jednym szeregu. Płetwa grzbietowa – krótka, płetwa odbytowa – długa o zaokrąglonej krawędzi. Ubarwienie grzbietu jest ciemne, zwykle oliwkowo-zielonkawe, brzuch biały. Po bokach, na całej długości ciała występują niesymetryczne ciemne plamy.

Sum jest największą rybą polskich wód śródlądowych. Dorasta do 300 cm długości i 130 kg wagi. Złapanie na wędkę już kilkukilogramowego suma zawsze dostarcza wielu emocji, ryba ma bowiem olbrzymią siłę i wytrzymałość. Sum jest rybą długowieczną. Żyje nawet 50-60 lat. Choć średnia długość życia to około 30 lat.

Sum to ryba drapieżna, bardzo żarłoczna, prowadząca denny tryb życia w głębokich miejscach rzek i jezior. Żeruje przeważnie wieczorem lub nocą, żywi się nie tylko rybami, lecz także drobnymi ssakami, ptakami, żabami i małżami. Nie gardzi padliną.

W Polsce sum żyje w licznych jeziorach oraz środkowych i dolnych biegach rzek, w starorzeczach, w zbiornikach zaporowych. Prowadzi osiadły tryb życia. Latami zamieszkuje tę samą kryjówkę, żerując w jej najbliższej okolicy.

Trze się kilkakrotnie w roku, od maja do lipca. Samica za pomocą płetw piersiowych oczyszcza z roślin podłoże, tworząc prymitywne gniazdo. Samiec ochrania ikrę i wylęgnięte larwy.

Suma obowiązuje wymiar ochronny 70 cm i limit dzienny – 1 szt. Sum objęty jest okresem ochronnym od 1 stycznia do 31 maja.

Rekordowy egzemplarz złowiony na wędkę pochodzi z Włoch, ryba mierzyła 267 cm i 127 kg wagi. Rekord Polski wynosi aktualnie 261 cm długości, ryba została złowiona w 2021 roku w Wiśle, po zmierzeniu i zrobieniu zdjęć została wypuszczona z powrotem do wody. Jest jeszcze jeden „rekordowy” polski sum, złowiony też w Wiśle, w okolicach Drogomyśla. Sum mierzył 267 cm i ważył 104 kg, wędkarze zabili go jednak, więc nie został on uznany za nowy rekord kraju.

Sum nie posiada większego znaczenia gospodarczego. Jego mięso jest ciemne, tłuste i smaczne, zwłaszcza osobników młodych. Starsze sztuki bywają twarde i bardzo tłuste, o nieprzyjemnym zapachu mułu. Brak łuski zdecydowanie podnosi wydajność czystego mięsa, nawet do 65% ciężaru żywej ryby i jest ona wyższa niż u karpia. Brak ości międzymięśniowych znacznie podnosi walory konsumpcyjne tej ryby.

Uroczysko Gryżyna – Dom Gościnny w Lesie

Czy można opisać miejsce smakami i odczuciami? Wydaje mi się, że można. Można stanąć u progu drzwi i poczuć, że kryje się za nimi magia, poczucie spokoju, bezpieczeństwa.

Sylvia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

W dzisiejszych czasach wszyscy potrzebujemy ciszy, spokoju i oddechu, bo czas przyspieszył. Podświadomie szukamy miejsca, gdzie się zatrzymał, gdzie można usiąść w bezruchu, bez oczekiwań i spiecia. Celem poniższego artykułu jest przedstawienie Państwu przepisów kulinarnych, które co jakiś czas prezentuję na łamach naszego czasopisma. Postanawiam jednak opisać *miejsce, ludzi i smaki*. Czyż to nie dobra koncepcja artykułu, móc to wszystko połączyć, stworzyć spójną całość?

Jestem w „Uroczysku Gryżyna”, stoję właśnie przed drzwiami pięknej odrestaurowanej posiadłości w samym sercu Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. Zastanawiam się do jakiego „świata” wejść. Gryżyna to mała wieś położona w województwie lubuskim, w powiecie krośnieńskim, w gminie Bytnica. Właścicielami „Uroczyska” są Marcin Woźniak i Marcin Talarczyk, obydwaj nie pochodzą z województwa lubuskiego. Tu, w krainie lasów i jezior, budują swoje życie.

Siadamy na tarasie domostwa, z widokiem na ścianę lasu i strumień, gdzie obserwuję pieczołowitą pracę bobrów, gdzie ptactwo maści wszelakiej daje swój koncert. Rozmawiamy. Poznaję historię miejsca i początek ich historii, która zaczyna się od „przypadkowego” turystycznego wypadu do Gryżyny. Dom, który ma 150 lat i zawiłą historię, przykuwa ich uwagę i zawraca w głowie. Dom zapomniany, opuszczony i ulegający dewastacji. To tego dnia pojawia się szalony pomysł zakupu i stworzenia w nim Gościnnego domu. Pomysły kłębią się w głowie, marzenia mieszają się z rzeczywistością. Upór, zapał i ciężka praca właścicieli pozwoliła im przetrwać wymagający i kosztowny remont oraz adaptację terenu.

Prace trwały trzy lata, życie zawieszono między Gryżyną a Warszawą. W ubiegłym roku zaczęli przyjmować pierwszych gości. Obydwaj są zgodni – *jak to w życiu, wszystko przychodzi niespodziewanie. Do nas też przyszło nagle i przypadkiem, podczas weekendu ze znajomymi na wsi, we wrześniu 2014. Poświęciliśmy wszystko – mówią – sprzedaliśmy, co się dało. W końcu powiedzieliśmy sobie stop, rzuciliśmy korporacje, zdaliśmy sobie sprawę, że w życiu są cenniejsze rzeczy niż per-*

manentny i niezaspokojony pęd za wysoko i zbyt ambitnie zawieszoną marchewką. Wzięliśmy więc nasze pieski pod pachę i oddaliśmy się Uroczysku w pełni. Dorośliśmy do tego, by cieszyć się małymi sprawami, wolnością i swobodą decydowania o codzienności.

Wieś definiuje ludzi, na nowo ich układa, uczy prostoty. Stwierdzają, że *wieś to dziś temat lotny, także z powodu powrotu do ekologii, zrównoważonego rozwoju i nadmiaru! Tak dokładnie, nadmiaru wszystkiego. Plastiku w jedzeniu, ubraniu, czy w nas samych. Hałasu decybeli, hałasu reklamy, hałasu estetycznego czy hałasu ludzi żądnych uwagi. Czy ktoś dziś jeszcze pamięta zapach łąki czy skoszonego zboża? Kostki poranione ścierniskiem, czy zapach ciepłego mleka prosto od krowy? Od*

*zawsze miesz-
ka li ś m y
w mie-
śc i e*

i pracowaliśmy w korporacji. Mieliliśmy mieszkania, samochody, wakacje, imprezę i wszystko to, czego nam w chwili obecnej było potrzeba. A jednak... Jako dzieci wakacje spędzaliśmy u dziadków na wsi. Wtedy temat wstydlivy, bo inne dzieciaki jeździły nad morze lub w góry, obozy czy kolonie. My jeździliśmy na żniwa pomagać z rodzicami naszym dziadkom.

Dziś są w Gryżynie i doceniają proste życie. I takie wartości chcą przekazać swoim gościom. Odwiedzający mają wsłuchać się w ciszę, zasmakować wędrówek po lesie, rozsmakować się w potrawach z ekologicznych upraw, wznosić toasty lubuskim winem, zbierać grzyby, których jesienią jest tu pod dostatkiem, łowić ryby w pobliskim jeziorze, wyłączyć telefon i zacząć swobodnie oddychać pełnią piersią. Dom jest pełen starych mebli, skrzętnie dobieranych lamp, wyszperanych dodatków, ręcznie malowanych ptaszków. Pomieści aż 18 osób w 5 pokojach.

Każdy pokój ma swój indywidualny charakter. Meble i bibeloty zostały wyszukane na różnych aukcjach internetowych lub zakupione jako niepowtarzalne unikaty. Pokoje ozdobił zaprzyjaźniony artysta ornitologicznymi malowidłami ściennymi.

Sami gotują, organizują przyjęcia, spotkania,

przyjmują coraz więcej gości, którzy ku ich radości wracają i doceniają ich filozofię slow life. Zbierają jajka od swoich kur, uprawiają grządki, sadzą nowe rośliny, aranżują i planują. Uroczysko to niewątpliwie perełka stylu. Warto ją odwiedzić. Nasze poczucie estetyki, przestrzeni, czystości będzie w 100% usatysfakcjonowane.

Za zgodą właścicieli przedstawimy kilka przepisów, które serwują w „Uroczysku” Gryżyna. Przecież smak to najpiękniejszy zmysł, nasza pamięć komórkowa. Muszę podkreślić, że produkty, z których powstają potrawy, pochodzą z zaprzyjaźnionych gospodarstw ekologicznych i od okolicznych winiarzy. Panowie mówią otwarcie, że lubuskie wina są jeszcze słabo znane w Polsce, ciągle brakuje w tym temacie promocji, a jest się czym chwalić, goście doceniają smak lubuskich win.

ZUPA KREM Z SELERA

Składniki na około 6 porcji:

- 2 szt. selera korzeniowego,
- 1 duży ziemniak,
- 1 por (tylko biała część),
- 1 jabłko,
- 1,5 - 2 litry bulionu warzywnego,
- 1 szklanka mleka (ja używam migdałowe),
- 1/4 łyżeczki gałki muszkatołowej,
- sól i czarny pieprz,
- 3 łyżki oleju,
- olej roślinny do smażenia,
- liście szalwii do dekoracji – 12 szt.

Przygotowanie:

Na dnie dużego garnka rozgrzać kilka łyżek oleju, pora pokroić w tałarki i dodać do garnka, dusić go pod przykryciem na małym ogniu przez około 5-8 minut do czasu, aż będzie miękki.

W międzyczasie seler, ziemniaka i jabłko obrać, a następnie pokroić w drobną kostkę, szczególnie ziemniaki i seler powinny być pokrojone na małe kawałki. Dodać warzywa do pora, dokładnie zamieszać i wlać bulion. Gotować pod przykryciem do czasu, aż warzywa będą bardzo miękkie.

Przygotować liście szalwii: na patelni lub w rondelku rozgrzać olej, włożyć liście szalwii i smażyć do czasu, aż przestaną strzelać, czyli stracą wodę.

Ugotowane w bulionie warzywa zmiksować na gładki krem, wlać szklankę mleka i doprowadzić do smaku solą, pieprzem oraz sporą szczyptą gałki i ponownie zmiksować. Podawać z liśćmi szalwii i oliwą.

CARPACCIO Z BURAKA

Składniki na około 6 porcji:

- 3 bulwy buraka,
- 12 śliwek węgerek,
- 200 g borówek,
- garść rukoli,
- wegański parmezan do dekoracji.

Przygotowanie:

Buraki umyć, wytrzeć, zawinąć w folię i piec w piekarniku przez około godzinę w temperaturze 200°C. Śliwki umyć, wypestkować pokroić na ćwiartki. Borówki i rukolę umyć i odcedzić na sicie.

Upieczone buraki wystudzić, obrać i pokroić na cienkie plasterki,

schłodzić. Rukolę ułożyć na talerzu, następnie buraki, śliwki i borówkę. Całość posypać parmezanem.

FOCCACIA

Składniki na foccię, która zmieści się na blaszce do pieczenia:

- 30 g oliwy z oliwek,
- 220 g wody w temperaturze pokojowej,
- 1 łyżeczka cukru,
- 20 g świeżych drożdży lub 2 łyżeczki suchych drożdży (7-8 g),
- 400 g mąki pszennej,
- 1 łyżeczka soli,
- 1 czerwona cebula,
- kilka gałązek natki pietruszki,
- kilka oliwek.

Przygotowanie:

Składniki na zaczyn: wodę, cukier i drożdże połączyć i postawić na chwilę do wyrośnięcia. Następnie w większej misce przygotować mąkę, sól i dodać zaczyn. Całość dokładnie wymieszać i wyrobić na gładkie ciasto. Przykryć i odstawić na godzinę do wyrośnięcia.

W międzyczasie przygotować składniki do dekoracji. Cebulę pociąć wzdłuż na cienkie plasterki, oliwki przepołować, natkę pietruszki opłukać i wysuszyć.

Po godzinie ciasto wyłożyć na posmarowaną oliwą blachę do pieczenia. Delikatnie rozciągnąć dłońmi na cienki placek (u mnie w kształcie prostokąta). Udekorować cebulą, natką pietruszki, oliwkami.

Ciasto natłuścić oliwą z oliwek przy pomocy pędzelka, zostawić w ciepłym miejscu na pół godziny do dalszego wyrośnięcia.

Piekarnik rozgrzać do 200°C z funkcją góra-dół, włożyć ciasto i piec ok. 20-25 min.

Następnie wyjąć z piekarnika i najlepiej dać mu chwilę odpocząć na ażurowej blaszce, wówczas straci nadmiar wilgoci. Pokroić na kawałki i można cieszyć się smakiem.

SERNIK W ŻŁOCISTEJ POLEWIE

Składniki na spód (tortownica o średnicy 22 cm):

- 180 g kruchych ciastek,
- 50 g masła.

Ciastka zmiksować, dodać roztopione masło i dokładnie wymieszać. Dno tortownicy wyłożyć papierem do pieczenia, a następnie równomiernie wyłożyć ciasteczkową masę.

Masa serowa:

- 1 kg twarogu półtłustego (u mnie ser Jana),
- 250 g cukru,
- 4 białka (z dużych jajek),
- 1 opakowanie budyniu śmietankowego lub waniliowego,
- 200 ml śmietanki 30%,
- 8-10 sztuk ciasteczek.

Polewa:

- 150 g białej czekolady,
- 75 g śmietany 30%,
- 1 łyżeczka kurkumy.

Dodatkowo: kilka kwiatów bratków do dekoracji.

Wszystkie składniki (oprócz ciasteczek) krótko zmiksować, tylko do połączenia.

Następnie dodać połamane na dość duże kawałki ciastka, wymieszać. Przełożyć na przygotowany spód. Piec w piekarniku rozgrzanym do 180°C przez 5 minut, po tym czasie zmniejszyć temperaturę do 130°C i piec kolejne 90 minut, a następnie studzić przy uchylonych drzwiczkach piekarnika. Ostudzony sernik przełożyć na całą noc do lodówki.

Na kilka godzin przed podaniem udekorować polewą, ponownie schłodzić, a przed podaniem ubrać kwiatami.

Uroczysko Gryżyna

Dom Gościnny w Lesie

Gryżyna 32, 66-630 Gryżyna

Zapraszamy!

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

oferuje do sprzedaży:

NIERUCHOMOŚCI POŁOŻONE w miejscowości KALSK

Więcej informacji pod nr telefonu **513 978 936**

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

oferuje do sprzedaży:

NIERUCHOMOŚCI POŁOŻONE w miejscowości LUBNIEWICE

Więcej informacji pod nr telefonu **513 978 936**

oferuje do sprzedaży:

KOCIOŁ GRZEWICZY NA PALIWO STAŁE

KOSIARKĘ TRAKTOREK

MASZYNY POLIGRAFICZNE

KOMBAJN POLETKOWY

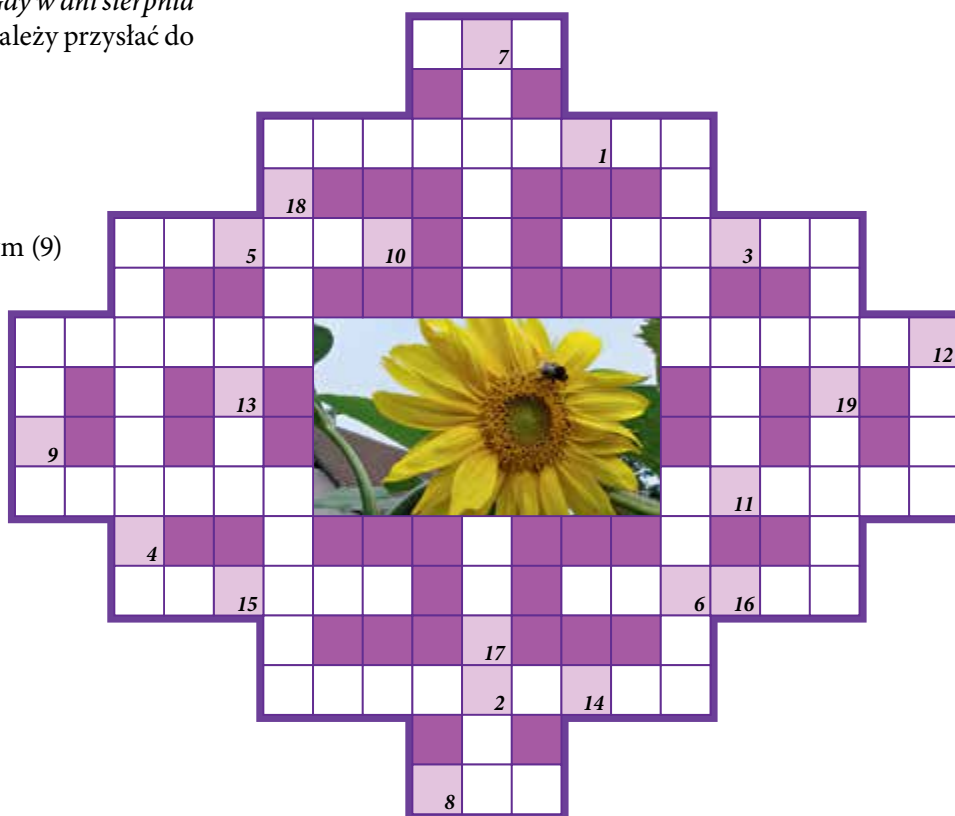
Więcej informacji pod nr telefonu **513 978 936**

Objaśnienia wyrazów podano w dowolnej kolejności (w nawiasie liczba liter w wyrazie). Litery z ponumerowanych pól utworzą rozwiązanie – dookończenie przysłowia polskiego: „Gdy w dni sierpnia spieka wszędzie...”, którego treść należy przysłać do 22 sierpnia br. na adres Redakcji.

Krzyżówka nr 8

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW:

- tężyzna (6)
- ... Kołodziej (5)
- pojazd z napędem elektrycznym (9)
- punkt centralny (6)
- niemiecki samochód (4)
- metan (3)
- stek (8)
- buziak (5)
- porażka (6)
- czerwony ... (3)
- liczba mniejsza od zera (6)
- pora roku (4)
- pod opieką lekarza (9)
- część paleniska (5)
- pokrywa drogę (6)
- atrakcyjny chłopak (6)
- imię Mickiewicza (4)
- okres urzędowania organu (8)
- „podaj” do psa (5)
- pod nią śpisz (6)
- jedna z atrakcji Sopotu (4)
- rower dla dwojga (6)
- naukowiec (6)
- spadająca gwiazda (6)

Rozwiązanie krzyżówki nr 7:

„Jak się w stodole nie młóci, to w domu się kłóci”

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 7 nagrodę ufundowaną przez LODR Kalsk wylosował:

Pan Jan z Olbrachtowa

Gratulujemy

Rebus nr 8

Rozwiązanie oraz dane dziecka (imię i nazwisko, wiek oraz adres zamieszkania) należy przysłać do 24 sierpnia br. na adres redakcji.

Rozwiązanie rebusu nr 7:

RAFA KORALOWA

Nagrodę wylosowała:

Hania z Gubina

Gratulujemy

CH

KU = M

R = J

ST = P

DELA P.U. „DELA” Elżbieta Kerseboom
tel. 665 233 988

**KOMPLEKSOWA USŁUGA
KOSZENIA SIECZKARNIĄ
KUKURYDZY oraz TRAWY
NA KISZONKĘ**

Sieniawa Żarska 114 • 68- 213 Lipinki Łużyckie
e-mail: delarol@o2.pl

**SKUP BYDŁA
RZEŹNEGO**

Atrakcyjne ceny.
Odbiór własnym transportem.

UBOJNIA KOWAL
Dąbrówka Wlkp., ul. Główna 28
tel. 661 822 159, 663 457 897

PRZEDSIĘBIORSTWO NASIENNE s.j.

 KARPICKO k. Wolsztyna
ul. Podgórna 21c
tel. 68 384 26 78
fax 68 347 35 76

POLECAMY w SPRZEDAŻY

- ☐ kwalifikowany materiał siewny zbóż jarych i ozimych
- ☐ ziemniaki sadzeniaki
- ☐ pasze i koncentraty firmy Provimi Polska
- ☐ zboża paszowe
- ☐ nawozy sztuczne (bezchlorkowe)
- ☐ węgiel, miął
- ☐ śrutę sojową
- ☐ mieszanki traw (łąkowe, pastwiskowe, trawnikowe)
- ☐ nasiona poplonowe i rolnicze (gorzycy, peluszki, wyki, łubinów, koniczyny, lucerny, buraków i innych).

**CAŁOROCZNY SKUP i SPRZEDAŻ
ZBÓŻ PASZOWYCH**

ODBIÓR WŁASNYM TRANSPORTEM

*Zapraszamy codziennie od godz. 7.00 do 15.00
w soboty od godz. 8.00 do 13.00*

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE

Renata Stolarczyk

O F E R U J E :

- nawozy (w cenach fabrycznych)
- środki ochrony roślin
- materiał siewny
- nawozy dolistne
- wapno
- pasze i superkoncentraty
- lizawki i sznurek
- nawozy dolistne i odżywki
- oleje i smary: ORLEN, FUCHS
- siatki i folie do pras
- doradztwo rolnicze
- profesjonalne zaprawianie nasion

ZAPRASZAMY

Pn - Pt 8⁰⁰ - 16⁰⁰
Sobota 8⁰⁰ - 14⁰⁰

**Mycielin 13
67-312 Niegosławice**

tel. 68 378 13 01

575 901 616

fax 68 378 13 82

e-mail: phustolarczyk@wp.pl
www.phustolarczyk.net.pl

PUNKT SPRZEDAŻY ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Jarosław Świryda

GOLIN 4, 68-320 Jasień
tel. 68 371 07 80

OFERUJE:

- środki ochrony roślin
- nawozy
- podłoże
- materiał siewny
- sadzeniaki

Zapraszamy

PHU Biotel Sp. z o.o.
Dzikowice 87
67-300 Szprotawa
tel. 68 376 27 33

OFERUJEMY:

- ☒ sprzedaż środków ochrony roślin
- ☒ sprzedaż nawozów
- ☒ sprzedaż materiału siewnego
- ☒ skup zbóż i rzepaku
- ☒ profesjonalne doradztwo rolnicze

Dział sprzedaży środków ochrony roślin:
tel. 68 376 27 33 lub 512 078 771

Dział sprzedaży nasion:
tel. 68 378 24 54 lub 503 507 955

Dział sprzedaży nawozów:
tel. 68 376 27 33 lub 510 348 395

Dział skupu:
tel. 535 524 500 lub 512 606 812

ZAPRASZAMY do odwiedzenia strony internetowej

www.biotel.agro.pl

NOWOŚCI w ofercie firmy PHU BIOTEL: AminoPlant, Bomax, Uni-Cal

ZAOPATRZENIE ROLNICTWA

FARMER

BOROWINA 45

tel./fax: 68 376 81 20 PN-PT 8⁰⁰ - 16⁰⁰
tel. kom. 603 248 200 SOB 9⁰⁰ - 13⁰⁰

www.farmerborowina.pl

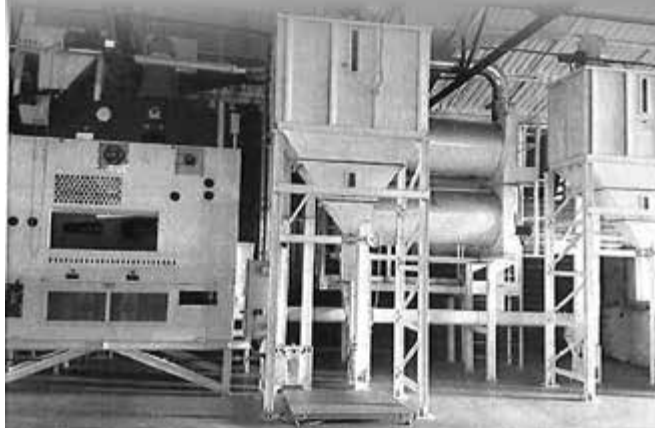
FIRMA „EB”

Elżbieta Baszczyn
Łęgowo 7, 66-110 Babimost
tel. 68 385 50 15 • 606 756 681

OFERUJE USŁUGI W ZAKRESIE:

NAPRAWA
MASZYN ROLNICZYCH I BUDOWLANÝCH
DORABIANIE CZĘŚCI MASZYN

**USŁUGOWE CZYSZCZENIE
ZBÓŻ**
oraz NASION ROLNICZYCH

**NOWA LINIA CZYSZCZĄCA
C I M B R I A**

Firma Usługowa Wiesława Krzyżańska
Karpicko k. Wolsztyna • tel. 691 067 324

**POSIADAMY CERTYFIKAT NA CZYSZCZENIE
NASION EKOLOGICZNYCH**

LABORATORIUM

OFERUJEMY:

- **Analiza paszy:**
sucha masa, białko, azot
tłuszcz, wapń, fosfor,
włókno, popiół, sól
- **Analiza gleby:**
pH, fosfor, potas, magnez
- **Analiza kiszonki:**
sucha masa, lotne
kwasy tłuszczowe, pH,
białko, tłuszcz, włókno,
popiół, wapń, fosfor
- **Badania dodatkowe:**
siła i energia kiełkowania,
czystość materiału siewnego,
masa tysiąca ziaren,
ciężar ziarna
w stanie zsylnym,
skrobia dla gorzelni,
w *nawozach*: wapń, magnez,
fosfor, potas

KONTAKT:
LODR w Kalsku
tel. 68 385 20 91 wew. 338
e-mail: laboratorium@lodr.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE

LECH

ul. Poznańska 33, 66-200 Świebodzin
tel. 68 479 29 82; www.lech.swiebodzin.pl

OFERUJEMY:

- kwalifikowany materiał siewny zbóż i kukurydzy
- materiał siewny roślin poplonowych i traw
- dystrybucja środków ochrony roślin
- nawozy mineralne, ogrodnicze, obornik granulowany
- nawozy dolistne, biostymulatory i adiuwanty
- humusy - rozkład resztek pożywnych, aminokwasy
- wapno rolnicze (węglanowe, tlenkowe i dolomitowe)

SKUP ZBÓŻ I RZEPAKU
oraz innych płodów rolnych
Towar dowozimy i odbieramy od klienta

PUNKT SKUPU:
ELEWATOR RZECZYCA - tel. 785 113 706

PUNKTY SPRZEDAŻY:

- Świebodzin, ul. Poznańska 33	- tel. 68 479 29 87
- Skąpe 110/17	- tel. 68 382 73 19
- Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1	- tel. 697 995 865
- Nowa Sól, ul. Długa 8	- tel. 68 356 42 02
- Szprotawa, ul. Przejazdowa 2A	- tel. 785 113 707
- Nowogród Bobrzański, ul. Żarska 7	- tel. 785 113 702

**Obsługa techniczna rolnictwa
poprzez sieć sklepów**

GRENE

- 66-300 Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1, tel. 697 995 865
- 67-100 Nowa Sól, ul. Długa 6 - tel. 785 113 708
- 67-300 Szprotawa, ul. Przejazdowa 2 A - tel. 697 995 881
- 66-010 Nowogród Bobrzański, ul. Żarska 7 - tel. 785 113 702

Zakuwanie węży hydraulicznych

**Zapraszamy
do nowo otwartego
sklepu z częściami rolniczymi**

ul. Poznańska 33 w Świebodziźnie
(przy siedzibie firmy)
tel. 68 479 29 96 • kom. 885 330 200

INFORMACJE RYNKOWE

DODATEK DO LUBUSKICH AKTUALNOŚCI ROLNICZYCH **8**

Wszystkie dane zebrano na 10 lipca 2022 r.

Z lubuskich targowisk /ceny w zł/

Nazwa artykułu	j.m.	Gorzów Wlkp.	Gubin	Międzyrzecz	Nowa Sól	Sulechów	Świebodzin	Witnica	Żary
Jaja	szt.	1,00 – 1,20	1,00 – 1,60	0,40 – 0,75	0,50 – 1,00	0,80	1,20	1,00 – 1,20	0,70 – 1,20
Ziemniaki	kg	2,50 – 3,00	1,50 – 1,80	2,00 – 3,00	1,50 – 2,50	2,50	3,0	2,50 – 3,00	2,50
Cebula	kg	5,00	3,50	5,00	4,00	4,50	3,0	8,00	2,00 – 5,00
Czosnek	szt.	2,50	3,40	3,50	1,50 – 3,00	3,00	3,0	2,00 – 2,50	1,50
Marchew	kg	4,00	3,50	5,00	4,00	3,50	3,0	4,00 – 4,50	5,00
Pietruszka	kg	5,00	6,50	5,00	8,00	9,00	5,50	6,50	7,00
Pietruszka natka	pęczek	2,00	3,00	3,00	2,00	2,50	3,50	3,50	2,50
Buraki czerwone	kg	3,00	3,50	5,50	4,00	-	3,00	3,00	3,00
Por	szt.	-	3,50	5,00	5,50	3,00	3,00	3,50	3,00
Seler	kg	4,00	5,50	5,00	2,50 – 3,50	9,00	5,00	6,00	5,00
Włoszczyzna	pęczek	4,00	5,50	8,00	5,00	6,00	5,00	6,00	7,00
Ogórek	kg	-	7,00	8,00	5,00 – 7,00	6,00	8,00	7,00	5,00 – 7,00
Ogórek kiszony	kg	14,00	4,50	-	12,00	9,00	5,00	-	-
Cukinia	kg	-	9,00	6,00	-	7,00	4,00	9,00	5,00
Pomidor	kg	6,0 – 10,0	6,00-12,00	10,00	6,00	8,0 – 11,0	9,90	5,0 – 10,0	6,0 – 10,0
Papryka czerwona	kg	-	12,0 – 14,0	15,00	-	14,00	11,50	18,00	-
Kapusta biała	kg/szt.	5,00**	6,50	5,00	5,00	6,00	-	5,0 – 8,0**	3,00 – 5,00
Kapusta biała kiszona	kg	6,00	4,80	8,00	-	9,00	-	18,0 (3 kg)	-
Kapusta pekińska	kg/szt.	-	5,50	5,00	-	5,00	-	-	-
Kalafior	szt.	5,00 – 6,00	7,50**	8,00	5,0 – 10,0	6,00	8,00	5,00	3,00
Brokuł	szt.	5,00 – 6,00	6,00	6,00	8,00	5,00	-	-	6,00
Fasola szparagowa	kg	12,0 – 15,0	15,0 – 20,0	15,00	22,00	14,00	15,00	12,00	14,00
Salata	szt.	4,00	3,00 – 5,00	4,00	3,00	3,00	2,50	3,50	3,00
Szczypior	pęczek	2,00	2,50	3,00	2,50	2,50	2,00	4,00	3,00
Koper	pęczek	2,50	-	2,50	2,50	2,50	4,00	2,50	3,00
Rzodkiewka	pęczek	2,50	3,00	2,50	2,50	3,00	2,00	1,50	-
Kalarepa	kg/szt.	3,00**	3,00**	4,00**	2,50 – 3,00	3,00	-	2,50**	-
Pieczarki	kg	7,00 – 8,00	8,50	-	6,50	7,00	6,50	13,00	7,00
Chrzan	kg	20,00	16,0	-	20,00	18,00	-	25,00	-
Miód	kg	30,0 – 36,0	40,00	38,0 – 48,0	40,00	40,00	30,00	40,00	25,0 – 45,0
Jabłka	kg	2,00 – 4,00	3,00 – 5,00	-	3,00	3,50 – 5,00	5,00	5,50	3,50
Gruszki	kg	7,00	7,00	-	-	-	6,00	-	-
Truskawki	kg	11,0 – 14,0	15,00	15,00	10,00	15,00	16,00	15,0 – 17,0	13,00
Czereśnie	kg	10,0 – 15,0	15,00	13,00	8,0 – 12,0	14,00	11,00	-	12,00
Malina	kg	32,00	20,00	40,00	-	-	-	8,00/opak.	-

Objaśnienie: * - kg ** - szt. *** - pęczek

PASZE

WRZESINY

DLA TRZODY

Mieszanka tucznik 1	100 kg	252,00
Mieszanka tucznik 2	100 kg	240,00
Mieszanka prosięta 1	100 kg	324,00
Mieszanka prosięta 2	100 kg	272,00
Mieszanka prosięta 3	100 kg	266,00
Koncentrat PWT	100 kg	404,00
Koncentrat T-15	100 kg	400,00
Koncentrat LPK	100 kg	387,00

DLA DROBIU

Koncentrat nioska	100 kg	308,00
Mieszanka nioska 1	100 kg	257,00
Mieszanka nioska 1 – gran.	100 kg	267,00
Mieszanka kurczęta 1	100 kg	276,00
Mieszanka kurczęta 2	100 kg	266,00
Mieszanka LWK	100 kg	267,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	298,00
Mieszanka Brojler Grower	100 kg	287,00
DJ Nioska mieszanka	100 kg	266,00
B-C Mieszanka uzupełniająca	100 kg	219,00

POZOSTAŁE

Mieszanka KGHIN (0-3)	100 kg	280,00
Mieszanka KGHIN (3-9)	100 kg	275,00
Śruta sojowa (46%)	100 kg	316,00
Zboża śrutowane	100 kg	208,00

- ❖ Sprzedam konny przetrząsacz widłowy do siana oraz kosiarkę konną – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam słomę w belach o śr. 120 magazynowana w stodole – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam króliki rasy srokacz czarny – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam silnik 7,5 kW, śrutownik kamieniowy Krajzega 5,5 kW, lejek do ciągnika kos na kołach – gm. Górzycza, tel. 95 759 15 08.
- ❖ Sprzedam działkę rekreacyjno-budowlaną za lasem między górami i stawami, 5 km od Żar – tel. 607 035 344.
- ❖ Sprzedam pszenicę i pszenżyto ozime, owies, ziemniaki paszowe – gm. Świdnica, tel. 664 134 260; 68 32 73 152.
- ❖ Sprzedam siewnik POZNANIAK – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę, ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam grunty orne (do 10 ha) na terenie gminy Lubniewice – tel. 507 197 255.
- ❖ Sprzedam słomę – gm. Świebodzin, tel. 662 932 128.

KRZESZYCE

DLA TRZODY

Koncentrat Prosiak Piggi	100 kg	440,00
--------------------------	--------	--------

DLA DROBIU

Mieszanka Kaczka KB1	100 kg	232,00
Mieszanka Kaczka KB2	100 kg	220,00
Mieszanka Kurczak Starter	100 kg	224,00
Mieszanka Kurczak Grower 156	100 kg	216,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	244,00
Mieszanka Nioska	100 kg	228,00
Koncentrat Nioska	100 kg	320,00

DLA BYDŁA

Milsan Mleko zastępcze	100 kg	900,00
Mieszanka Cielak	100 kg	260,00
Koncentrat Cielak	100 kg	320,00
Koncentrat Opas Sanbull	100 kg	320,00
Mieszanka Krowa Mleczna Lactoma	100 kg	200,00
Koncentrak Krowa Mleczna Protamilk	100 kg	320,00

DOSTĘPNA PASZA DLA KONI I GOŁĘBI

STARY DWÓR, gmina TRZCIEL

DLA TRZODY

Koncentrat Prowitex	25 kg	98,00
Koncentrat Prowimax	25 kg	100,00

DLA DROBIU

Pasza dla niosek, granulowana	25 kg	68,00
Pasza dla Kurczat0-6 tyg.	25 kg	68,00
Pasza dla kurczat pow. 6 tyg.	25 kg	68,00
Brojler do 3tyg.	25 kg	76,00
Brojler GROWER od 3 tygodni	25 kg	75,00
BROJLER Finiszer	25 kg	74,00
Kaczki i gęsi do 3 tyg.	25 kg	60,00
Kaczki i gęsi pow 3 tyg.	25 kg	67,00
Koncentrat dla niosek	25 kg	81,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka	25 kg	42,00
-----------	-------	-------

- ❖ Sprzedam agregat uprawowo-siewny 3 m Pom Brodnica 2013 r., koła - felgi z oponami 825/20, lejek do nawozu, kultywator o szer. 3 m, przyczepę 750/20, opielacz do buraków, drobne części do Bizona 56, ramę do bron, ramkę do podczepiania wideł lub łyżki do cyklopa – gm. Świebodzin, tel. 600 729 962, 692 446 813.
- ❖ Sprzedam uroczysko 1 ha – Grodziszczce, gm. Świebodzin, tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam 2 ha ziemi w Boryszynie, gm. Lubrza – tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz RAU 3 800 l o szer. rob. 18 m - komputerowe sterowanie, sadzarkę i kopaczkę do ziemniaków,

ŻARY

DLA DROBIU

Kura nioska PD-651	100 kg	272,00
Kaczka/Gęś PD-600	100 kg	280,00
Indyk PD-632	100 kg	300,00
Kurczak 1 PD-548	100 kg	280,00
Kurczak 2 PD-549	100 kg	272,00

DLA BYDŁA

PB-839 NON GMO	100 kg	200,00
Fernando PB-812 NON GMO	100 kg	300,00
PB-321 PXTreme Bull Byk NON GMO	100 kg	310,00

przyczepę rolniczą 4 t, przyczepę D-47 wywrotkę 4,5 t, rozrzutnik obornika RUR, rozrzutnik obornika Czarna Białostocka 4 t – gm. Nowe Miasteczko, tel. 699 912 173.

- ❖ Sprzedam przyczepę rolniczą Zaław o dł. 6 m i szer. 2,5, burty aluminiowe dzielone, siewnik zbożowy Nordsten 3 m w dobrym stanie oraz myjnię do warzyw – gm. Gorzów Wlkp., tel. 607 368 103.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, waga 450 kg – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam pszenicę ozimą luzem lub w workach, na paszę lub do siewu oraz drzwi kompletne z lusterkiem, lewe przednie do BMW 530D – gm. Niegosławice, tel. 795 978 100
- ❖ Sprzedam siano majowo - czerwcowe w belach 120x150 około 500 szt. – gmina Krosno Odrzańskie. tel. 697 958 374
- ❖ Sprzedam ciągnik ZETOR 5211, rok prod. 1986, ciągnik UR-SUS – 3P, rok prod. 1984, przyczepę wywrotkę na 3 strony D47, ORKAN-2, zaprawiarkę do zboża OKONEK, 500 kg, opony: 18,4/30; 16,9/28; 900/20; koła: 9,5/32; 9,5/36 – gmina Siedlec, te. 693 439 340.
- ❖ Sprzedam działkę rolną o powierzchni 2,07 ha – Sokola Dąbrowa, gm. Bledzew, tel. 692 203 464.
- ❖ Sprzedam łubin – gm. Dąbiec, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę i ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam ziemniaki jadalne i paszowe – gm. Świebodzin, tel. 601 884 531, 693 708 162.

ŻYWIEC

DROBIOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU	BROJLER INDYCY	
Trzebiechów	Indor	8,85
	Indyczka	8,75

WOŁOWY I WIEPRZOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU RZEŻNIA	Młode bydło rzeźne		Krowy	Tuczniki	
	A-buhajki	Klasa I		Klasa I	Maciory/Kastraty
REJÓW	7,00 – 7,50 ¹⁾	6,00 – 6,50 ¹⁾	–	6,20 ¹⁾	–
KRZESZYCE	12,50 ²⁾	11,50 ²⁾	9,50 ²⁾	–	–

Oznaczenia: ¹⁾ - cena netto; ²⁾ - cena brutto

SULECIN

DLA TRZODY

Mieszanka SMYK	100 kg	500,00
Mieszanka SPRINTER	100 kg	340,00
Koncentrat Pigi	100 kg	360,00
Koncentrat Forte	100 kg	420,00
Koncentrat Matra	100 kg	424,00

DLA DROBIU

Mieszanka kaczki	100 kg	288,00
Mieszanka – brojlery młode	100 kg	304,00
Mieszanka – brojlery starsze	100 kg	296,00
Mieszanka – brojlery FINISZER	100 kg	292,00
Mieszanka – nioski	100 kg	282,00
Mieszanka kurczęta młode	100 kg	288,00
Mieszanka kurczęta starsze	100 kg	280,00
Koncentrat kukuryku	100 kg	340,00

DLA BYDŁA

Preparat mlekozastępczy	100 kg	800,00
Koncentrat BYK	100 kg	372,00
Koncentrat Krowy Mleczne	100 kg	368,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka króliki	100 kg	280,00
-------------------	--------	--------

INNE

Otręby pszenne	100 kg	224,00
Kukurydza	100 kg	240,00
Pszenica	100 kg	240,00

- ❖ Sprzedam ziemię orną 2,58 ha – miejscowość Karczówka – tel. 694 532 046, 534 006 222.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz Douven 3400/24 m, bronę talerzową 4 m ciężką, przyczepę HL 8011, przyczepę czeską BSS, kombajn Bizon – gm. Sulechów, tel. 695 568 702.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy BIZON z rozdrabniaczem i kabiną; rok budowy 1988, rozrzutnik obornika T-088 (produkcja NRD) – ład. 10 ton; rok budowy 1986, siewnik zbożowy MAZUR szer. robocza 4,0 m – tel. 605 329 315.
- ❖ Sprzedam wagę inwentarzową dla trzody i bydła oraz rozrzutnik obornika polski Tandem – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.
- ❖ Sprzedam śrutownik Bąk, betoniarkę 150 l, taczki ohar – gm. Świdnica, tel. 889 485 429.
- ❖ Sprzedam śrutownik bijakowy 11 kW – gm. Babimost, tel. 606 538 410.

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

KRZESZYCE

Asortyment	Wielkość opak.	Cena w zł/op.
INSEKTYCYDY		
Ammo Super	1 l	120,00
Karate Zeon	1 l	208,00
FUNGICYDY		
Topsin m 500sc	1 l	64,00
Mirege 450 EC	1 l	60,00
Bumper 250 EC	1 l	95,00
Falcon	1 l	156,00
HERBICYDY		
Agrosar 360 SL	1 l	18,00
	5 l	75,00
	20 l	260,00
Roundup 360 Plus	1 l	30,00
	5 l	110,00
	20 l	340,00
Roundup Flex 480SL	1 l	42,00
	5 l	175,00
Helosate 450SL	1 l	25,00
	5 l	100,00
Mustang Forte 195SE	1 l	65,00
	5 l	310,00
Mustang 306 SE	1 l	118,00
	3 l	562,00
Lentipur	1 l	31,00
	5 l	135,00
Lanced	0,2 kg	133,00
	0,5 kg	330,00
	1 kg	640,00
Boxer	1 l	45,00
	5 l	202,00
Axial 50 EC	1 l	178,00
	5 l	858,00
Axial komplet pak	2 x 1 l +40 kg	315,00
Lintur	0,15kg	57,00
	1 kg	365,00
Chwastox Extra	1 l	17,00
Chwastox Turbo	1 l	29,00
Chwastox Trio	1 l	39,00
Mistral 70 WG	0,5 kg	87,00
Leopard extra 0,5 EC	1 l	42,00

- ❖ Sprzedam metalowe słupy, wiązary, teownik, blachę falistą na konstrukcję garażu 6 x 5 m; cena 3000 zł, ciągnik Białoruś, koparko-spycharkę 1990 (łyżka chwytakowa); cena 14500 zł, betoniarkę 280 l (szeroki wieniec na bębnie); cena 1600 zł – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam mieszanek owsa z wyką; ok. 18% białka; cena 1,20 zł/kg – gm. Krosno Odrz., tel. 724 453 246.
- ❖ Sprzedam ogiera G-ASTER – wiek 2 lata, typ szlachetny, maść karo-gniada, ładny, dobrze ułożony – gm. Krosno Odrz., tel. 511 184 962 lub 501 585 162.
- ❖ Sprzedam Silos Bin 60 ton – 2 szt., dmuchawę przewietrzającą i załadowniczą, wentylator R 700, skrzynkę transportową wywrotkę na tuz, przyczepkę samobieżającą (8-10 m³) – gm. Sulechów, tel. 795 989 521.
- ❖ Sprzedam płyty sklejk 2,30 x 1,10 – cena 50 zł oraz prasę kostkującą K 442/1 – gm. Sulechów, Kruszyna, tel. 795 989 521.
- ❖ Sprzedam dmuchawę do zboża z koszem w b. dobrym stanie – gm. Bytnica, tel. 791 000 670.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, wagę 450 kg, łubin, owies, pług 3-skibowy, 2 ha gruntów ornych – obręb Połupin – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam przewracarkę – gm. Dąbie, 721 848 271.
- ❖ Sprzedam siano w kostkach – gm. Krosno Odrz. tel. 693 874 053.
- ❖ Sprzedam ziemię 33 ha w tym 4 ha lasu, położoną w pobliżu miasta Krosno Odrzańskie; m. Budynia, 25 km od granicy. Ziemia klasy V-VI wykorzystywana obecnie jako grunty orne. Cena 1 350 000 zł. Całość otoczona lasami, graniczy z rzeką Młynówką. W pobliżu ośrodek wypoczynkowy Dąbie nad jeziorem Wielkie, niedaleko zabytkowy pałac, zakole rzeki Bóbr, ośrodki agroturystyki, jazdy konnej, polowania, grzybobrania, lasy pełne jagód... tereny ekologiczne – tel. 691 403 628.
- ❖ Sprzedam kosiarkę rotacyjną polską, siewnik poznaniak, pająka do siana (przewracarko-zgrabiarka na 7 kół), sadzarkę do ziemniaków czeską, rozrzutnik obornika i wapna ruski, rozsiewacz do nawozu Piast – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam krowy do dalszej hodowli oraz kaczki francuskie żywe – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam rozdrabniacz słomy, 4-letni pług 4-skibowy polskiej produkcji, przyczepę wywrotkę 4 t do remontu – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam lub zamienię Prasa Claas 2A wariant 180 – gm. Zbąszynek, tel. 888 102 028.
- ❖ Sprzedam wózek do przewozu bydła, przewracarkę do siana pająka, części do prasy Fortschritt – gm. Świebodzin, tel. 665 510 508.
- ❖ Sprzedam roztrzaskacz 6-rzędowy do siana, heder 4 metrowy do rozdrabniacza zielonek typu Fortschritt – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę karuzelową Tamasz 3,5 m – gm. Zbąszynek, tel. 668 526 006.
- ❖ Sprzedam siewnik, dwukołówkę, rozsiewacz dwutalerzowy Claas, zwijarkę New Holland 150, rozsiewacz do nawozów dwutalerzowy Amazone (600 kg) – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak, agregat uprawowo-siewny Amazone – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam ziemniaki – gm. Boryszyn, tel. 655 176 965.
- ❖ Sprzedam owies – tel. 663 180 230.

NAWOZY

KROSNO ODRZAŃSKIE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	4300,00
Saletrzak 27%	3680,00
Mocznik 46% - 25 kg	5900,00
Siarczan amonu 21%	2560,00
FOSFOROWE	
Superfosfat wzbogacony 40%	4000,00
POTASOWE	
Siarczan potasu	5000,00
Sól potasowa 60%	3600,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Polifoska 5	3860,00
Polifoska 6	4940,00
MAGNEZOWE	
Wapno nawozowe – big - bag	500,00
Wapno nawozowe	600,00

KRZESZYCE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	4000,00
Mocznik	5500,00
Saletrzak	3500,00
Siarczan amonu	2400,00
FOSFOROWE	
Superfosfat 40%	3900,00
POTASOWE	
Sól potasowa 60%	4500,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Amofoska 5-10-25	3600,00
Polifoska 6-20-30	4600,00
HYDROKOMPLEX	150 zł za 25 kg
MAGNEZOWE	
Wapno magnezowe	500,00
SIARCZAN MAGNEZU	3200,00

- ❖ Sprzedam lub wynajmę świder zawieszany na TUZ ciągnika, napęd WOM – gm. Iłowa, tel. 888 919 297.
- ❖ Sprzedam ciągnik Zetor 7111 – tel. 785 108 943.
- ❖ Sprzedam owies ekologiczny z certyfikatem – gm. Szprotawa, tel. 603 110 841.

- ❖ Sprzedam większe ilości mleka koziego oraz młode kózki, sprzedam scenę na platformie podwozowej – Gorzupia Dolna, gm. Żagań, tel. 509 310 641.
- ❖ Sprzedam mieszankę zbożową ozimą, kukurydzę suchą na ziarno – gm. Iłowa, tel. 516 045 735.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak tanio, reduktor obrotów poziomy 3 kW nowy do podajników czerpakowych do transportu zboża na silosy - cena do uzgodnienia, silnik 10 kW w komplecie z bijakami do zboża - ssąco-tłoczący – gm. Chotków, tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam grunty rolne o powierzchni 2,58 ha położone we wsi Karczówka (gm. Brzeźnica koło Żagania). Cena do uzgodnienia po wcześniejszym kontakcie – tel. 698 836 730.
- ❖ Sprzedam jarzma porodowe dla macior z korytami – 7 szt. Cena do uzgodnienia – tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam groch - peluszkę na poplony – Złotnik, gm. Żary, tel. 68 374 13 07.
- ❖ Sprzedam betoniarkę 350 l, dłużycę 1-osiową prod. fabrycznej, silnik elektryczny 11 kW, prostownik 3-zakresowy 6-12-24 V, piłę Stihl 3,5 kM, piłę tarczową 3-fazową – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam ciągnik Ursus 1212, agregat uprawowo-siewny 3 m, przyczepę 4 t wywrotkę, mulcze do traw o szer. 2 m, dwie osie do przyczepy HL, siewnik do nawozu Kos i Motyl, przyczepkę samochodową 3 x 1,40 m oraz 6 ha gruntów ornych – gm. Szczaniec, tel. 783 478 115.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy Fortschritt, sieczkarnię do kukurydzy jednorzędową oraz jałówki do dalszego chowu 1,5 roku, bezrożne – gm. Otyń, tel. 68 355 03 19; 515 477 613.
- ❖ Sprzedam pszenżyto ozime – gm. Nowogród Bobrzański, tel. 662 902 237.
- ❖ Kupię zboża paszowe: pszenżyto, pszenica, owies, jęczmień do 10-15 ton lub groch, łubin biały, mogą być końcówki (po 200-500 kg) lub mieszanki wszystkich zbóż – informacje o ilości i proponowanej cenie – tel. 668 407 972, gm. Żary.
- ❖ Kupię ciągnik Ursus C-360 lub C-330 (może być do remontu) oraz przyczepę do remontu D 47 – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Kupię łąki 2-3 ha w okolicach Brzeźnicy lub Bytnicy – tel. 724 133 999.
- ❖ Kupię tanio żyto w żniwa lub po żniwach – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię niedrogo kombajn Fortschritt E-514 w dobrym stanie z uszkodzonym silnikiem lub bez silnika – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię ciągnik Fortschritt 300 lub 303, może być do remontu – gm. Trzebiechów, tel. 691 933 715.
- ❖ Kupię duży zbiornik po LPG zewnętrzny, 3 butle hydroforowe i rury – tanio – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię ciągnik Zetor, przystawkę i siewnik do kukurydzy oraz rozsiewacz nawozu – tel. 728 032 907.
- ❖ Potrzebny mechanik do prasy Z 224/1 – gm. Sulechów, tel. 783 699 921.
- ❖ Przyjmę ziemię z wykopów – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.

CENY USŁUG ROLNICZYCH

CENY USŁUG ROLNICZYCH w województwie lubuskim		
Powiat żagański		
Usługa	Sprzęt	Cena netto
Rozrzucanie obornika	rozrzutnik + ładowarka	25 zł /t lub 145-250 zł/h lub 245 zł/ha
Uprawa ścierniskowa	brona talerzowa, agregat ścierniskowy	180-250 zł/h lub 122-130zł/ha
Głęboszowanie	głębosz	375 zł/h lub 300 zł/ha
Wapnowanie z załadunkiem	ciągnik + rozrzutnik do wapna + ładowarka	25 zł/t lub 280 zł/h lub 100 zł/ha
Orka	pług + wał zagęszczający	240-400 zł/ha
Siew zbóż (w tym kukurydzy)	siewnik zbożowy	120-250 zł/ha
Nawożenie - nawozy stałe	siewnik z rozsiewaczem nawozów	50 zł/ha
Opryski	opryskiwacz	40-60 zł/ha
Zbiór zboża	kombajn	285-350 zł/ha
Podsiew łąk	ciągnik + specjalistyczny siewnik	100 zł/ha
Załadunek	ładowarka teleskopowa	106-140 zł/h
Koszenie użytków zielonych	ciągnik + kosiarka	203-250 zł/ha
Zbiór sianokiszonki	ciągnik + prasa	25-30 zł/szt. (bela o średnicy 150-160 cm), siatka usługodawcy lub 220 zł/ha
Owijanie bel z folią	owijarka	10-15 zł/szt. + folia zlecającego
Zbiór zielonki	przyczepa samobierająca	300 zł/h
Transport	ciągnik + jedna przyczepa	40 zł/h
	ciągnik + dwie przyczepy	80-150 zł/h
Bronowanie	brona zębata	120-130 zł/ha
Koszenie kukurydzy	sieczkarnia	350 zł/ha
Kompleksowe wyko- nywanie kisonki z kukurydzy (transport + ugniatanie)	sieczkarnia + ciągnik + przyczepy objętościowe + ciągnik do ugniatania przemy	800-1000 zł/h

Ceny usług zebrane z całego województwa są cenami umownymi, obowiązują zarówno w przedsiębiorstwach usługowych, jak również wśród indywidualnych rolników.

MATERIAŁ SIEWNY

PSZENŻYTO OZIME BELCANTO C1 • PSZENICA OZIMA SYMETRIA C1

Gospodarstwo Rolne Michał Ostrowski

Złotnik 28 • Gmina Żary

tel. 68 374 13 07 • tel. 600 966 295 • tel. 660 945 100

tylko **5,00 zł**
miesięcznie
30,00 zł
półrocznie
60,00 zł
rocznie

**ZAMÓW
PRENUMERATĘ
JUŻ
DZIŚ**

**Prenumeratę można również zamówić
u doradcy terenowego
w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego
lub w Redakcji Lubuskich Aktualności Rolniczych w Kalsku**

Lubuskie Aktualności Rolnicze

* niepotrzebne skreślić

[illegible]

Lubuski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Kalsku

*cudze chwalicie,
swoje poznajcie*

Zapewniamy:

- Bezpłatne zamieszczanie ogłoszeń
- Darmową promocję
- Ogólnopolski dostęp do towarów
- Łatwą i wygodną sprzedaż Państwa produktów
- Sprzedaż w cenach i na warunkach przez Państwa wskazanych

Infolinia: 68 385 28 68

Zapraszamy Państwa do zamieszczenia swoich ogłoszeń na portalu
Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku

www.lubuskiebazarek.pl